

TÜRK-İŞ
YÖNETİM KURULUNUN
9. DÖNEM 8. nci TOPLANTISINA
SUNULAN İDARÎ ve MALÎ
RAPOR

15 - KASIM - 1972
A N K A R A

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

15 KASIM 1972 günü Toplanan
Türk-İş Yönetim Kurulu GÜNDEMİ

- 1) Genel Kurul tarihi ve Yeri
- 2) İcra Kurulu raporlarının müzakeresi
- 3) Cumhuriyetin 50.Yıl dönümünün kutlanması
- 4) Halk evleri eğitim vakfının talebi
- 5) Yönetim Kurulu üyelerinin dilekleri

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Tarih:.....

Demirbaş No:.....*1291*.....

Tasnif No:.....*331.8806*.....Tür id 72

Türk-İş Yönetim Kuruluna sunulan
İcra Kurulu Raporu

15/Kasım/1972

Ankara

Türk-İş Yönetim Kurulunun değerli üyeleri;

15/5/1972 tarihinde başlayıp 18/5/1972 günü sona eren son yönetim kurulu toplantımızdan bu tarafa altı aya yakın bir süre geçti. Bu süre içinde olağanüstü şartların devam etmekte olduğu ülkemizde, İcra Kurulumuz, bu şartların Türk İşçi Hareketini mümkün olduğu kadar az etkilemesi ve hür sendikacılığın bu geçiş dönemini sarsıntısız atlatabilmesi için çalışmalarını sürdürögelmiş, zaman zaman Yönetim Kurulu üyelerimizle, zaman zaman da Türk-İş'e bağlı kuruluşların başkan veya diğer yöneticileri ile sorunlarımızın halli için karşılıklı anlayış ve dayanışma içinde gayret ve çabalarına devam etmiştir. Mutad Yönetim Kurulu toplantımızı zamanında yapamayışımızın çeşitli nedenlerini burada tafsilâtı ile arz etmeye elbette imkân yoktur. Ancak bu gecikmenin nedenlerini kısaca asgari ücretlerin sonuçlandırılammış bulunması, kuruluşlarımızın gerek kamu kesiminde, gerekse özel kesimde yapageldikleri toplu iş sözleşmelerinin uyuşmazlık safhasında bulunuşu nedeniyle Sayın Yönetim Kurulu üyelerinin zaman zaman itizar beyan etmeleri, yoğunlaşan uluslararası sendikacılık münasebetleri diye özetleyebiliriz. Bu gecikmeden dolayı Yönetim Kurulumuzun, İcra Kurulumuzu mazur göreceklerini ümit ediyoruz.

Altı aya yaklaşan bir zaman fasılası içinde yapageldiğimiz çalışmaları ise, raporumuzun içinde özet olarak ve ana başlıklar altında sizlere sunmaya çalışacağız. Raporun muhtevası içinde yer alacak olan sorunlarımızı ciddi bir eleştirmeye tabi tutarak Türk sendikacılığının bu sıkıntılı dönemden rahatlıkla çıkmasını sağlamada müşterek görüş birliğine varmamızı ve davranışlarımızı, temsil etmekle şeref duyduğumuz aziz Türk işçisine karşı, sorumluluk içinde ahenkleştirerek, gücümüzü birleştirmede yardımcı olmanızı sizlerden rica ediyoruz.

./..

Anayasa Değişiklikleri ve Türk-İş

Bilindiği üzere 1961 Anayasası, hükümet ve siyasi partilerimizin teklifleri ile ikinci defa değiştirilmek üzeredir. Türk-İş Yönetim Kurulu Anayasamızın kendi kuralları ve prosedürü içinde değiştirilebileceğini, ancak bu değişikliklerin temel hak ve özgürlüklerle, işçi haklarında kısıntı yapma eğilimi taşıdığı tesbit edilirse değişikliklere karşı çıkılması gerektiği görüşünü daha önce karara bağlamış ve bu hususu da kamuoyuna duyurmuştu. Anayasa da ikinci defa değişiklik yapma isteği ortaya atılarak değişiklik istekleri partilerarası bir komisyonda ele alındıktan ve komisyon önceleri gizli olarak sürdürdüğü toplantılarının birinci kısmını tamamlayıp kamuoyuna açıkladıktan sonra, bu değişiklik metinlerinin Türk İşçi Hareketi açısından da incelenmesine ve kesin görüşün kurulunuzca tesbit edilerek açıklanmasına zorunluk duyulmuştur.

İncelemelerinize yardımcı olmak üzere, Türk-İş'e bağlı kuruluşların hukukçuları, değişiklik tekliflerini incelemek ve varacakları sonucu Türk-İş Başkanlığına bildirmek üzere başkanlıkça toplantıya davet edilmişler ve çalışmalarını tamamlayarak raporlarını başkanlığa sunmuşlardır. Partilerarası komisyonda ele alınarak karara bağlanan Anayasa değişikliği metinleri ile Parlamentoda grubu bulan siyasi partilerimizin partilerarası komisyona yaptıkları teklifleri, hukukçu arkadaşlarımızın Anayasa değişikliği konusunda verdikleri raporla birlikte çalışma raporumuzun eki olarak tetkiklerinize sunuyoruz. Türk-İş görüşünün tesbit edilerek kamuoyuna açıklanmasında temel hak ve özgürlükler yönünden olduğu kadar, işçi hak ve menfaatlerinin korunması yönünden de büyük yarar olacağı inancını taşıyoruz. (Bk. Rapora ek: 1)

Asgari Ücret Çalışmaları ve Türk-İş

24 Nisan 1972 tarihinden bu tarafa çalışmalarını sürdüren Asgari Ücret Komisyonunun çalışmaları tamamlanmış bulunmaktadır. İcra Kurulumuzun geçen toplantıda onaylarınıza mazhar olan raporda aynen "Temennimiz asgari ücretlerin yeniden tesbitinde işçi arkadaşlarımızın daha fazla yararlanabilecekleri ve uygulama alanı sağlanabilecek bir asgari ücret seviyesinin tesbit edilmesidir" denilmişti. İcra Kurulumuz döküman yaklaşımları sağlama ve görüş tesbitinde kolaylık sağlama bakımından Komisyonun çalışmalarında görev alan arkadaşlarımızı bütün gücü ile desteklemiş bulunmaktadır. ./..

Asgari Ücret Komisyonunun kararı Resmi Gazetede yayınlanarak 1 Kasım 1972 tarihinde yürürlüğe girmek üzeredir.

Komisyonun kararı eleştirilmeye değer. Bu eleştirilerin ise Yönetim Kurulumuzca salim bir şekilde yapılmalı ve bundan sonra, bu konuda uygulanacak politika tesbit olunmalıdır. Asgari Ücret Komisyonu kararı (Bk. rapora Ek: 2) rapora eklidir. Yeni kararlar bölgeler sayısı altıdan dörde indirilmiş bulunmaktadır. Bu hususu, İcra Kurulumuz yurt çapında ve milli seviyede asgari tek ücretin tesbitinde ileri atılmış bir adım olarak kabul etmektedir. Kararınizi müteakip İcra Kurulumuz alınacak karar istikametinde çabalarına devam edecektir. Asgari Ücretlerin yalnız tesbiti değil uygulanmasının denetimi de oldukça önemlidir.

Asgari Ücret Komisyonuna katılan arkadaşlarımızın komisyon çalışmaları sırasında gösterdikleri gayret anılmaya değer bir nitelik taşımaktadır. Asgari ücret tartışmalarını his plâtförmünden çıkararak, objektif ölçüler içinde değerlendirmek zorunda olduğumuzu hatırdan çıkarmamalıyız. Tartışmaların bu yönde sürdürölmesi İcra Kurulumuzun en hâlisane dileğidir.

Sosyal Sigortalar Kurumu ve Üçlü Komisyon Çalışmaları

Sosyal Sigortalar Kurumunun 27 nci Genel Kurulu bilindiği gibi 26 Haziran 1972 günü Ankarada Sayın Cumhurbaşkanı, Başbakan ve bakanların büyük çoğunluğunun katılmaları ile toplandı.

Birhaftaya yakın bir süre ile kamuoyunun da ilgisini toplayan önemli sorun, Çekoslovakyalı ünlü uzman Zelenka'nın raporu idi. Bu uzman ülkemizin şartlarını iyi değerlendirmeden ve gizlilik içinde yaptığı çalışmaların sonucu olarak verdiği raporla Genel Kurul çalışmalarının ağırlığını teşkil etti. Sosyal Sigortalar Kurumu çalışma raporunda da ünlü uzmanın raporuna dayanılarak 1186 ve 1189 sayılı kanunlarda değişiklik isteyen öneriler sıralanmış idi. Genel Kurul tartışmaların ağırlığını Zelenka raporu ve rapora dayanılarak delegelere kabul ettirilmek istenen tedbirler teşkil etmekteydi. Genel Kurulda yapılan tartışmalarda işçilere 1186 ve 1189 sayılı kanunlarla sağlanan ana haklardan vazgeçilemeyeceği, ancak Sigortanın mali durumunda bir sıkıntı varsa, bunun giderilebilmesi ve yolsuzluklara yol açtığı iddia edilen borçlanma maddesi gibi bazı hususların ıslahı için çalışma yapılmasının kabul edilebileceği işçi delegasyonu Türk-İş yetkilileri tarafından ısrarla belirtildi. Nitekim Türk-İş ve delege ./..

arkadaşlarımızın ısrarlı tutumları sonucudur ki, tedbirler, öneriler dizisi ile Genel Kurula gelen Çalışma Bakanlığı ve S.S.K. yetkilileri gerilemek zorunda kaldılar.

27 nci Genel Kurul işçilere verilen hakları kısıkanan, onu geri almak isteyenlerle, haklarını çiğnetmemek için direnen işçi yöneticilerinin arasında geçen tartışma ibretle seyredildiği bir Genel Kurul olarak hatırlanacaktır. Genel Kuruldan önce düzenlenen ve delegeleri Zelenka raporu istikametine götürmeyi amaçlayan brifingler de yeterli olamadı. Türk-İş delegeleri ana üç hakka dokunmadan kurulacak bir komisyon aracılığı ile S.S.K. nın mali ve aktüer durumu ile diğer idari sorunlarının incelenmesini istediler; bu husus Genel Kurulca karar altına alındı.

Sosyal Sigortalar Kurumu üçlü komisyonunda Türk-İş İcra Kurulu üyesi Kaya Özdemir başkanlığında Sağlık-İş Sendikası Başkanı Sayın Bayoğlu ve Şeker-İş Sendikası Başkanı Sayın Şide ile Türk-İş Hukuk Müşavirlerinden Önder Aker ve Muhasebe Müdürü Turan Albayrak'ın temsil etmeleri İcra Kurulumuzca kararlaştırıldı.

Üçlü komisyon, çalışmaların başladığı 10/7/1972 günü, Çalışma Bakanının açış konuşmasında aynen "Bakanlığım soruna eğilmenizi ve en uygun çözümlere varmanızı kolaylaştıracak her çeşit (yerli, yabancı) veriyi ve dökümanı incelemenize sunacaktır. Bunlar hazırlanmıştır" denildiği halde, döküman olarak komisyona ünlü Zelenka'nın raporu ile 27 nci Genel Kuruldan bir gün önce yapılan brifingde N.Selâmoğlu tarafından yapılan ve hiç kimseyi tatmin etmemiş bulunan konuşma metni sunuldu. Daha başlangıçta, komisyonun zor temin edilen hakları geri almada haksız bir tasarrufa gerekçe hazırlamak için vasıta kılınmak istendiği anlaşıldı. Komisyondaki arkadaşlarımız 506 Sayılı Kanunun 139 uncu maddesine dayanarak, teknik bilânço ve aktüer hesap özeti istediler; bu istekleri uzunca bir süre karşılanmadı.

Üçlü komisyon çalışmalarının başlangıcında ilgililerin takındığı tutum karşısında, siyasi partilerimizin yetkililerinden haklara dokunulmayacağına dair teminat istenmesi ve bunun bir plân dahilinde gerçekleştirilmesi İcra Kurulumuzca kararlaştırıldı. Bu konuda yapılan çalışmalar ve elde edilen sonuç malûmlarınızdır.

Bunu takiben sayın Başbakan ve Çalışma Bakanı da teminat verme ./..

gereğini duydular, ancak üçlü komisyona hükümet temsilcileri tarafından getirilen son teklifler 1186 ve 1189 sayılı kanunlarla işçilere sağlanmış bulunan hakların özüne dokunma niteliğinde görüldü. Alınan bütün teminatlara rağmen, hükümet temsilcilerinin, özellikle komisyon başkanının Çalışma Bakanının bilgisi dahilinde yürüttüğü sistemli çalışmalarda oyuna gelmeyen temsilcilerimiz komisyonu terketme gereğini duydular. Üçlü komisyona sunulan teklifler rapora eklenmiş bulunmaktadır. Bu tekliflere hiç bir şekilde katılmadığımız, temsilcilerimiz tarafından komisyonda kesinlikle ifade edilmiş bulunmaktadır (Bk,Ek:3)

S.S.K. nun Sağlık tesislerinde Eczahane açması ve ilaç fabrikası kurması ile ilgili kanunu üzerine meydana gelen gelişmeler:

506 Sayılı Kanunun 123 üncü maddesinin değiştirilmesini sağlayan kanunun yayınlanması üzerine, kanun değişikliğine karşı çıkan ilaç iş verenleri ve onların yararını ülke yararından daha fazla gözeten bir kısım parlamenterler Sayın Cumhurbaşkanına veto ettiremedikleri kanunu, bu defa da Anayasa Mahkemesinde iptal ettirebilmek için çalışmalara başladılar. Çeşitli siyasi partilere mensup 30 kadar senatör Anayasa Mahkemesine başvurdular. Bu iptal isteminde bulunan senatörlerin davranışları ile ilgili bilgiler Türk-İş Genel Merkezine geldikten sonra, İcra Kurulumuzca değerlendirilmeye tabi tutuldu. Türk-İş'in gösterdiği tepki, kamuoyuna ve teşkilatımıza metni aşağıda bulunan bildiri ve genelge ile duyuruldu. Bu genelgede adları geçen senatörlerin bölgele-
rinde seçtirilmemeleri konusunda daha şimdiden sendikalararası işbirliğine girişilmeli ve işçilerimizin hayati menfaatleriyle gelişen davranışlarda bulunanların seçtirilmemeleri kampanyasının birlikte ve partilerüstü bir anlayışla yürütülmesini hak ve menfaatlerimizin korunması bakımından lüzumlu görmekteyiz.

Sayı: 72/1145-29

5 Haziran 1972

TEŞKİLATA
(ÖNEMLİDİR)

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun sağlık tesislerinde eczane açabilmesi için, Türk İşçi Hareketi tarafından yıllardan beri sürdürülen mücadele sonuçlanmış ve Sosyal Sigortalar Kurumu kanununda yapılan değişiklikle Kuruma, ./. .

- o Bütün sağlık tesislerinde eczane açabilme
- o Gerekli görmesi halinde ilâç fabrikası kurabilme hakkı tanınmıştır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun eczane ve ilâç fabrikası açabilmesini öngören kanun değişikliğinin Parlamentoda görüşülmesi sırasında, özellikle ilâç fabrikatörleri ile eczacıların yoğun bir kulise girişerek, Kuruma bu hakların verilmesini önlemeye çalıştıkları görülmüştür. İşveren Sendikaları Konfederasyonu da Kanun değişikliğine karşı çıkmıştır.

İşveren çevrelerinin bu çabalarına karşı Konfederasyonumuz da harekete geçmiş, gerçekleri Parlamento üyelerine duyurarak, kanun değişikliğinin işçilerin menfaatine olduğunu açıklamış, ufak bir grubun çıkarlarını korumak pahasına, işçilerin sosyal güvenliklerini sağlayan Sosyal Sigortalar Kurumunun daha fazla zarara uğratılmamasını istemiştir.

Sonuç olarak, kanun değişikliği bilindiği gibi, Türk İşçi Hareketinin isteği yönünde sonuçlanmış ve Sayın Cumhurbaşkanı tarafından da onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu defa, bazı senatörlerin kanun değişikliğinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurdıklarını öğrenmiş bulunuyoruz.

Bugüne kadar, çeşitli çevreler, Sosyal Sigortalar Kurumundan haksız kazanç sağlamak için çeşitli oyunlara girişmiş ve bu tutumlarıyla Kurumun zor duruma düşmesine sebep olunca da, işçilerin sosyal güvenliklerinin tehlikeye düştüğü propagandasını yaymaya başlamış ve işi, işçilerin sosyal güvenlik haklarından geriye dönülmesini isteyecek kadar ileri götürmüşlerdir.

İşçi haklarına karşı girişilen ve Sosyal Sigortalar Kurumunu daha da zor duruma düşürecek davranışların son örneği Anayasa Mahkemesine yapılan kanun değişikliğinin iptali müracaatı ile verilmiştir.

Bu müracaatı yapan senatörler, bir avuç kişinin çıkarını büyük işçi kitlelerinin çıkarlarına üstün tuttuklarını tutumları ile ortaya koymuş, "halkın mutluluğu için çalışma" yeminlerini de bozmışlardır.

İsimlerini ilişkide sunduğumuz bu senatörler, yarın işçilerin karşısına çıkıp konuşacaklar, oy isteyeceklerdir. Bu senatörlerin tutumlarını, ne yapmak istediklerini, üyeniz bütün işçilere duyurmanızı rica ediyoruz. ./..

Türk İşçi Hareketi bu kişileri çok iyi tanımalıdır. Bölgenize gelip sizinle konuşmak istedikleri, işçilerden oy diledikleri zaman, bu tutumlarını kendilerine hatırlatmalı, tevil çabalarını dinlememeli, işçi düşmanlığına varan tutumlarını yüzlerine vurmalsınız.

Türk İşçi Hareketi, işçi düşmanlarına herkese ibret olacak bir ders vermeli ve gücünü bir kere daha ortaya koymalıdır. Bu, Türk işçisinin haklarını korumadaki kararlılığını ve bilimsini gösterecektir.

Bu genelgemizin, teşkilâtınız en ufak kademesine kadar iletilmesine özel bir itina göstermenizi rica ederiz.

Saygılarımızla,

Seyfi Demirsoy
Genel Başkan

Ethem Ezgü
Teşkilâtlanma Sk.

Eki: Sosyal Sigortalar Kurumu
Kanunu değişikliği iptali
için Anayasa Mahkemesine
başvuran senatörlerin listesi

Sosyal Sigortalar Kanunu
Değişikliğinin iptali için
Anayasa Mahkemesine Başvuran
Senatörler

Yiğit Köker (Ankara) AP.
Akif Tekin (Antalya) AP.
İskender Cenap Ege (Aydın) AP.
Nuri Demirel (Balıkesir) AP.
MehmetGüler (Balıkesir) AP.
Orhan Tuğrul (Bilecik) AP.
Arif Hikmet Yurtsever (Bingöl) DP.
Alâaddin Yılmaztürk (Bolu) AP.
Faruk Kınaytürk (Burdur) AP.
Cahit Ortaç (Bursa) AP.
Nahit Altan (Çanakkale) AP.
Gürhan Titrek (Çankırı) AP.
Ali Kemal Turgut (Denizli) AP.
Sakıp Hatunoğlu (Erzurum) AP.
Edip Somunoğlu (Erzurum) AP.
Ömer Ucuza (Eskişehir) AP.
İbrahim Tevfik Kutlar (Gaziantep) AP.

./..

Sabahattin Orhon (Giresun) AP.
Talip Özdoğay (İçel) AP.
Mustafa Gülcügil (Isparta) AP.
Rıfat Öztürkçine (İstanbul) AP.
Mümin Kırılı (İzmir) AP.
Hüseyin Kalpaklıoğlu (Kayseri) DP.
Sami Turan (Kayseri) M.G.P.
Feyzi Halıcı (Konya) AP.
Abdurrahman Bayar (Mardin) DP.
Enver Işıklar (Samsun) AP.
Refet Rendeçi (Samsun) AP.
İbrahim Reşat Zaloğlu (Trabzon) AP.
İbrahim Ethem Karakapıcı (Urfa) MGP.

7 İlde Grev Yasağının Kaldırılması ve bu konuda yapılan çalışmalar

Muhterem Yönetim Kurulu Üyeleri,

12 Mart Muhtırasının tevdiinden sonra işbaşına gelen hükümetlerin anarşinin önlenmesi amacı ile 11 ilde sıkıyönetim ilân ettikleri ve sıkıyönetim uygulamasının bazı haklı nedenlerle günümüze kadar devam ettiği bilinmektedir. 11 İlde sıkıyönetim uygulamasının dışında, 9 İlde de Bingöl ve Burdurda meydana gelen depremler nedeni ile grev yasağı ilân edilmiş ve şimdiye kadar bu yasağın kaldırılması gerektiği yolunda ilgililer nezdinde zaman zaman yaptığımız temaslardan olumlu sonuç alınamamış idi. Bu defa Başbakan Sayın Ferit Melen nezdinde yapılan yazılı müracaatımız ve bakanlarla sürdürdüğümüz diğer temaslar sonucunda, 9 İlden yedisinde grev yasağı, kaldırılmış bulunmaktadır. Başbakanlığa bu konuda yazılan yazı aşağıda tetkiklerinize sunulmuş bulunmaktadır.

72/1180-12/4

7/6/1972

"Sayın Ferit Melen
Başbakan
Ankara

16 Temmuz 1971 tarihli, 13897 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulunun 15.7.1971 tarihli 7/2813 sayılı kararı ile Denizli, Burdur, Afyon, Kütahya, Bingöl, Elâzığ, Maraş, Van ve Gaziantep illerinde grev ve lokavt yasaklanmıştır. ./..

Yasaklama kararı, Burdur, Bingöl ve Maraş illerinde 1971 senesinde vuku bulan deprem sebebine istinat etmektedir.

275 sayılı Yasanın 20 nci maddesinin 12 nci bendine göre, "yangın, su baskını, toprak veya çığ kayması veya depremlerin sebebiyet verdiği ve genel hayatı felce uğratan felâket hallerinde, Bakanlar Kurulu, bu hallerin vukubulduğu yerlere inhisar etmek ve bu hallerin devamı süresince yürürlükte kalmak üzere, gerekli gördüğü işyerleri veya işkollarında grev veya lokavtın yasak edildiğine dair kararname çıkarabilir."

Görüleceği üzere Yasada Bakanlar Kuruluna tanınan yasaklama yetkisi "yer" ve "zaman" itibarile sınırlı tutulmuştur. Buna göre "yer" itibarile felâket halinin vukubulduğu mahal, "süre" itibarile de, bu hallerin devamı süresi esas alınmıştır.

Anayasal bir hak olan grevin özünün tahrip edilmemesi amacı, yasa koyucuyu bu tür bir sınırlamaya sevk etmiştir.

Bakanlar Kurulunun 7/2813 sayılı kararında, Yasada öngörülen sınırlamanın yer itibarile dışına çıkılarak sadece depremlerin vuku bulunduğu Burdur, Bingöl ve Maraş illerinde değil, diğer dört ilimizde yasaklama kapsamına alınmıştır. Öte yandan felâket hali devamlılık arzetmemektedir. Üç ilimizde depremlerin vukubulduğu tarihten bu yana tam bir yıl geçmiş ve bu süre içersinde Hükümetlerimizin basiretli tutumlarıyla deprem sonuçlarının tamamen izalesi mümkün olabilmektedir. Yasada öngörülen sınırlama en geniş şekli ile anlaşılrsa dahi, bu gün genel hayatı felce uğratan felâketin tamamen ortadan kalkmış olması vakıası, yasaklama kararının devamını gereksiz hale getirmektedir.

Sayın Başbakan,

Ülkemiz son birbuçuk yıldan beri olağanüstü koşullar altındadır. Anayasamızda öngörülen sosyal hedeflere varmak, yurt bütünlüğünü korumak, çalışma barışını sağlayarak istihsalı artırmak Türk İşçi Hareketinin daima temel amacı olmuştur. Ülkemizin en büyük işçi örgütü olan "TÜRK-İŞ", grev hakkına konan sınırlamalardan memnun değildir, sıkıntı duymaktadır. Bunun başlıca iki nedeni mevcuttur. Grev hakkının kullanılmaz hale getirilişi, adeta kâğıt üzerinde mevcudiyetinin kabulü, temsil ettiğimiz milyonlarca işçinin bu temel haktan yoksun bir duruma getirilmesine yol açmaktadır. Öte yandan Sıkı Yönetim bölgelerinde de grev yasaklaması mevcuttur. Bu suretle ülkenin büyük kısmında yasaklamalardan yararlanan işverenler, işçinin en haklı taleplerini dahi reddetmek gücünü bulabilmektedirler. ./..

"TÜRK-İŞ" sosyal özden yoksun bir demokrasiden yana değildir. Grev hakkı demokrasimizin teminat müesseselerinin başında gelmektedir. Grev hakkının geniş bir şekilde kısıtlanması, çalışma barışının devamını değil, patlama noktasına gelmesine yol açar. Kaldı ki bu gün ülkemizde bütün büyük sektörlerde toplu iş sözleşmeleri imzalanmıştır. Bu suretle asgari 2 sene çalışma barışının zedelenmesi bu sektörler için bahis konusu değildir.

Konfederasyonumuzun yurt dışındaki temsilcileri, grev hakkına konan sınırlamalar nedeniyle batı camiasının endişelerini iletmektedirler. Batılılar ile yaptığımız şahsi temaslarda bizlere, Türkiyede grev hakkının fiilen ortadan kaldırıldığı açıkça söylenmiştir. Cevaplarımızda böyle bir durumun varit olmadığını, olağanüstü şartlar nedeniyle geçici sınırlamaya gidildiğini, bunun en kısa zamanda kalkacağını ve Türkiyede hükümetlerin bu temel hakka saygılı olduklarını beyan etmişizdir. Ancak, samimiyetle belirtelim ki, şu anda sınırlamaların kaldırılmaması bizleri müşkül durumda bırakmıştır. Bu hususu önemle belirtmek isteriz.

Sayın Başbakan,

Türk İşçi Hareketi, ülkede sosyal adaleti sağlayıcı, çalışma barışını ve ülke bütünlüğünü koruyucu faaliyetini devam ettirecektir. Hükümetinizin Anayasada öngörülen reformları gerçekleştirmesinde yardımcı olmayı görev sayarız. Geride bıraktığımız olağanüstü şartların yarattığı grev yasaklamalarına son verilmesini talep ediyoruz. Hükümetinizin bu yönde olumlu bir karar vereceğine inancımız tamdır. Bu nedenle Hükümetin 15.7.1971 tarihli ve 7/2813 sayılı yasaklamaya ilişkin kararnameyi kaldırmasını tensiplerinize arz ederiz."

Saygılarımızla,

Seyfi Demirsoy
Genel Başkan

Ethem Ezgü
Teşkilatlanma Sekreteri

Sıkıyönetim Bölgelerindeki Grev Yasaklarının kaldırılması
ile ilgili çalışmalarımız

11 ilde devam etmekte olan sıkıyönetim uygulamasının zamanla işçi hakları yönünden de önem kazanması ve komutanlarımızın bilgileri dışında, işverenlerin sıkıyönetimi ve grev yasaklarını kendi amaçlarına

./..

uygun olarak istismar etme eğilimlerinin tesbit edilmesi üzerine, sıkıyönetim komutanlıkları nezdinde de grev yasaklarının kaldırılması için teşebbüste bulunma zorunluğu doğmuş bulunmaktadır.

Aslında anarşiyi ortadan kaldırmak ve yurtta huzuru sağlamak amacı ile ilân edilmiş bulunan sıkıyönetimin, işçilerin kanunda doğma haklarının kısıtlanması için bir araç olarak kullanılacağı veya kullanılabileceğini bile düşünmek yersiz olmak gerekir. Ancak zamanla, yukarda belirtilen zorunluğu doğuracak olaylar meydana gelmiş, İzmirde Petrol işkolunda çalışan işçi arkadaşlarımızın maruz kaldıkları muameleler bu başvurma gereğini açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır. Diğer taraftan Ankara Belediyesi ile Genel-İş arasındaki uyuşmazlık (tafsilâtı ilgili bölümde ayrıntılı olarak izah edilecektir), bu başvuruda ne derece haklı olduğumuzu ortaya koyan bir delildir. Nitekim, İstanbul'da açıkça bir yasak konulmamıştır. Diğer beş bölge içinde ilk olarak İzmirde grev ve lokavtla ilgili olarak konmuş bulunan yasak Komutanlıkça kaldırılmış, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı da Türk-İş'in yazısı üzerine, 82 numaralı tebliği yayınlamış bulunmaktadır. Şüphe yok ki, gün geçtikçe, olağanüstü şartlar, yerini olağan durumlara bırakmaktadır.

Sıkıyönetim Komutanlıklarına yazılan 25 Ağustos 1972 günlü yazı da aşağıda bilgilerinize sunulmuş olup, ayrıca Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının 82 numaralı tebliği de tetkiklerinize arzedilmiş bulunmaktadır.

Sorumlu sendikacılığı kendisine şiar edinen Türk-İş topluluğunun, şartlar ne olursa olsun yapageldiği çalışmalarla, sıkıyönetimin ilânından bu tarafa ölü sessizliğine bürünen DİSK yöneticilerinin Anayasa Mahkememizin 1327 sayılı kanunun bazı maddelerini iptal gerekçesini yayınlaması üzerine koparmaya başladıkları yaygaralar üzerinde ibretle durulmaya değer.

72/1913-12/7

25 Ağustos 1972

Ankara

Sıkıyönetim Komutanlığına

Bölgenizdeki sıkıyönetim uygulamasının işçilerle ilgili bir yönü hakkında, Komutanlığınıza başvurmaktan şeref duyuyor ve bölgenizdeki işçilerin önemli bir sorununa alâka göstermenizi rica ediyoruz.

./..

Anarşik olayları önleme, yeraltı örgütlerini dağıtma, yani Anayasa düzeninin korunmasını sağlama amacıyla yurdumuzun bazı bölgelerinde ilân edilmiş bulunan sıkıyönetimin hedeflerine ulaşması için Komutanlıklarla alınmış bulunan tedbirlerden biri, işverenler tarafından, işçi haklarının çiğnenmesi yönünde kullanılmaktadır. Komutanlığınızın koymuş bulunduğu grev yasağına güvenen işverenler, işçilerin nasıl olsa grev yapamayacakları düşüncesinden hareketle, toplu sözleşme görüşmelerine bile katılmamaktadırlar.

Anayasanın işçilere sağladığı bir hak olan toplu sözleşme yapmak hakkı, yurdumuzda da batılı hür demokratik ülkelerde olduğu gibi, aynı zamanda sosyal adaleti sağlama yolundaki en önemli unsurlardan birini teşkil etmektedir.

12 Mart öncesinin anarşik ortamında, toplumumuzun birçok kesimleri sokağa döküldükleri sırada, işçiler, haklarını demokratik yollarla ve masa başında elde etme olanağına sahip olmanın güveni içinde, toplumun en sakin kesimini meydana getiriyorlardı.

Diyebiliriz ki, 16 Haziran olayları dışında -ki, bu olayların doğuşunda yeraltı örgütlerinin nasıl çalışıp, tahriklerde bulunduğu geniş ölçüde anlaşılmıştır- Türk işçileri anarşi tahdiklerine kesin olarak itibar etmemiş, Atatürkçü hür ve demokratik bir düzeni benimsediklerini göstermişlerdir. Sıkıyönetimin ilânından sonra, yeraltı örgütleri ortaya çıkarılır ve geniş soruşturmalar yapılırken, Türk-İş'e bağlı bir tek sendikacı hakkında bile, kovuşturma açılmamış olması bu görüşün doğruluğunu göstermektedir.

Yurdumuzda fiyat hareketlerinin nasıl geliştiği ve pahalılığa sebep olan asıl etkenlerin komutanlığınızca yakından bilindiğine inandığımız için bu konu üzerinde durmuyoruz. Ancak, fiyat artışlarının, toplu sözleşmelerle hakettiği ücret artışı alamayan işçileri büyük bir sıkıntı içine düşürdüğünü ve bu sıkıntının her geçen gün biraz daha arttığını belirtmek için müsaadelerinizi rica ediyoruz.

İşçi ücretlerindeki artışın fiyatların yükselmesine yol açtığı propagandasını sürdürmekte olan işverenler, grev yasaklarının kendilerine bir olanak sağladığı inancıyla, bir yandan toplu sözleşme görüşmelerinden kaçmakta, ama öbür yandan da mamullerinin fiyatlarını çeşitli oyunlarla yükseltmektedirler. Bu durum dahi, pahalılığın asıl nedeninin işçi ücretleri değil, bir kısım kişi ya da çevrenin kısa zamanda büyük kazançlar sağlamak istediği olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu anlayış ve uygulama içinde, işçi yine ezilmekte, pahalılığın yükü bütün ağırlığıyla onun sırtına binmektedir.

Yapılan incelemeler, Ortak Pazar içinde en ucuz emeğin ve en düşük işçilik maliyetinin Türkiyede olduğunu, buna karşı en yüksek kâr hadlerinin yine yurdumuzda bulunduğunu göstermiştir.

Bütün bu şartlar içinde, işçinin grev yasağından yararlanarak toplu sözleşme yapmaya yanaşmayan işverenler karşısında eli kolu bağlı durumda kalması, toplumun kesimleri arasında bir an önce sağlanmasını bütün yurtseverlerin istediği sosyal barışı gittikçe uzağa götürmektedir.

İşin bir başka yönü de, Türk işçilerinin ciddi bir üzüntüsünü teşkil etmektedir. Anarşinin kesinlikle karşısına çıkmış, hür demokratik düzeni yürekten benimseyip savunmuş işçiler, grev haklarının yasaklanmasını kendilerine karşı da bir kuşku duyulduğu şeklinde yorumlamakta ve anarşi yaratıcıları ile aynı paralelde mütalâa edilmiş olmaktan üzüntü duymaktadırlar.

Bazı bölgelerimizdeki sıkıyönetim komutanlıkları, grevlere müsaade etmekte ve yapılan grevler de en ufak bir olay çıkmadan yasaların öngördüğü düzen içinde geçmektedir. Kaldı ki, grevlere müsaade edilmiş olan yerlerde, işverenler de anlayışlı davranmak zorunda hissettikleri için, uygulanan grev sayısı oldukça düşük bulunmaktadır.

Bütün bu gerçeklerin bize verdiği güven içinde Komutanlığınızın da grev yasağını kaldırarak, işçilerin daha da zor duruma düşmemelerinin sağlanmasını rica etmekteyiz.

Derin saygılarımızla,

Seyfi Demirsoy
Genel Başkan

Halil Tunç
Genel Sekreter

T.C.

SIKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI

ANKARA

31 Ağustos 1972

ANKARA SIKİYÖNETİM KOMUTANLIĞININ 82 NUMARALI BİLDİRİSİ

Ankara Sıkıyönetim Bölgesi içerisinde 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 20 nci maddesine dayanılarak yapılacak olan grev ve lokavt uygulamasının, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunun 3 ncu maddesinin (f) fıkrasına istinaden yasaklandığı, 16 ve 68 numaralı bildirilerimizle sayın bölge halkına duyurulmuştur.

Bugüne kadar Komutanlığa yapılan müracaatlardan, çeşitli işkol- larında toplu iş sözleşmesi müzakerelerinin sebepsiz olarak uzatıldığı ve uzun süren bu müzakereler sonunda da herhangi bir anlaşmaya varılamıyarak durumun Uzlaştırma Kurullarına intikal ettirildiği ve hat- ta işverenler tarafından bu Kurulların verdiği kararlara da itibar edilmiyerek İşçi Sendikalarının grev kararları alındığı öğrenilmekte- dir.

Komutanlığımız hiçbir zaman alın teri ve emeği ile aile efradının maişetini temin eden işçilerimizi mağdur ve işvereni de siyanet gaye- siyle böyle bir tedbire başvurmayıp, sadece iktisadi hayatımızın maruz kalacağı zararlar gözönünde tutularak bu uygulama öngörülmüştür.

Bu itibarla; Komutanlığın memleket hayrına olduğuna inandığı bu iyi niyetini, her iki tarafın da istismara teşebbüs etmemeleri ve buna yeltenen işçi ve işverenin, bu olumsuz davranışına göz yumularak işçilerimizin veya işverenlerimizin mağduriyetlerine imkân verilmesi kat'iyen düşünülemediğinden, sayın işçi ve işveren temsilcilerinin de, durumu bu açıdan mütalâa edip olumlu hareket etmelerini, aksi halde grev ve lokavt uygulaması yasağının kaldırılacağına bilgi edi- nilmesini rica ederim.

İmza

Namık Kemal ERSUN

Orgeneral

Ankara Bölgesi Sıkıyönetim
Komutanı

YAYIN SAATLERİ:

31.8.1972 : 13.00 - 19.00 Radyo

31.8.1972 : 20.30 TV.

1.9.1972 : 07.30 Radyo

Çıracak, Kalfa, Ustalık Kanunu Müzakereleri ve Türk-İş

Çalışma hayatımızda çok önemli bir boşluğu dolduracağına inandığımız Çıracak, Kalfa ve Ustalık Kanunu teklifinin Millet Meclisinde ve Senatoda müzakereleri sırasında, konuya verdiğimiz önemin bir sonucu olarak, ilgili komisyon başkanlıklarına müracaatla görüşlerimizi komisyon önünde belirtme olanağının sağlanmasını talep ettik.

Kanun teklifi, müzakereler sonucu kesinleşince Cumhurbaşkanlığı kanunla ilgili Türk-İş görüşünün çok acele olarak bildirmesini istedi. Bilindiği üzere, bu mütalâalardan sonra Kanun Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından bir defa daha görüşülmek isteğiyle geri çevrildi.

Halen Meclislerimizde müzakere edilmekte olan Çıracıklık kanunu ile ilgili olarak Cumhurbaşkanlığına sunulan Türk-İş görüşü ile sayın Cumhurbaşkanının geri çevirme tezkeresi aşağıya alınmış bulunmaktadır.

Çıracıklık Kanununun sayın Cumhurbaşkanı tarafından belirtilen aksaklıkları bir an önce giderilerek yürürlüğe girmesi Türk İşçi Hareketinin ötedenberi ileri sürdüğü bir temennidir.

72/1208-12/1

Çıracak, Kalfa ve Ustalık Kanunu ile ilgili olarak

Türk-İş'in görüşleri:

Uygar batı ülkelerinde özellikle, Fransa, Almanya, Avusturya ve İskandinav ülkelerinde uzun yıllar öncesi ele alınarak geliştirilen Çıracıklık, Kalfalık ve Ustalık mevzuatının yurdumuzda da ele alınması ve daha geniş kapsamlı olarak yürürlüğe konması Türk İşçi Hareketinin yıllardanberi üzerinde durduğu ve kalkınmamız için zorunlu gördüğü konulardan birisi idi. Ancak gelişmekte olan çalışma hayatımız içinde bu konunun yeterince ele alınması dün de bu gün de mümkün olamamış ve yurt ihtiyaçlarına tam anlamı ile cevap verebilecek Milli mevzuatımıza uygun bir kanun çıkartılması mümkün olamamıştır. Buna rağmen 1591 numaralı kanun hiç olmazsa bu yolda atılmış ileri bir adım olarak kabul edilebilir. Kanunun Konfederasyonumuzca yapılan inceleme sonucu yararları ve eksik yanları aşağıya çıkartılmış bulunmaktadır. Şöyleki:

1- Kanun kapsam itibarile sınırlı bir çevreyi ele almış ve sadece

./..

0

507 sayılı kanunla 5590 sayılı kanuna tabi bulunan kuruluşlardan 15 işçiyi çalıştıran işyerlerinde çalıştırılan kalfa ve ustalara uygulanması öngörülmüştür. Bilindiği üzere 507 sayılı kanun esnaf teşekkülleri ile ilgili bir kanun olup; 5590 sayılı kanun ise Ticaret ve Sanayi Odalarının kuruluş ve işyerlerini düzenleyen kanundur. Bu itibarla kanunun sanayi işyerleri ile ilgisi yoktur. Bu nedenle kanun kapsam itibarıyla eksik çıkartılmış bulunmaktadır.

2- Aslında kanunun çıkartılması Plânın emri olup 1972 programında da bu konu 346 ncı sayfada çalışma sorunları bölümünde 777 sıranumarasında genel bir ifade ile değerlendirilmiş ve çıraklık kanunu tasarısının yıl içinde gerçekleştirilmesi öngörülmüştür.

3- Bütün eksikliklerine rağmen kanun açık işsizliği önemli bir rakama ulaşan ülkemizde yılda 1 milyonu aşkın yurt çocuğunun eğitilmelerini ve meslek sahibi olabilmelerini sağlayacak bir niteliktedir.

4- Kanunun getirdiği öğretim olanakları batı ülkelerinde uygulanan öğretim metodlarına paraleldir.

5- Kanun kapsamı içinde bulunan işyerlerinde lise dengi meslek okulları özellikle sanat enstitüleri için sınavsız ustalık belgesi verilmesi teknik öğrenime ilgiyi artıracak ve öğrenimlerini bu okullarda yapanlar için Plânın öngördüğü çalışma koşullarının gerçekleşmesinde etken olacaktır. Bir başka deyimle, sanat okullarından mezun olanların bürolara kaymalarını önlemede bu hüküm ileri bir adım olarak düşünülmektedir.

6- Bu kanunla kapsamı içinde bulunan işyerlerinde çalışan çırakların işverenle karşılıklı hak ve borçları düzene sokulmakta ve eğitime verilen ağırlık nedeniyle çıraklar için kalfalık ve ustalığa yükselme fırsatı kanuni teminata bağlanmaktadır.

7- Çırak, kalfa ve ustalık kanunu gerek bu halile gerekse ileride yapılacak düzeltmelerde yurt kalkınmasında önemli yararları bulunabilecek bir kanun niteliğinde görülmüştür.

Seyfi Demirsoy
Genel Başkan

Kaya Özdemir
Eğitim Sekreteri

1317 sayılı kanunun bazı maddelerinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptali, bundan sonraki durum

Bilindiği üzere, Anayasa Mahkemesi 1317 sayılı kanunun bazı maddelerini Anayasamıza aykırı bularak iptal etmiş, uzun bir süredir yayınlanmayan iptal gerekçesi nihayet yayınlanmış bulunmaktadır.

Yüksek mahkemenin takdir hakkına Türk-İş topluluğu olarak elbette hürmetkâr olacağız. Ancak hemen ifade edelim ki, iptal edilen maddelerle, bunların yerine süresi sonunda getirilecek yeni hükümler konusunda Türk-İş topluluğu ciddi tedbirler almak zorundadır. Kurulumuz bu konuda bazı hazırlık çalışmaları içindedir, Yönetim Kurulumuzun da sorunu, çeşitli yönleri ile ele almasında ve gerek ülke şartları, gerekse bundan sonra bu konuda yapılacak spekülasyonları önleme bakımından gerekli tedbirleri şimdiden tesbitinde İcra Kurulumuz zorunluk görmektedir.

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânı ve Türk-İş

Muhterem Yönetim Kurulu Üyeleri;

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânının önce bütçe Plân Komisyonunda, sonra Cumhuriyet Senatosunda, daha sonra da Millet Meclisinde yapılan müzakereler sonucunda oylanarak kabul edildiği hatırlardadır. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânının tam olmasa bile Türk-İş ilkelerini kısmen yansıtan bir belge olarak tesbit edilmesi mümkündür. Hal böyle olduğu halde, Plânın müzakereleri Meclislerde çok enteresan safhalar arzemiş ve Millet Meclisinde gurubu bulunan iki siyasi partimiz birbirinin tam zıddı iddialarla Plâna red oyu vermişlerdir. Diğer taraftan çoğunluk partisinin plânla ilgili eleştirileri ise dikkat çekicidir. Plânı olağanüstü şartlar içinde, buhran yaratmamak için kabul ettiklerini belirten çoğunluk partisi yetkilileri iktidara geldiklerinde plânı değiştireceklerini açıkça ilân etmekten çekinmemişlerdir. Çoğunluk partisi sözcüsü, Türkiye Demir Çelik İşletmelerine bile özel sektörün ortaklığını sağlamak için kanun teklifi yapan eski Bakanın beyanlarından, iktidara geldiklerinde karma ekonomide özel sektöre ağırlık verecek bir plân değişimine gideceklerini açıklıkla ortaya koyduğu görülmektedir. Dokuzuncu Genel Kurulunu Mayıs 1973 ayı içinde yapması gereken Türk-İş'in en yetkili organı Yönetim Kurulumuzun, Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânını Türk-İş ilkeleri açısından incelemesinde ve tesbit edilecek kesin görüşünü kamuoyuna açıklamasında ciddi zorunluk vardır.

./..

İlkelerimizin kâğıt üzerinde ve raflarda hatıra metinleri olarak kalmaktan çıkarılması için politik eğilimlerimizi bir tarafa bırakarak ciddi eleştirilere yönelme dönemine girdiğimizi kabul etme ve bu yolda çalışma yapma zorundayız.

FIJ Kongresi ve Türk-İş

Hatırlanacağı üzere Türk-İş'e bağlı Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın müracaatı üzerine, İstanbulda yapılması kararlaştırılan Uluslararası Gazeteciler Sendikaları Federasyonunun (FIJ) Genel Kurulunu yapabilmesi için maddi ve manevi müzaharette bulunulması geçen Yönetim Kurulumuzda kararlaştırılmış ve Türk-İş'e bağlı kuruluşlar, Türk-İş aracılığı ile Gazeteciler Sendikamızı maddi imkânları ölçüsünde desteklemişlerdir. FIJ Kongresinde Türk-İş Genel Başkanı ile İcra Kurulu üyelerinden Mali Sekreterimiz de hazır bulunmuşlardır. Başkan kongre delegelerine hitaben bir de konuşma yapmıştır. Türk-İş başkanının FIJ Kongresinde yapmış olduğu konuşma yurttan ve dünyada geniş yankılar yaratmış bulunmaktadır. Genel Başkanın FIJ kongresinde yaptığı konuşmayı da incelemelerinize sunmak üzere raporumuza almış bulunmaktayız. (bk, rapora ek: 4)

Türk-İş, DGB Ortak Toplantısı

Alman İşçi Sendikaları Birliği (DGB) ile Türk-İş arasında karşılıklı iyi niyet ve anlayış esasına dayalı sıkı bir işbirliğinin yürütülmekte olduğu ve bu işbirliğinin sonucu olarak iki konfederasyon yetkilileri arasında sürekli komisyonlar kurulduğu bilinmektedir. Bu sürekli komisyonların periodik aralarla her iki ülkede yapageldiği toplantılardan ikincisi bu defa İstanbulda İcra Kurulumuz ve teknisyenlerin katılmaları ile yapılmıştır. 7-11 Ağustos tarihleri arasında yapılan toplantılarda DGB heyetine İcra Kurulu üyesi Herrn Wosehech, Türk-İş heyetine ise Seyfi Demirsoy başkanlık etmiştir. Yurdumuzda olduğu kadar, Batı Almanya'da da geniş yankılar yapan bu ortak toplantıdan sonra iki kuruluş arasında ortak bir bildiri yayınlanmış bulunmaktadır.

DGB ile Türk-İş münasebetlerinin daha da gelişmesine yol açan bu toplantıda alınan karar uyarınca, Almanyada sendika temsilcileri için düzenlenmekte olan seminerlere Türk-İş adına da iştirak edilecek ve Türk-İş çalışmaları ile yurdumuzdaki çalışma hayatının çeşitli sorunları hakkında ayrıntılı bilgiler verilecektir. Rieseberg'de ./..

28-29 Ekim günleri sendikacılık kolejinde yapılan ilk toplantıya Romanya gezisini müteakip Türk-İş Genel Başkanı da katılmış bulunmaktadır.

11 Ağustos 1972

Türk ve Federal Almanya İşçi Sendikaları
Konfederasyonları Ortak Bildirisi

Bir süreden beri İstanbulda bulunan Federal Alman İşçi Sendikaları Birliği (DGB) temsilcileri ile Türk-İş yetkilileri arasında yapılan görüşmeler tamamlanmış ve alınan kararlar bir bildiri ile açıklanmıştır.

Almanyadaki Türk işçilerle ilgilenmek ve Türk işçilerinin sorunlarını çözümleyebilmek amacıyla Türk-İş ile Alman İşçi Sendikaları Birliği (DGB) arasında yapılan temaslar sonucunda önceki yıl içinde "Bir sürekli Komisyon" kurulması kararlaştırılmıştır.

Komisyonun bu yılki toplantısı, 7 Ağustos Pazartesi günü İstanbul'da başlamış 11 Ağustos günü sona ermiştir.

Türk-İş İcra Kurulu üyelerinin katıldığı bu toplantı sonunda şu bildiri yayınlanmıştır:

"Federal Alman İşçi Sendikaları Birliği (DGB) ile Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) sürekli komisyonu üçüncü ortak toplantısını 7-11 Ağustos 1972 tarihleri arasında İstanbul'da yapmıştır.

Toplantıda Türk heyetine, Türk-İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy, Federal Almanya Heyetine ise DGB Yürütme Kurulu üyesi Franz Woschech başkanlık yapmışlardır.

Komisyon, Federal Almanya'da çalışmakta olan Türk işçilerinin daha üstün yaşama koşullarına kavuşturulmaları ve toplumdaki yerlerinin daha iyi bir seviyeye çıkarılmasının sağlanması yönünde tam bir görüşbirliği içinde olduğunu bir kez daha teyid etmiştir.

Sürekli komisyon, kaçak işçi çalıştırılmasına kesinlikle karşı olduğunu tekrarlamış, Türk işçilerinin kaçak çalışmasının sakıncaları konusunda uyarılmalarına devam edilmesini kararlaştırmış, halen

./..

Federal Almanya'da kaçak olarak çalışan Türk işçilerinin kanuni bir statüye kavuşturulmalarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirlerin alınması görüşünde birleşmiştir. Kaçak çalışmanın önlenebilmesi için, Federal Almanya'nın Merkez ve Eyalet hükümetlerince gerekli tedbirlerin alınması gerektiğine işaret eden komisyon, kaçak işçi çalıştıran işverenlerin de ağır cezalara çarptırılmaları için gerekli mevzuat değişikliğinin bir an önce gerçekleştirilmesi yolunda gayret sarfedilmesine karar vermiştir.

Türk-İş, kaçak çalışmanın sakıncaları konusunda başlattığı uyarıcı faaliyetleri hızlandıracaktır.

Komisyon, insan ticaretine son verilmesi ve Avrupa ülkelerine insan kaçırılmasının önlenebilmesi için, Uluslararası alanda ortak tedbirler almanın gerekliliğine işaret etmiştir.

Türk-Alman sürekli Komisyonu, Federal Almanya'da çalışmakta olan Türk işçilerine bir çağrıda bulunulmasını kararlaştırmıştır. Bu çağrı ile, Federal Almanya'daki Türk işçilerinden, Alman işçilerle tam bir dayanışma içinde olmaları ve tüm haklarının daha iyi korunmasının sağlanması amacı ile Alman işçi sendikalarına üye olmaları istenmektedir.

Komisyon, aşırı akımlara ve aşırı akımların etkisi altındaki faaliyetlere kesinlikle karşıdır.

Yurt dışında çalışma nedeni ile bölünen ailelerin bir araya getirilmesi konusunu titizlikle ele alan komisyon, süratle bir çözüm yolu bulunmasının gerekli olduğu noktasında birleşmiştir.

Ortak komisyon, Federal Almanya'da halen yürürlükte bulunan "Yabancılar Kanunu"nun kısıtlayıcı ve olumsuz hükümlerinin yürürlükten kaldırılması yolunda gerekli çabanın harcanmasını kararlaştırmıştır.

Komisyon, Türk işçilerinin mesleki eğitimi sorunu üzerinde de durmuş, işçilerin Türkiye'ye dönüşte intibaklarının kolaylaştırılması için gerekli tedbirlerin alınmasını karara bağlamıştır.

Federal Almanya'da çalışmakta olan Türk işçilerinin genel eğitimi üzerinde de duran ortak komisyon, DGB'nin Türk işçileri için düzenlemekte olduğu seminerlerin artırılmasını, ayrıca çeşitli kuruluşlarla yürütülen kültürel faaliyetlere yardımcı olmasını ./..

kararlaştırmıştır. Türk-İş, Federal Almanya'daki çeşitli kitaplık ve eğitim merkezlerine Türkçe kitaplar gönderilmesi yolunda gerekli çabayı sarfedecektir.

Komisyon, Federal Almanya'daki Türk sosyal danışmanlarla, DGB'nin daha yakın işbirliğine gitmesini kararlaştırmıştır.

Komisyon, Ortak Pazar konusu üzerinde de durarak bu kuruluşun, demokrasi ve hukuk devleti ilkelerinin geniş bir şekilde gerçekleşme- siyle amacına ulaşabileceği konusunda tam bir görüş birliğine varmış- tır."

Diğer taraftan DGB yöneticileri ile yapılacak toplantıya hazır- lık mahiyetinde olmak üzere, Federal Almanyada görevde bulunan işçi sendika uzmanlarına özel bir yazı yazılarak, işçilerimizin sorunları ile ilgili rapor istenmiş ve bu raporlar ayrı ayrı değerlendirilerek gündem konusu edilen hususlarda yararlanma yoluna gidilmiştir. Alman- yada çalışmakta olan Türk işçilerinin daha fazla hak ve menfaatlere kavuşmaları için bu toplantılara devam edilecek ve DGB ile sıkı işbir- liğinin geliştirilmesine çalışılacaktır.

Sakat ve hükümlülerin çalıştırılmaları ile ilgili olarak düzenlenen Danışma Kurulu toplantısı ve Türk-İş

931 Sayılı İş Kanunu ve bu kanunun Anayasa Mahkemesi tarafından şeklen iptali üzerine yeniden çıkarılan 1475 sayılı İş Kanununun ge- tirdiği yeniliklerden birisi olarak ele alınan sakat ve hükümlülerin işe alınmaları ve alıştırılmalarını sağlamak amacı ile yayınlanan yönetmelik uyarınca İş ve İşçi Bulma Kurumunda teşkil olunan Danışma Kurulu toplantısına Türk-İş de katılmıştır. Danışma Kurulu toplantı- sında Türk-İş İcra Kurulu yesi Kaya zdemir tarafından öne sürülen teklifler genellikle olumlu karşılanarak yönetmelik değişikliği sıra- sında kaleme alınmak üzere yatırımcı Bakanlıklarla alışma Bakanlığı temsilcilerinden oluşan heyete havale edilmiştir.

İşçi Emeklileri Cemiyetinin Genel Kurulu ve Emekli işçilerin aylıklarının yeniden düzenlenmesi zorunluğu ve Türk-İş görüşü

1186 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra daha önce çeşit- li sandıklardan emekliye ayrılmış bulunan işçi emeklileri ile birlik- te sayıları gün geçtikçe artan işçi emeklileri cemiyetinin Birinci Genel Kurulu 25/6/1972 tarihinde Türk-İş toplantı salonlarında ./..

yapılmıştır. Genel Kurula Türk-İş İcra Kurulu üyeleri ile bazı bakanlar da iştirak etmişlerdir. Genel Kurulda önemle üzerinde durulan ve bizim de yürekten katıldığımız sorun, işçi emekli aylıklarında yapılması zorunlu hale gelen artışlarla ilgili kanun teklifinin bir an önce gerçekleştirilmesi ve teklifin daha adil bir hale getirilebilmesi için Türk-İş'in müzaharetinin sağlanması idi. Kanun teklifi Millet Meclisi geçici komisyonunda görüşülürken Türk-İş adına komisyona açıklanan görüşümüzde teklifi yeterli bulmadığımızı, teklifin getirdiği esasları benimsemediğimizi, palyatif tedbirlerle geçici olarak işçi emekli aylıklarında yapılan kısmi düzeltmelerin sorunun çözümlenmesi demek olmadığını, işçi emekli aylıklarının yeniden düzenlenmesi sırasında devamlı tedbirlerin de ele alınmasını geçim indekslerinde %10 dan fazla artış olduğu taktirde bu artışların emekli aylıklarına intikalinin sağlanması gerektiğini ifade ile yapılacak ayarlamaların 1474 sayılı kanunla taban ve tavan ücretlerinde yapılan artışlar oranında olmasını yani 1968 yılından önce emekliye ayrılanların ücretlerine %50 zam yapılması gerektiğini, diğer taraftan tavan ücretlerine yapılan %28 oranındaki artışın da diğer yıllarda emekli olanların aylıklarına %50-%28 oranında zam yapılmak suretile intikalinin sağlanmasını ve kanunun yürürlük tarihinin de 1474 sayılı kanunun yürürlük tarihi olması gerektiğini belirttik.

Komisyonunda yaptığımız mukni açıklamalara rağmen Bakanlığın muhalefeti karşısında komisyon üyelerini ikna etmek mümkün olamadı. Türk-İş'in bu konudaki görüşü ayrıca Parlamento üyelerine ve partilerimizin yetkili organlarına da duyurulacaktır. İcra Kurulumuz, işçi emeklilerinin sorunlarını, mensuplarımızın sorunları ölçüsünde değerlendirmeye ve işçi emeklileri cemiyeti ile daha sıkı bir işbirliği yapılması lüzumuna inanmaktadır.

Hollanda Olayları ve Türk-İş

Sayın Yönetim Kurulu Üyeleri,

Hollanda'da çalışmakta olan Türk işçilerinin Rotterdamda nedeni ne olursa olsun büyük bir tecavüze maruz bırakıldıkları, ülkelerinde çalıştıkları insanlar tarafından can ve mal güvenliklerinin ağır bir şekilde tehdit edilerek ortadan kaldırıldığı hatırlardadır. Türk-İş İcra Kurulu olarak, bu esef verici olay üzerine derhal Hollanda İşçi Sendikaları Konfederasyonu nezdinde teşebbüse geçilmiş ve olayların daha fazla büyümesinin önlenmesi istenmiştir.

./..

Diğer taraftan Türk Hükümeti nezdinde de devamlı olarak yaptığı temaslarla vatandaşlarımızın mal ve can güvenliklerinin sağlanması konusunda ilgilileri uyarılmıştır. Ayrıca kamuoyuna da bir bildiri yayınlanmış bulunmaktadır. Bu bildiriye de medeniyet dünyasının barbarlık örneğinin hafızalarda yaşaması isteğiyle raporumuza almış bulunuyoruz.

15 Ağustos 1972

TÜRK-İŞ'İN HOLLANDA'DAKİ
OLAYLARLA İLGİLİ BİLDİRİSİ

"Türk-İş, Hollanda'da meydana gelen olaylarla ilgili olarak bir bildiri yayınlamış ve Türk resmi makamlarını en kısa süre içinde gerekli teşebbüslerde bulunmaya çağırmıştır.

Türk-İş'in bu konudaki bildirisi şöyledir:

"Hollanda'da birkaç günden beri cereyan etmekte olan olaylar, Türk-İş tarafından büyük bir endişe ile izlenmektedir. Olayların başlangıcından bu yana geçen süre içinde, Türk makamlarının resmi bir açıklama yapması beklenmiş, ancak bu bekleyiş sonuçsuz kalmıştır. Olayların gittikçe yaygınlaşması ve bütün ülkeyi kaplama eğiliminin kamuoyumuzda yarattığı endişeyi resmi makamlarımızın görmezlikten gelmesi imkânsızdır.

Kamuoyunda bir infialin doğması ve iki ülke arasındaki ilişkilerin zedelenmesini önlemek amacıyla, Türk resmi makamlarını uyarmayı kaçınılmaz bir görev sayıyoruz.

Hollanda'da bulunan Türk işçilerinin, genellikle bugüne kadar, çalıştıkları işyerlerinde dürüst hareketleri ve göreve bağlılıkları yanında, o ülkenin örf ve adetlerine uymakta başarı gösterdikleri de bir gerçektir. Hollanda ekonomisinin gelişmesinde katkıları, bizzat Hollandalılar tarafından kabul edilmekte, Türklerin, yabancı işçiler arasında en değerli yeri işgal ettiği belirtilmektedir. Hollanda'lıların böylesine takdir ettikleri Türklere karşı meydana gelen olayların derhal sona ermesi ve Türklerin can ve mal güvenliğinin sağlanması en büyük dileğimizdir.

Türk-İş, Türk resmi makamlarının gerekli açıklamayı yapmalarını beklerken, Hollanda İşçi Sendikaları Konfederasyonuna başvurarak, olaylar hakkında ayrıntılı bilgi istemiş ve Hollanda Konfederasyonundan olayların önlenmesi için harekete geçmesini talep etmiştir. ./..

Hollandada meydana gelen olayların iki ülke arasındaki ilişkilere zarar vermeden durması ve tekrar eski koşullara dönülmesi Türk İşçi Hareketinin içten dileğidir.

Türk-İş resmi makamlar ve Hollanda İşçi Sendikaları Konfederasyonundan beklediği açıklamaların ışığında, teşebbüslerini geliştirecek ve olayların gelişimine göre gerekli vaziyeti alacaktır."

ILO 57'nci genel kurulunda Türk-İş

7-29 Haziran tarihleri arasında yapılan yıllık ILO toplantısına Türk-İş adına Genel Sekreter Halil Tunç, Mali Sekreter Ömer Ergün ile Yönetim Kurulu Üyesi İsmail Topkar ve Türk-İş Hukuk Müşavirlerinden Önder Aker katılmışlar ve bu toplantıda Önder Aker'in ILO Yönetim Kuruluna seçilmesi sağlanmıştır. ILO toplantısı sonunda yurda dönen Genel Sekreter Tunç, konu ile ilgili bir basın bülteni yayınlayarak çalışmalarını ve alınan sonuçları şöylece özetlemiştir:

20 Haziran 1972

HALİL TUNÇ "İŞÇİLER ,MEŞRU HAKLARINA
SAYGI GÖSTERİLMESİNİ İSTEMEKTEDİR" DEDİ

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO)nun Cenevrede yapılan yıllık genel kurulunda Türk İşçi Hareketini temsil eden Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç yurda dönmüştür.

Türk-İş Genel Sekreteri, ILO çalışmaları ile ilgili olarak bir açıklama yapmış ve Uluslararası Çalışma Teşkilâtı ve Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonunun Türkiyedeki sosyal güvenlik hakları ile ilgili tartışmaları hassasiyetle izlemekte olduğunu belirtmiştir.

Tunç'un demeci şöyledir:

"Birleşmiş Milletlere bağlı bir kuruluş olan Uluslararası Çalışma Teşkilâtının bu yıl yapılan genel kurulu, özellikle Türk İşçi Hareketi bakımından büyük bir başarı ile sonuçlanmış ve bir Türk, bu kuruluşun yönetim kuruluna seçilmiştir. İşçi, işveren ve hükümet temsilcilerinden oluşan genel kurulda Türk-İş temsilcisi olarak bulunan Önder Aker, komünist blok ve Arap ülkeleri dışındaki bütün ülkeler temsilcilerinin oyunu alarak, Yönetim Kuruluna girmeyi başarmıştır. Bu, Türk İşçi Hareketi için öğrenülecek bir sonuçtur. ./..

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı genel kurulunda yaptığımız temalar, hem bu kuruluşun, hem de Türk-İş'in bağlı bulunduğu üst kuruluş olan Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonunun Türkiye'deki sosyal güvenlik tartışmalarını yakından izlediğini göstermiştir. Her iki kuruluşun yetkilileri de, Türk işçilerinin sosyal güvenlik haklarını geriye götürme yolunda karşılaşılabilecek teşebbüslere karşı girişeceği mücadelede Türk-İş'e destek olmaya hazır bulunduklarını belirtmişlerdir.

İŞÇİLERİN SOSYAL GÜVENLİK HAKLARI

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Kurulunun toplanmasına bir hafta kaldığı şu sırada, yurdumuzda, işçilerin emeklilik hakları üzerindeki tartışmaların Çalışma Bakanının teminatına rağmen, halâ sürdürülmekte olduğunu üzüntüyle görmekteyiz. Üstelik, Sosyal Sigortalar Kurumunca hazırlanan yıllık çalışma raporundan da işçilerin emeklilik haklarında geriye dönüş yapılması hazırlıkları içinde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Uzun bir süredenberi devam eden bu çeşit söylentilerin, işçileri huzursuz bıraktığı, çalışma şevklerini kırıp, verimi azalttığı bir gerçektir.

İşçilerin 55 yaşında ya da 25 yıllık çalışma süresinden sonra emekli olmaları ve emekli maaşı olarak son ücretlerinin %70 ini almaları gibi haklar, Türk İşçi Hareketinin tam bir dayanışma içinde ve bilinçle gerçekleştirdikleri zorlu bir mücadele sonucunda sağlanmıştır.

İşçilerin, böylesine bir mücadele ile elde ettikleri hakları korumaktan aciz kalacaklarını düşünenler varsa, yanıldıklarını mutlaka anlayacaklardır.

Türk-İş, işçilerin sosyal güvenlik haklarından geriye doğru en ufak bir dönüş yapılmasına bile göz yummamak kararındadır. Bu yolda girişilecek her teşebbüse karşı, şartlar ne olursa olsun, hiç bir şeyden ve hiçbir kimseden çekinilmeden mücadele edilecektir.

Özel sektöre, her fırsattan yararlanarak taviz ve teminat vermekte olan Hükümetin, en yetkili ağızdan, işçilere de, sosyal güvenlik haklarına dokunulmasının düşünülmediğini açıklamasını bekliyoruz.

Bu yapılmadığı taktirde, Hükümetin, sadece belirli çevrenin haklarını korumayı hedef aldığı, kurulması amaçlanan sosyal dengeyi sağlamak bir yana, büsbütün bozmak yolunda olduğu inancı bütün işçiler arasında yaygınlaşacaktır.

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Kurulu başlamadan önce bu teminat verilmediği taktirde genel kurulun çalışmalarının çok hırçın bir havada geçeceği bilinmelidir.

Sonuç olarak şunu söylemek isterim: Türk İşçi Hareketi bu güne kadar bütün sosyal grupların meşru haklarına saygılı olmuştur. Şu anda da başta, parlamento ve hükümet olmak üzere herkesden kendi haklarına saygı göstermesini beklemektedir."

DGB Genel Kurulu ve Türkiye aleyhinde çalışmalar

Türk-İş Mali Sekreteri Ömer Ergün, ILO toplantısını müteakip DGB'nin Berlin'de yapılmakta olan olağan genel kuruluna katıldı. Halen Almanyada çalışmakta olan bir kısım sözde Türklerin özellikle IG Metal bünyesinde toplanan anarşistlerin büyük gayretleriyle Türkiyedeki sıkıyönetim uygulaması ile ilgili olarak aleyhte bir karar çıkarılması maalesef mümkün olmuştur. Türkiyenin aleyhinde yapılmakta olan bu tip çalışmaların DGB yöneticileri ile daha sıkı bir işbirliği ve karşılıklı anlayış yolu ile önlenebileceğine icra kurulumuz inanmaktadır.

Türk-İş Genel Sekreteri Kontenjan Senatörü

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından Kontenjan Senatörlüğüne atanmış böylelikle Cumhuriyet Senatosunda işçi temsilcisi sayısı ikiye yükselmiştir. Genel Sekreterimizin şahsında Türk-İş'e karşı gösterilen bu teveccühü Devlet Reisiimizin sorumlu sendikacılığı değerlendirmede isabetli bir tutumu olarak karşılıyoruz. Şimdiye kadar Senatoda sadece bir arkadaşımız tarafından savunulan işçi haklarının, bundan böyle daha da etkili bir biçimde savunulacağı inancını muhafaza ediyoruz.

İl ve Yüksek Hakem Kurulu Üyelerinin hakkı huzurları ile KİT de Yönetim Kurulu işçi üyelerinin ücret sorunları

Bilindiği üzere 657 Sayılı Devlet Personel Kanununu değiştiren 1327 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden sonra, İl ve Yüksek Hakem Kurullarında görev yapması gereken devlet memurlarının hakkı ./..

huzurları ödenmemekte ve KİT de İşçi Yönetim Kurulu üyelerinin ücretleri de yakın zamana kadar avans olarak tahakkuk ettirilmekte idi. Hakkı huzurlar konusu bakanlar-sendikacılar ortak toplantısının gündemine alınmış ve tartışma konusu yapılmış bulunmaktadır. Önümüzdeki günlerde bu sorunun çözüme bağlanacağını ve toplantıları kısmen aksayan kurulların, normal çalışmalarına başlama olanaklarına kavuşturulacaklarını ümid ediyoruz. Diğer taraftan gerek İl ve Yüksek Hakem Kurulları memur üyelerinin hakkı huzurları, gerekse İşçi Yönetim Kurulu üyelerinin ücretleri konularında, Maliye Bakanlığı nezdinde yazılı ve sözlü temalarımız olmuş, bunlardan işçi Y.K. işçi üyelerinin ücretleri konusunda Maliye Bakanlığı, bu üyelere ek geçici 31 nci maddenin ikinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın birinci derecede ücret ödenmesinde ve 440 sayılı kanunun 8 nci maddesi gereğince de ücretsiz izinli sayılmalarında bir sakınca bulunmadığı mütalâa olunmuş ve durum ilgili bakanlıklara bildirilmiştir.

Dış Münasebetlerde meydana gelen gelişmeler

Saygıdeğer Yönetim Kurulu üyeleri;

Arkada bıraktığımız aylar içinde yurdumuzu Asyanın güçlü ve ünlü sendikacıları da ziyaret etmiş bulunmaktadır. AFFLI'nin davetlisi olarak Japonya'ya ziyaret eden Genel Sekreterimizin bu ziyaretlerine ICFTU üyesi Japon işçi sendikaları başkanı Minoru Takita ile dış ilişkiler müdürü karşılık vermişler ve Japon sendikacıları ile Türk-İş yöneticileri arasında yapılan görüşmelerde Türk-İş ve Japon Konfederasyonunun ICFTU'nun Asya kanadında hür sendikacılığın gelişmesinde büyük katkılarda bulunabilecekleri konusunda mutabakata varılmıştır.

ICFTU'nun Asya bölgesi sekreteri Ünlü sendikacı Hintli V.S. Mathur' da ülkemizi ziyaret ederek Türk-İş İcra Kurulu ile yararlı görüşmelerde bulunmuştur.

Diğer taraftan Londra'da toplanan ICFTU Genel Kuruluna Türk-İş, Genel Başkanı Seyfi Demirsoy başkanlığında bir ekiple iştirak etti. ICFTU'nun son Genel Kurulunda daha önce demirperde gerisi ülkelerle temaslar konusunda konulmuş bulunan ziyaret ambargosu kaldırılmıştır. Türkiye şimdiye kadar bağlı bulunduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonunun prensiplerine tam manası ile bağlılık göstermiş ve demirperde gerisi ülkelere ısrarla vaki davetleri kemali nezaketle reddetmiş idi.

./..

Son genel kurulda prensip olarak ziyaretlerin serbest bırakılması Türk-İş İcra Kurulunun şimdiye kadar takip edegeldiği politika-
da bir değişme gereğini duyurmuş ve demirperde gerisi ülkelerin vaki
davetlerinin de zamanla ve tedricen kabul edilmesi sonucuna bizi gö-
türmüş bulunmaktadır. Bu cümleden olmak üzere Şeker-İş Başkanı ve
Genel Sekreterinin Macaristan ve Sovyet Rusyaya ziyaretlerine müsaade
edilmiş ve Romanya İşçi Sendikalarının daveti kabul edilerek Genel
Başkanımız başkanlığında üç kişilik bir ekibin Romanyaya gönderilme-
leri uygun mütalâa edilmiş bulunmaktadır. Dış münasebetlerde meydana
gelen bu gelişmelerin milletimizin ve devletimizin menfaatleriyle
gelişmemesi ve ziyaretlerde titizlik gösterilmesi ziyaretçi tesbitin-
den ziyaretlerde takınılacak tutum ve davranışlara kadar belli ölçü-
ler içinde Türk-İş'le istişarelerde bulunulması zorunlu görülmektedir.

Muhterem Yöneticiler,

Geçtiğimiz ay içinde DGB genç sendikacılar bölümü, bu bölümün
başkanının başkanlığında ülkemizi ziyaret ettiler. Ülkede yaptıkları
geziler sırasında karşılaştıkları olaylar kendilerini oldukça şaşırt-
tı. Ülkemizde sendikalarımızın bünyelerinde genç sendikacıların bu-
lunmaması ve istikbalde sendikaların yönetimini ele alacak olanların
bir yetiştirme sürecinden geçirilmemesini anlayamadılar, yadırgadılar.
Sendika liderliğinin bazı ölçüler istediği bilinen çağımızda, lider-
liğin kolaylıkla el değiştirmesi yerine bazı kıstasların ve yetiştirme
olanaklarının sağlanması gerekmektedir. Gelecekte Türk sendikacılığı-
nı macera heveslilerinin, ülkeyi ve ekonomisini yıkacak davranış sa-
hiplerinin eline bırakmamak ve şimdiden Federal Almanyada olduğu
gibi liderliğe yetiştirebilmek için barajlar koymak zarureti vardır.

Genel Sekreterin Basın Toplantısı

Denilebilir ki, son yıllarda TRT'sinden Sanayi ve Ticaret Odala-
rına, Odalardan siyasi partilerimizin ileri gelenlerine kadar oldukça
geniş eleştirilere vesile olan tek basın toplantısı Türk-İş Genel
Sekreteri tarafından yapıldı. 1 Ağustos 1972 günü yapılan bu basın
toplantısının objektif değerlendirmesini bugün için çok yönlü olarak
yapma belki zordur. Ancak, bu değerlendirmeyi Türk Sosyal siyaset
tarihini yazacak olanlar ve bu konuda eleştirmelere girecek olanlar
yapacaklardır. Metni raporumuza ekli olan bu basın toplantısı ile
ilgili olarak işveren çevrelerinin veya onlara müşavirlik edenlerin de
mantığa uygun eleştirilerde bulundukları ve kendi kendilerini oto
kritiğe davet ettikleri tesbit edilmektedir. Bu toplantı ile ilgili
olarak yazılanlar çizilenler, kalınca bir kitap teşkil edecek kadar
genişhacimlidir. (Bk: Ek: 5)

Sayın Yönetim Kurulu üyeleri ,

Geçen Yönetim Kurulumuzda alınan karar uyarınca, Tes-İş Federasyonu ile Ges-İş Sendikasına, Yönetim Kurulumuzca alınan karar tebliğ edilmiş, diğer taraftan Besin-İş Sendikasına Tek Gıda-İş Sendikamıza katılmaları yolunda yaptığımız yazılı çağrıya süresi içinde olumlu cevap alınamadığı için adı geçen sendikamızın kesin ihraç talebile Onur Kuruluna sevki zorunluğu doğmuştur. Onur Kurulu, henüz kendisine havale edilen konuda kesin bir karar almış değildir. Diğer taraftan Metal-İş Federasyonuna bağlı Kocaeli Metal-İş Sendikasının gelişmesi için bölgedeki metal işçilerine, kayserideki metal iş şubesinin gelişmesi için de o bölgedeki Metal işçilerine başkan ve genel sekreter tarafından ayrı ayrı bildiriler yayınlanmış bulunmaktadır. Ulaş-İş Federasyonu ile ilgili bünyedeki rahatsızlıklar nedeniyle Türk denizcileri, Başkan Seyfi Demirsoy'un mesajı ile uyarılmış ve sahte kongrelerle Türk denizcilerini yanıltmak isteyenler karşısında federasyonun meşru idarecileri yanında yer almıştır. Bu kuruluşumuzda işi kaba kuvvete dönüştürenler Federasyon Başkanına tecavüze yeltenenler çıkınca da durum İstanbul bölgesi sıkıyönetim Komutanlığına resmen intikal ettirilmiş, mal ve can güvenliğinin korunması istenmiştir. Başkanın Türk denizcilerine hitaben yayınladığı mesajı raporumuzun bu bölümünde aynen veriyoruz.

"Türk İşçi Hareketinin güçlü kuruluşlarından biri olan Türk Deniz Ulaş-İş Federasyonu'nun bazı kesimlerinde, özellikle Denizyolları ve şehir hatları işletmeleri bünyesinde bir süreden beri devam etmekte olan çekişmeleri büyük bir dikkat ve üzüntü ile izliyorum.

Kaba kuvvet gösterileri, kanun dışı davranışlar ve sahte kongrelerle gelişen bu olaylar karşısında, Türk-İş Genel Başkanı olarak müdahale etmek zorunluğunu duyduğumu açıklıyorum.

Türk Deniz Ulaş-İş Federasyonu, Türk-İş bünyesinde, demokratik nizamın gelişmesi ve üyesi işçilerin; sosyal, ekonomik ve kültürel menfaatlerini sağlama yolunda başarı ile yürüyen bir kuruluşumuzdur. Bu düşünce ve hareket içinde bulunan Türk Deniz Ulaş-İş Federasyonu'na karşı, sendikal mücadele sınırlarını aşarak kişisel çıkarları için hareket eden, kaba kuvvet gösterilerinde bulunan ve Federasyon merkezini basan zorbalara asla müsamaha ve bu hareketlerinin devamına müsaade etmeyeceğim. ./..

Türk İşçi Hareketi, bugüne kadar daima kaba kuvvetin karşısına dikilmiş, nereden ve kimden gelirse gelsin karşı koymuş, kanunlara saygılı olmuş, toplumun menfaatlerini şahsi menfaatlerinden üstün tutmuştur. Türk İşçi Hareketi içindeki yeri daima iftihar kaynağı olan Türk Deniz Ulaş-İş Federasyonunda, üçbeş kişinin kaba kuvvet gösterileri ve şahsi çıkarları için giriştikleri zorbalık, sendikacılığımıza zarar vermektedir.

Bu giderek, deniz işçilerimizin menfaatlerini zedeler bir hal almıştır.

Türk deniz işçilerinin şunu bilmesini isterim ki, Türk Deniz Ulaş-İş Federasyonu, Türk-İş'in bölünmez bir parçasıdır. O'na yapılacak tecavüzler, karşısında Türk İşçi Hareketini bulacaktır. Bunun ne kadar güçlü ve tesirli olduğunu hatırlatmayı yersiz buluyorum,

Türk Deniz Ulaş-İş Federasyonunu yönetenler, kanunlara saygılı sendikal bilince erişmiş, amaçları Türk denizcilerinin daha iyi yarınlara kavuşmaları için mücadele eden sendikacı arkadaşlarımdır. Onlara güvenim tamdır, kanun ve nizam içindeki hareketlerini gönülden destekliyorum. Bu düşüncelerimin Türk denizcileri tarafından da bilinmesinde yarar vardır.

Üç-beş maceraperest kanunsuz davranışları, Türk Deniz Ulaş-İş Federasyonu ile kardeş sendikalarını yıldırmıyacaktır. Bu başıbozulığa son verilecektir."

Toplu İş Sözleşmeleri ve Türk-İş

İçinde bulunduğumuz yılın kamu kesimi için toplu iş sözleşmelerinin yenilenme yılı olduğu malumdur. Hükümetin fiyat istikrarını koruma gerekçesiyle toplu iş sözleşmelerine müdahaleci bir tavır takınması ve toplu iş sözleşmelerini kamu kesimi için bakanlıklararası İktisadi kurulca tesbit edilen % deli baraj ücret artışına bağlı görmesi, oldukça güç bir pazarlık olanağı doğurmuş ve fakat gerek kuruluşlarımızın gerekse Türk-İş'e bağlı kuruluşlara müzaharetini devamlı olarak göstermeye devam eden iora kurulumuzun kararlı tutumu ile ücret artışlarında bu barajın aşılması mümkün olabilmıştır. Nitekim Tekel, Dok Gemi-İş, Karayolları ve YSE sözleşmeleri bitirilmiş bulunmaktadır. Sümerbank ve TKİ ile ilgili sözleşmeler de uyuşmazlık safhasındadır. Diğer taraftan Ankara Belediyesi ile Genel-İş Sendikamız arasında uzun bir süredenberi devam etmekte olan sözleşme ./..

uyuşmazlığı, yetkinin Türk-İş başkanına devredilmesi üzerine çözüme bağlanmış ve sözleşmenin imzalanması sağlanmıştır.

Kongreler ve İcra Kurulumuz

Arkada kalan çalışma ayları içinde Selüloz-İş Sendikamızın İzmitte, Basın-İş Sendikamızın Ankarada yaptığı genel kurulları ile Teksif Sendikamızın Bakırköy ve İzmir Merkez Şube kongrelerine TGS Ankara Şube genel kuruluna ve Likat-İş Sendikamızın olağanüstü genel kurullarına İcra Kurulu üyeleri katılarak çeşitli konularda Türk-İş görüşünü açıklama fırsatını bulmuşlar ve genel kurula katılan delegelerle konuklara Türk-İş görüşünü yansıtmışlardır. Türk-İş Başkanı, beraberinde eğitim sekreteri ile birlikte Adana ve Mersine giderek bu bölgedeki sendikaların çeşitli sorunlarını mahallinde incelemişler ve sendika yetkilileri ile görüşerek tesbit ettikleri sorunların çözümlenmesinde ilgililer nezdinde gereken teşebbüslerde icra kurulu adına bulunmuşlardır.

İş Kanunu İle İlgili Tüzükler ve Türk-İş

1475 Sayılı İş Kanunu uyarınca çıkarılması gereken tüzüklerle ilgili olarak altı aya yakın süre içinde Türk-İş ilgili servisleri ve icra kurulumuzca gerekli çalışmalar yapılmış ve 12 adet tüzük tasarısı incelenerek tesbit edilen noksanlar Çalışma Bakanlığına bildirilmiş bulunmaktadır. Diğer taraftan MPM ile yakın işbirliğimiz devam etmiş ve MPM tarafından tesbit edilen seminerlerle ilgili toplantılara iştirak edilerek Türk-İş'in bu konudaki önerileri açıklanmıştır.

Emlâk Vergisi uygulaması ile ilgili toplantı

18 Ekim 1972 günü Türk-İş merkezinde emlâk vergisi uygulaması ile ilgili olarak bir toplantı düzenlenmiş ve bu toplantıda Mali Sekreterlikçe hazırlanmış bulunan bir metin katılanlara dağıtılarak Emlâk Vergisinin sendikalarımıza olan ilgisi ayrıntılı olarak tesbit edilmiştir.

Eğitim Çalışmaları ve Türk-İş Koleji

Değerli Yönetim Kurulu Üyeleri,

31/7/1972 gün ve 72/29 sayılı genelge ile teşkilâta duyurulduğu veçhile Türk-İş Sendikacılık Kolejinin çalışmalarına bir süre ara vermek ve Kolleji binasını tahliye etmek zorunluluğu doğmuş bulunmaktadır.
./..

1965 yılından bu tarafa Gümrük ve Tekel Bakanlığına bağlı Ankara Bira Fabrikası binalarından birisinde çalışmalarını sürdürmekte olan Kolejin Türk-İş Eğitim sitelerinde yeniden ve daha detaylı bir müfredat programı ile çalışmalarına başlaması gerekmektedir. Kolejin tesisler yapılınca kadar yeniden çalışmalarına başlaması için Teşkilâta çıkardığımız iki genelgeye genellikle maalesef olumlu cevap alınamamıştır.

652 mezun veren Türk-İş Kolejinin Türk-İş'e bağlı kuruluşlarda yönetici veya eğitimci yetiştirmede gösterdiği çaba, hiç tereddütsüz şükranla karşılanacaktır. Ancak, bundan sonra kolejde eğitime devam edecek olanlarla kolej üstü eğitim esaslarının şimdiden ve yeniden düzenlenmesi lüzumuna İcra Kurulumuz inanmaktadır.

AFFLI-Türk-İş münasebetleri

Kısa adı ile AFFLI diye anılan Asya Amerika Hür Çalışma Enstitüsü ile Türk-İş arasında yeni bir teknik yardım anlaşması imzalanmış olup; imzalanan sözleşme Bakanlar Kurulunun onayı için Çalışma Bakanlığına gönderilmiş bulunmaktadır.

Raporumuz hazırlandığı sıralarda, bu anlaşmanın 9 ve 10 uncu maddelerine izin verilmesinin uygun bulunduğu Çalışma Bakanlığınca mütalâa olunmuş ve kararname imza için sadece Maliye Bakanının imzasını bekler hale getirilmiştir. Bu anlaşma onaylandığı taktirde, çeşitli projelerin geliştirilmesi olanağı doğacak, böylelikle, bir yandan Asya sendikacılığı ile sıkı işbirliği geliştirilirken, diğer yandan Amerika ve Asya Çalışma Enstitüsü aracılığı ile Batı dünyası ile de ilişkilerimiz devam edecektir. Diğer taraftan Federal Almanya işçi Sendikaları Birliği (DGB) ile ilişkilerimiz ise ayrı bir bölümde bilgilerinize sunulmuş bulunmaktadır.

AFFLI ile işbirliğimiz sonucu sendikalar için önemi günümüzde daha iyi anlaşılmakta olan iktisadi araştırma konusunu işliyecek bir seminer düzenlenmiş, İzmirde yapılan bu seminere Milli Sendika ve Federasyonlarımızın başkanları katılmışlardır. Halen AFFLI ile Sendika ve Federasyonlarımız için iktisadi araştırma yetiştirmek üzere ikinci ve iki aydan fazla bir süre devam edecek olan yeni bir seminer daha gerçekleştirilmiş bulunmaktadır. Bu seminerde Uluslararası sendikacılık alanında şöhretleri bulunan uzmanlar ders vereceklerdir.

AFFLI ile Türk-İş yetkilileri arasında imzalanan Teknik yardım sözleşmesi ile ilgili metin aşağıda tetkiklerinize sunulmuş bulunmaktadır.

"Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) ile AFL-CIO'ya bağlı Asya Amerika Hür Çalışma Enstitüsü (AAFLI) arasında, Türk-İş'in Türk işçilerinin ekonomik, sosyal, kültürel sorunlarını, Uluslararası hür ve demokratik sendikacılığın temel felsefe ve prensipleri çerçevesinde çözümleme çabasına katkıda bulunmak amacıyla işbu "teknik yardım sözleşmesi" yapılmıştır.

TÜRK-İŞ ve AAFLI, Sınai ve Zirai sektörde, aşağıdaki faaliyetlerde işbirliği yapmayı kararlaştırmışlardır.

- 1) İşçi eğitimi
- 2) Yüksek seviyede sendikacılık eğitimi
- 3) Mesleki eğitim
- 4) İş başında eğitim
- 5) Toplum kalkınması programları (rehabilitasyon, işçi sağlığı, beslenme, aile plânlaması vs.)
- 6) Kooperatifler kurulması
- 7) İşçi sosyal güvenlik ve işçi refahı sistemleri üzerinde çalışmalar
- 8) Tarım işçilerinin eğitimi ve teşkilâtlandırılması
- 9) Toplumun ve işçi hareketinin yararlanmasını temin amacıyla Türk-İş Genel Merkezinde bir sendikal araştırma merkezi kurulması ve ekonomik doneleri muhtevi bir kütüphane teşkili
- 10) Türk-İş Genel Merkezinde bir "Dış Münasebetler Merkezi (daire-si) teşkili,

Türk-İş, yukarıda belirtilen faaliyet alanlarında uygulanacak "uygulama projeleri" ni, AAFLI ile işbirliği içinde, tesbit ve tayin edecektir. Bu projeler sözleşmeye taraf olan kuruluşlarca temin edilecek finansman, malzeme ve ekipman, personel ve mütehassısları ihtiva edecektir.

Zaman zaman Türk-İş ve AAFLI projelerin etkenliğini ve şeklini gözden geçirecekler ve buna göre öncelikleri ve ilgili faaliyetleri şartlara uygun hale sokacaklardır..../..../1972

Türk-İş Adına
Seyfi Demirsoy
Başkan

Halil Tunç
Genel Sekreter

AAFLI Adına
Morris Paladino
Genel Müdür

Histadrut (İsrail İşçi Sendikaları Konfederasyonu) ile
Münasebetlerimiz

İsrail İşçi Sendikaları Konfederasyonu Histadrut ile de yakın işbirliği ve temaslarımızı sürdürmekteyiz. 31 Mayıs 1972 tarihinden 29 Haziran 1972 tarihine kadar devam eden Asya-Afrika Çalışma Enstitüsü (İsrail) bünyesinde Kooperatifçilik ve sendikal çalışmalar seminerine yurdumuzdan da 30 a yakın kursiyer katılmış bulunmaktadır.

Muhterem Yönetim Kurulu üyeleri,

Yönetim Kurulumuzun üzerinde ittifak edebileceğini umduğumuz geniş kapsamlı ve çok yönlü bir eğitim projesinin hazırlıkları tamamlanmak üzeredir. Bu rapor tamamlandıktan sonra tetkik ve tenkitlerinize sunulacaktır.

Sonuç

Sıkıyönetime rağmen, uçak kaçırma olaylarının devam ettiği, yurttaşlarımızın anarşistlerin tutumlarından bizar hale geldiği bir ortamıbirlikte yaşamaktayız. Yurdumuzdaki demokratik nizamı kökünden sarsacak bunalımlara bir taraftan anarşist eylemciler, diğer taraftan basiretsiz politikacı tipleri vesile olmada bize göre yarış halindedirler. Biz Türk-İş olarak, akliselimi elden bırakmadan Türk-İş ilkeleri doğrultusunda reformların gerçekleşmesini ve sosyal refah devletinin sosyal adalet içinde gerçekleştirilmesi mücadelemize devam etme zorundayız.

Değerli Yöneticiler,

Arkada bıraktığımız aylar içinde yapılagelen çalışmaların önemli bir özetini raporumuzda sizlere sunmuş bulunmaktayız. Uyarılarınız daha olumlu çalışmalar için yol gösterici olacaktır. İcra Kurulu olarak rapor üzerinde yapılacak eleştirileri titizlikle değerlendireceğimize emin olmanızı rica ediyoruz. Raporun hazırlıklarının yapıldığı sırada Bakanlarla Sendikacılar Ortak toplantısı yapılmak üzere idi. Bu toplantının sonuçları hakkında Yönetim Kurulu toplantısında ayrıca bilgi arz edilecektir. Altıncı Çalışma Meclisinin Aralık 972 ayı içinde toplanacağı da Çalışma Bakanlığınca bildirilmiş bulunmaktadır. Muhtemelen Sosyal Sigortalar Kurumu sorunlarını ele alacak

Ankara, 11.9.1972

olan Çalışma Meclisinde, kim ne derse desin bugün dünyanın hemen hemen hiçbir ülkesinde bulunmayan, ileri seviyedeki hakların korunması için gereken çaba gösterilecektir.

Raporumuzu tenkit ve tasviplerinize arzederik.

Saygılarımızla,

İCRA KURULU

Seyfi Demirsoy
Genel Başkan

Halil Tunç
Genel Sekreter

Ömer Ergün
Mali Sekreter

Ethem Ezgü
Teşkilâtlanma
Sekreteri

Kaya Özdemir
Eğitim Sekreteri

Ankara, 11.9.1972

PARTİLERARASI ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANLIĞINDAN
BİLDİRİLMİŞTİR

Partilerarası Anayasa Komisyonu bugün M.G.Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve Ankara Milletvekili Emin Paksüt'ün başkanlığında toplanmıştır.

Toplantıdan sonra bugünkü oturuma başkanlık eden Emin Paksüt şu açıklamayı yapmıştır:

"Hükümetin, Anayasa'da bazı değişiklikler yapılması ile ilgili teklifleri üzerine Komisyonun ulaştığı sonuçların henüz siyasî partilerin yetkili organlarının tasvibine sunulamadığı anlaşılmıştır.

Hükümetçe gösterilen değişiklik ihtiyaçları dışında, Adalet Partisi ve Demokratik Parti Temsilcileri, Anayasa değişikliği ile ilgili olmak üzere yazılı birer teklif getirmişler ve tekliflerinin gündeme alınarak müzekere edilmesini ve neticelendirilmesini istemiş bulunmaktadırlar.

Cumhuriyet Halk Partisi Temsilcileri bu tekliflerin bir kısmının veya tamamen gündeme alınıp alınmaması hususunda görüş ifade edebilmek için yetkili organlarının kararına ihtiyaç bulunduğunu belirtmişlerdir.

Milli Güven Partisi Temsilcileri, getirilen konuların, önceden kabul veya red anlamına gelmemek üzere, görüşülmesinde sakınca görmediklerini bildirmişlerdir.

Bunun dışında, Komisyon toplantılarına katılan Adalet Bakanı Fehmi Alpaslan da Akademi Öğretim Üyeleri ile ilgili problemin 120 nci maddenin müzakeresi sırasında ele alınmasını teklif etmiş ve bu teklif bütün partiler temsilcilerince olumlu karşılanmıştır.

Belirtilen hususlarda Parti Organlarından ne zamana kadar görüş ve karar alınabileceği Parti Temsilcilerine sorulmuş, Adalet Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi Temsilcileri, bunun önümüzdeki hafta

./...

içinde mümkün olabileceğini ifade etmişlerdir.

Bu durumda, yetkili organların toplanıp görüş tesbit etmesine kadar Partilerarası Anayasa Komisyonu çalışmalarına ara verilmesi zarureti hasıl olmuştur.

Adalet Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ve Demokratik Parti tarafından getirilen tekliflerin tümünün veya bir kısmının gündeme alınarak görüşülüp görüşülmeyeceği böylelikle ilgili parti yetkili organlarının kararlarına bağlı kalmıştır.

Komisyonu getirilen yeni değişiklik tekliflerini evvelce alınan karar gereğince kamuoyuna açıklıyorum.

I- Adalet Partisi tarafından yapılan yazılı değişiklik teklifleri :

1. Anayasamızın başlangıç kısmında ifade edilen "Direnme hakkı"nı "İsyan hakkı" anlamına yorumlayanlara maalesef rastlanmaktadır.

Bu itibarla ibarenin bu türlü yanlış anlayışları önleyecek bir açıklığa kavuşturulması lâzımdır.

2. İkinci maddede ifadesini bulan Cumhuriyetin nitelikleri arasına "Milliyetçilik" de açıkça konmalıdır.

3. Dördüncü maddede Egemenliğin kayıtsız şartsız Türk milletine ait olduğu prensibi konduktan sonra bunun Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organlar eliyle kullanılacağı belirtilmiştir.

Yetkili organların bu egemenliği kullanma esasları; ahengi sağlayacak ve yetki tedahüllerini önleyecek şekilde daha belirli hale sokulmalı ve son sözün millette olduğu gerçeği ifade edilerek "Halk oylaması" "Referandum" imkânı verilmelidir.

4. Onbirinci maddeye : Komünizm ve aşırı cereyanlarla mücadeleyi kolaylaştırmak için "Din, ırk, dil, sınıf ve mezhep kavgasının yasakladığı" açıkça yazılmalıdır.

5. Yirmi birinci maddede ifadesini bulan bilim ve sanat hürriyetinin 11 nci madde ile sınırlı olduğu ifade edilmeli ve 120 nci maddedeki hak ve hürriyetlerin de bulunla kayıtlı olduğu gerçeğine açıklık getirilmelidir.

Özel okullara ait esaslar her türlü tereddüdü izale edecek bir vuzuha kavuşturulmalıdır.

6. Otuzuncu madde sıkıyönetim kanununun bâzı maddelerinin süre bakımından Anayasa mahkemesince iptal edilmesi dolayısıyla uygulamadan doğan güçlükleri gözönünde tutarak sıkıyönetim halinde yakalanan şahsın hâkim huzuruna çıkarılması süresi açıklanmalıdır.

7. Kırk yedinci maddeye lokavt müessesesi açıkça konmalıdır.

8. Elli yedinci maddeye Siyasî Partilerin kapatılmasına ait cevapların duruşmalı olarak görülmesi esası getirilmelidir.

9. Altmış sekizinci maddede "Siyasî hak eşitliği" sağlanmalıdır.

10. Yetmişinci maddedeki: "Tabii senatörlük" kaldırılmalıdır.

11. Yatmışbeşinci maddede; seçim tutanağının iptali halinde seçimin yenilenmesi lüzumu belirtilmeli ve itirazların seçimden önce kesinliğe kavuşturulması esası konmalıdır.

12. Yüz itinci maddede, Parlamento dışından alınacak Bakan adedi tahdit edilmelidir.

13. Yüz yedinci maddeye, Danıştayın tüzük incelemesinde belirli bir süre konmalı ve bu süre içerisinde incelenemeyen tüzüğün yürürlüğe konması hükmü getirilmelidir.

14. Yüz sekizinci maddede; onsekiz ay içinde hükümetler iki defa istifa ettikleri takdirde Başbakanın seçimlerin yenilenmesini talep hakkı konmalıdır.

15. Yüz dokuzuncu maddede gösterilen "Seçimlerde geçici bakanlar kurulu" kurulmasını öngören hükümler kaldırılmalıdır.

16. Yüz otuz ikinci maddeye, uygulamada ve anlamada ahengi sağlayacak bir açıklık verilmelidir.

17. Yüz kırk dokuzuncu maddede; Anayasa mahkemesine dâva açma hakkı tahdidi bir şekilde yeniden düzenlenmelidir.

18. Yüz elli birinci maddede, hukukî istikrarı temin ve kanuna saygıyı tesis için def'i yolu ile kanun iptalini mümkün kılan hüküm müddetle kayıtlanmalı veya kaldırılmalıdır. ./..

19. Yüz elli ikinci maddede, Anayasa mahkemesinin iptal kararlarını üçte iki çoğunlukla, red kararlarını ekseriyetle alması esası konmalıdır.

20. "Halk oylaması" "Referandum" müessesesi Anayasaya girmeli ve son sözün millette olduğu gerçeği bir kere daha belirtilmelidir.

II- D.P. tarafından yapılan yazılı değişiklik teklifleri:

1. Başlangıç hakkında: Anayasanın başlangıç "dibace" kısmının ikinci paragrafından yer alan "Direnme Hakkı", geçen zaman içerisinde bazı maksatlı çevrelerce, hür demokratik parlâmenter nizâma karşı bir "İsyan Hakkı" olarak kabul edilmiştir. Bu maksatlı yorumları ve bunların neticeçerini önlemek için "Direnme Hakkı"na açıklık verilmelidir. Meselâ Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasasının 20. maddesinin (4) fıkrasında "Direnme Hakkı" vuzuhla belirtilmiştir. Ters ve maksatlı yorumlara sebebiyet verilmemesi için "Direnme Hakkı"nın vuzuha kavuşturulmasında fayda vardır. "Direnme Hakkı" millet için bir hak olarak kabul edilebilir. Bu hak meşru nizâma karşı bir "İsyan Hakkı" olarak telâkki edilemez.

2. İkinci madde hakkında: Anayasanın 2. maddesinde "Cumhuriyetin nitelikleri" sayılmaktadır. Burada belirtilen "Sosyal Devlet" tabiri, bazı maksatlı çevrelerce "Sosyalist Devlet" anlamında yorumlanmıştır. Halbuki "Sosyal Devlet" başka, "Sosyalist Devlet" başkadır. Maksatlı ve hatalı yorumlara sed çekmek için "Sosyal Devlet" kavramına açıklık kazandırılmalı, bunun "Sosyalist Devlet" anlamına gelmediği belirtilmelidir.

İkinci maddeye bir fıkra eklenmek suretiyle, 3. maddede yer alan "devletin tekliği ve milletin bütünlüğü" ilkesine açıklık getirilmelidir. Bu suretle, Türkiye Cumhuriyeti'nin, "Devlet tekliği" ilkesine göre kurulu olduğu, federe devletlere veya özerk bölge idarelerine veya benzeri siyasi birimlere bölünemeyeceği açıkça belirtilmelidir. Böyle bir hüküm, Büyük Türk Milletini bölmek isteyenlere, onu "Türkiye halkları" olarak görmek isteyenlere kesin bir cevap teşkil edecektir. Ayrıca eklenecek böyle bir fıkra, millet olmanın bütün unsurlarını nefsinde toplayan Büyük Milletimize ait bilinen bir gerçeğin teyidi olacaktır.

Devletimiz "Millî Devlettir" Anayasamız "Gayri Milli Devlet" görüşünü reddetmektedir. Anayasa'nın başlangıç kısmında "Türk Milli-

yetçiliği" yer almıştır. Anayasa'nın ikinci maddesi her ne kadar "Başlangıçta"ki temel ilkelere atıfta bulunmakta ve bu suretle dolaylı olarak "Türk Milliyetçiliği"ni prensip olarak kabul etmekte ise de, Türk devletinin "Milliyetçi" olduğunun, bu maddede açıkça belirtilmesinde fayda vardır. Nitekim 1924 Anayasasının ikinci maddesinde, Türk devletinin Milliyetçi olduğu açıkça belirtilmiştir. Biz, "Milliyetçilik" ilkesinin Anayasa'ya açıkça konulmasını ve tarifinin yapılmasını faydalı buluyoruz.

3. Üçüncü madde hakkında: Biz, Anayasa'nın 3. maddesine, "Türkiye Cumhuriyetinin bayrağı, şanlı tarihinin Büyük Türk Milletine ayrılmaz bir parçası olarak armağan ettiği beyaz ay-yıldızlı al bayraktır. Türk Bayrağının üzerine başka hiçbir işaret konulmaz" hükmünün konulmasını istiyoruz. Bu suretle, Türk Bayrağı, Anayasa ile teminata kavuşmuş olmayacak, Türk Bayrağı ile Anayasa bütünleşmiş ve birleşmiş olacaktır.

Ayrıca bu maddeye, "Türkiye Cumhuriyetinin Milli Marşı, (İstiklâl Marşı) dır" hükmü konulmalıdır.

Bayrağın ve İstiklâl Marşı'nın Anayasa'ya konulması, hür demokratik memleketlerin Anayasalarında muhafaza edilen bir geleneğe de uygun düşmektedir.

4. 11 nci madde hakkında: 1971 Anayasa değişikliği ile, "Temel hak ve Hürriyetlerin özü, sınırlandırılması ve kötüye kullanılmaması" başlığını taşıyan 11. maddede değişiklik yapılmıştır. Bu değişikliğe rağmen, Anayasa'nın "izm" lere, bilhassa "Sosyalizm"e açık olduğunu yorumlayanlar ve savunanlar vardır.

Anayasa'nın neye açık, neye kapalı olduğu, nelere cevaz verdiği, nelere cevaz vermediği açıkça bilinmelidir. Bu suretle ters ve maksatlı yorum ve iddialar ortadan kaldırılmalıdır.

Şu prensiplerin Anayasada yer almasını faydalı bulmaktayız:

Anayasa'da yer alan hük ve hürriyetlere dayanarak, insan hak ve hürriyetleri yokedilemez. Hürriyeti yok etme hürriyeti yoktur. Hürriyetler, hürriyetleri tahrin için kullanılamaz.

Anayasa'da yer alan hak ve hürriyetlere dayanarak, dil, ırk, sınıf, din ve mezhep kavgası yapılamaz.

Federal Almanya Anayasasının 5. maddesinin 3 fıkrasında da belirtildiği gibi "Öğretim hürriyeti Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz" Herkes Anayasaya sadakat göstermek mecburiyetindedir.

Anayasa'da "doktrin" yoktur. Anayasa "Sosyalizm"e kavalıdır.

Diğer maddelerde, 11. maddeye ister atıf bulunsun, isterse atıf bulunmasın, bu madde. Anayasanın bütün maddelerine şamil bir maddedir.

5. 19 nou madde hakkında: "Düşünce ve inanç hak ve hürriyetleri"ni, "Vicdan ve din hürriyeti"ni tanzim eden 19. madde yeniden ele alınmalıdır. "Lâiklik" ilkesi tarif edilmeli ve vuzuha kavuşturulmalıdır. "Lâiklik" dine karşı olmak, dinsizlik demek değildir. "Lâiklik" din dışı demektir. "Lâiklik" devlet idaresinde bahis konusudur. Devlet lâik olabilir, ama fert ve cemiyet lâik olamaz. Cemiyetin ve onu meydana getiren fertlerin bir dini vardır. O dine göre teşekkül etmiş bir dünya görüşleri ve ahlâk anlayışları vardır.

"Lâiklik" ilkesi, modern batı anayasalarında olduğu gibi açıklığa kavuşturulur ise, halkın dini inançlarının istismarının önüne sed çekilmiş olunur.

6. 38 nci madde hakkında: Demokratik Partinin muhalefetine rağmen, 1971 Anayasa değişikliğinde "Kamulaştırmayı" tanzim eden 38. madde değiştirilmiştir. Bu değişiklikte, Anayasaya, "Vergi değeri" konulmuş, kamulaştırmada taksit süresi 10 yıldan 20 yıla çıkarılmıştır.

"Vergi değeri" nin Anayasaya konulması doğru olmamıştır. Bu suretle kamulaştırmada "gerçek karşılık" prensibi terk edilmiş, "Ödenecek karşılık" prensibi kabul edilmiştir. "Ödenecek karşılık" ise "Vergi değeri"ni aşamayacaktır. Bir gayrimenkulün "Vergi Değeri" hakiki kıymetinden az ise, bu takdirde kamulaştırmada devlet gayrimenkulü hakiki kıymetinden daha az bir bedelle almak imkânına sahip olacaktır. "Vergi değeri" ni gösterilenden daha da aşağıya indirmek imkânı devlete verilmiştir. Buna mukabil hakiki değeri, "Vergi değeri" nden yüksek olan bir gayrimenkulün kamulaştırılması halinde, "Vergi değeri"ni yükseltmek ve bu suretle hakiki kıymetin karşılığını elde etmek imkânı mal sahibinin elinden alınmıştır.

Avrıca kamulaştırmada taksit süresinin 10 yıldan 20 yıla çıkarılmasını da doğru bulmuyoruz.

38. maddede, 1971 de yapılan değisiklikler, mülkiyet ve miras haklarını zedeler mahivettedir. Bu sebeple 38. maddede yapılan değisikliklerin kaldırılmasını istiyoruz.

7. 47 nci madde hakkında: Anayasanın 47. maddesinde "Grev hakkı", bir Anayasa müessesesi olarak düzenlenmiştir. "Grev" in tanındığı yerde "Lokavt" ta bir hak olarak tanınmalıdır. Vaki, Anayasamız "Lokavt" ı yasaklamış değildir. Nitekim, "Lokavt", kanunlarla işverenlere tanınmış bir haktır. Ancak, Anayasa'ya konulmadığı için lokavt, grev gibi bir Anayasa müessesesi değildir. Binaenaleyh "lokavt"ta Anayasaya konulmalıdır.

8. 56 ncı madde hakkında: T.B.M.M.'de grubu olan ve seçimlere katılma niteliğini kazanmış bulunan siyasi partiler, devlet yardımından hakkaniyet ve adalet ölçüleri içerisinde faydalanmalıdırlar.

9. 57 ve 148 nci madde hakkında: Anayasa Mahkemesinde, siyasi partilerin kapatılmasına mütedair dâvalar duruşmalı olmalıdır. Bu konuda ki kararlara karşı kanun yolları da açık olmalıdır.

Anayasa Mahkemesi Kanununun 32. maddesinin 2. fıkrasına göre, siyasi partiler hakkında ki davalara duruşmalı olarak bakılması gerekir iken, Anayasa Mahkemesi almış olduğu bir kararla, Anayasanın 148. maddesinin 2. fıkrasını yorumlamış ve bu davalara duruşmasız bakılacağını, dosya üzerinden tetkikat yapılacağını bildirmiştir. Bu sebeple Anayasa'nın 57 ve 148. maddelerine serahat vermek ve bu yanlış tatbikatı bertaraf etmek gerekmektedir.

10. 60 ncı madde hakkında: Askerlik hizmetinde, "bedel usulü" ihdas olunmalıdır. "Bedel usulü" ne imkân verecek bir tarzın 60. madde değiştirilmelidir.

Nüfusumuzun hızla artışı, ihtiyaçtan fazla kimselerin askere alınması, devleti büyük malî külfetlere sokmaktadır. Bedel usulü, askerlik ihtiyacının ayarlanmasını sağliıyacak, ayrıca devlete yeni bir gelir kaynağı imkânını açacaktır.

11. 63 ncü madde hakkında: Tek Meclis sistemine dönülmelidir. Millet iradesi dışında tabiî senatörlük ve Kontenjan senatörlüğü gibi seçimsiz gelen kimseler olmamalıdır C.Senatosu ve Millet Meclisi, T.B.M.M. olarak birleştirilmelidir.

./.

Devlet ve Millet olarak. iki meclisli yasama organını muhafaza ve devam ettirmeğe lüzum olmadığını anlamış bulunmaktayız.

Devletimiz federal bir bünyeye sahip değildir ki, federe bölgelerin temsili bahis konusu olsun.

Milletimizin bünyesinde aristokrasi, imtiyazlı sınıf ve zümreler mevcut değildir ki, bunların temsili icap etsin.

İki meclisli sistem dublikasyonlara, işlerin uzamasına ve zaman kaybına sebebiyet vermektedir.

Kanunların Anayasaya uygunluğunun kazaî denetimi de yapıldığına göre, ikinci meclisin "süzgeçlik" görevi de bahis konusu olmamak gerekir.

Önemli yasama faaliyetlerini, iki meclisin birleşik toplantısına nakledecek yerde iki meclisi. tek meclis halinde bir çatı altında toplamak, tarihi gelişime uygun düşecek, ihtivaçlara daha iyi cevap verecek, yasama organının verimini de artıracaktır.

12. 68 nci madde hakkında: Siyasi hakların (seçme ve seçilme hakkının) bazı Türk vatandaşlarından esirgenmesi ve bunun Anayasada yer alması, dünyanın hiçbir medeni, hür ve demokratik memleketinde ve ~~bu tür~~ Anayasalarında görülmeyen bir garabettir.

Siyasi hakların iadesi konusunda her siyasi parti angaje durumdadır.

Anayasa ve kanun önünde her vatandaşın eşitliğini sağlamak ve kanayan bir yarayı tedavi etmek için artık bu mes'ele halledilmeli, bir tartışma konusu halinden çıkarılmalıdır

13. 75 nci madde hakkında: -Seçilmiş kimsenin seçim tutanağının iptali halinde o kimsenin yerine aynı partinin listesinde yer alan ondan sonraki aday geçirilmeli. bu mümkün değilse ondan boşalan yere başka bir partiden bir adayın Yüksek Seçim Kurulu Kararı ile getirilmesi önlenmeli. böyle hallerde yeni seçim yoluna başvurulmalıdır. Bir partinin tüm aday listesinin iptali halinde de, aynı yola gidilmelidir.

14. 84 ncü madde hakkında: Meclislerde Başkanlık divanlarının, daimi ve geçici komisyonların teşkili sırasında, buralarda yer alacak üyelerin ne oranda olacağının tesbitinde, sadece siyasi parti gruplarının üye adetlerinin toplam değil, -siyasi parti gruplarına dahil olmayanlar ve bağımsız üyeler de nazarı dikkate alınarak- meclislerde ki üyelerin tümünün toplamı nazarı itibare alınmalıdır.

Meclislerde yıllarca yapılan ve bir teamül haline gelen uygulama terk edilmiş. oranların tesbitinde sadece siyasi parti gruplarının gözününde tutulmaya başlanmıştır. Bu yeni uygulama, bazı siyasi teşekküllerin kuvvetlerinden daha fazla oranda temsil edilmesine imkân vermiştir. Bu yanlış ve haksız tatbikatın önlenmesi lâzımdır.

15. 95 nci madde hakkında: Cumhurbaşkanının tek dereceli seçimle, doğrudan doğruya millet tarafından, bir def'aya mahsus olmak üzere seçilmesi esası getirilmelidir.

16. 102 nci madde hakkında: Meclisler dışından Bakan alınması, Anayasa'nın yer vermediği özel maksatlar için kullanılmıştır. Bu konuda kısıtlayıcı hükümlere ihtiyaç vardır.

17. 147 nci madde hakkında: Anayasa Mahkemesi, bir anayasa değişikliğini şekil bakımından iptal ettiği takdirde hukukî durum ne olacaktır? Anayasada bir boşluk mu meydana gelmektedir? Yoksa değişiklikle kaldırılan eski hüküm yeniden geçerli mi olacaktır? Konulan ve fakat iptal edilen hüküm hiç doğmamış mı olacaktır?

Anayasa Mahkemesinin 2/7/1972 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan, E.1970/40, K.1971/73 sayılı ve 19/10/1971 tarihli kararı karşısında bu konulara açıklık vermek lâzımdır. Bu suretle Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkilerine berraklık getirilmelidir

18. Referandum: Referandum, yetkili organ ve mercilerin almış oldukları veya alacakları karar ve kaideler hakkında halkın da irade ve istek izharına davet olunmasıdır. Referandum usulü, bir halk oylamasıdır. Bugün, hemen hemen bütün modern demokrasilerde cari olan bir sistemdir.

İster istişarî, ister tasdikî mahiyette olsun mecburi veya ihtiyarî referandum müessesesini kabul etmek gerekmektedir. Anayasa ile belli edilmiş konular da halkın oyuna baş vurulmalıdır. ./..

Anayasamıza, "Referandum" dışında, batı demokrasilerinin kabul ettiği, "Halk Vetosu" ve "Halk Teşebbüsü" gibi müesseselerin de konulması düşünülmeli ve gerçekleştirilmelidir.

III- C.H.Partisinin getirdiği değişiklik teklifi:

Üniversite öğretim üyelerinin ve yardımcılarının, eskiden olduğu gibi siyasi partilere girebilmelerini sağlayacak bir fıkra eklenmesi. (120. maddeye eklenecek fıkra)

"Siyasi partilere üye olma yasağı, üniversite öğretim üyeleri ve yardımcıları hakkında uygulanmaz. Ancak bunlar, partilerin merkez karar organları ile danışma kurulları dışında yönetim görevi alamazlar."

Komisyon Başkanı

Emin Paksüt

PARTİLERARASI ANAYASA KOMİSYONUNDA DEMOKRATİK PARTİ'NİN
YAPTIĞI ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ TEKLİFLERİ

13.7.1972 tarihinde Cumhurbaşkanı, Parlâmentoda grubu bulunan siyasi partilerin liderleriyle bir toplantı yapmış: bu toplantıda Başbakan ve Adalet Bakanı da hazır bulunmuştur. Bu toplantıda, Anayasa değişikliği görüşülmüştür.

14.7.1972 tarihinde Başbakanlık Basın Bürosu, Başbakan tarafından istenen Anayasa değişikliklerini açıklamıştır. Hükümet tarafından Anayasa'da değişiklik ihtiyacı, şu konularda toplanmıştır:

1. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulması sağlanmalıdır.
2. Parlâmentonun verimini artırıcı tedbirler alınmalıdır. Bütçe, Plân, İktisadi Devlet Teşekkülleri ile ilgili karma komisyon raporları, hükümet programlarının müzakeresi ölüm cezalarının infazına karar verilmesi gibi konular, T.B.M.M.Birleşik toplantısında yapılmalıdır.
3. Meclislerin toplantı ve karar nisabı, yeniden tesbit ve tayin olunmalıdır.
4. Anayasa'nın Danıştay'la ilgili, "Yargı_Yolu" başlığını taşıyan 114.maddesi duyulan ihtiyacı gidermek için yeniden değiştirilmelidir.
5. Siyasi Partilerin malî denetimine müteallik Anayasa'nın 57. maddesi değiştirilmelidir.
6. Anayasa'nın Üniversitelerle ilgili 120. maddesi yeniden ele alınmalıdır.

19.7.1972 tarihinde, Millet Meclisi Başkanının daveti üzerine, Parlâmentoda grubu bulunan dört partinin üçer kişilik temsilcilerinden meydana gelen Partilerarası Anayasa Komisyonu toplanmış ve çalışmaya başlamıştır.

Demokratik Parti, Anayasa ıslahatı hakkındaki görüşlerini, programının 4. maddesinde bildirmiştir. Demokratik Parti'ye göre, her yıl veya her seçim dönemi sonunda, Anayasa'da değişiklik yapılması doğru değildir. Anayasa'dan devamlı bir şekilde şikâyet edilmesi, ona sık sık müdahalede bulunulması, memleketimiz için elzım olan hukukî istikrarı zedelemektedir. Anayasa devamlı bir münakaşa konusu olmaktan, bir yaz-boz tahtası halinden çıkarılmalıdır. Bu sebeple, Anayasa değişikliği, hükümetin duyduğu ihtiyaçlara göre değil, milletin ihtiyaçlarına uzun vadeli olarak cevap verecek bir şekilde ve şûmulde ele alınmalıdır. Anayasa milli ihtiyaçlara cevap vermeli, bütünüyle milletin malı olmalıdır.

1971 yılında Demokratik Parti'nin teklif ettiği değişiklikler tahakkuk ettirilmiş olsaydı. yeni bir Anayasa değişikliğine lüzum kalmayacak ve ihtiyaç duyulmayacaktı.

Hükümetin bu yıl (1972) ihtiyaç duyduğu değişiklikler. bazı ufak-
tefek farklılıklar arzemesine rağmen, 1971 yılında Demokratik Parti
tarafından yapılan değişiklik tekliflerinin içerisinde mevcuttur.

"Milli Anayasa" ihtiyacının gerçekleşmesi için Demokratik Parti,
Hükümetin teklif ettiği değişiklikler dışında, bazı tekliflerde bulun-
muştur. Demokratik Partinin Anayasa değişikliği teklifleri gerici
(reaksiyoner) veya tutucu (statükocu) teklifler değil: aksine her
türli medenî ve milli ihtiyaçları karşılayıcı, millet temayüllerini
aksettirici, milleti devlet idaresinde hakim kılıcı, medenî, hür,
demokratik dünyanın kabul ettiği ve Anayasalarına koyduğu konulardır.
Tekliflerimiz -peşin hükümlerden uzak olarak- memleket gerçekleriyle
ve ilmî mutalarla değerlendirildiği takdirde bunların gerçek manada
ilerici teklifler olduğu görülecektir.

Demokratik Parti'nin Hükümet teklifleri dışında teklif ettiği
değişiklikler aşağıdadır:

B A Ş L A N G I Ç :

Anayasa'nın başlangıç (dibace) kısmının ikinci paragrafında yer alan "Direnme Hakkı", geçen zaman içerisinde, bazı maksatlı çevrelerce, hür demokratik parlâmenter nizâma karşı bir "İsyan Hakkı" olarak kabul edilmiştir. Bu maksatlı yorumları ve bunların neticelerini önlemek için "Direnme Hakkı" na açıklık verilmelidir. Meselâ Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasasının 20. maddesinin (4) fıkrasında "Direnme Hakkı" vuzuhla belirtilmiştir. Ters ve maksatlı vorumlara sebebiyet verilmesi için "Direnme Hakkı" nın vuzuha kavuşturulmasında fayda vardır. "Direnme Hakkı" millet için bir hak olarak kabul edilebilir. Bu hak meşru nizâma karşı bir "İsyan Hakkı" olarak telâkki edilmez.

MADDE : 2

Anayasanın 2. maddesinde "Cumhuriyetin nitelikleri" sayılmaktadır. Burada belirtilen "Sosyal Devlet" tabiri, bazı maksatlı çevrelerce "Sosyalist Devlet" anlamında yorumlanmıştır. Halbuki "Sosyal Devlet" başkan, "Sosyalist Devlet" başkadır. Maksatlı ve hatalı yorumlara sed çekmek için "Sosyal Devlet" kavramına açıklık kazandırılmalı, bunun "Sosyalis Devlet" anlamına gelmediği belirtilmelidir.

İkinci maddeye bir fıkra eklemek suretiyle, 3. maddede yer alan "devletin tekliği ve milletin bütünlüğü ilkesine açıklık getirilmelidir. Bu suretle, Türkiye Cumhuriyeti'nin, "Devlet tekliği" ilkesine göre kurulu olduğu, federe devletlere veya özerk bölge idarelerine veya benzeri siyasi birimlere bölünemiveceği açıkca belirtilmelidir. Böyle bir hüküm, Büyük Türk Milletini bölmek isteyenlere, onu "Türkiye Halk-ları" olarak görmek isteyenle e kesin bir cevap teşkil edecektir. Ayrıca eklenecek böyle bir fıkra, millet olmanın bütün unsurlarını nefsinde toplayan Büyük Milletimize ait bilinen bir gerçeğin teyidi olacaktır.

Devletimiz "Milli devlettir" Anayasamız "Gayri Millî Devlet" görüşünü reddetmektedir. Anayasa'nın başlangıç kısmında "Türk Milliyetçiliği" ver almıştır. Anayasa'nın ikinci maddesi her ne kadar "Başlangıçta"ki temel ilkelere atıfta bulunmakta ve bu suretle dolaylı olarak "Türk Milliyetçiliği" ni prensip olarak kabul etmekte ise de, Türk devletinin "Milliyetçi" olduğunun, bu maddede açıkca belirtilmesinde fayda vardır. Nitekim 1924 Anayasasının 2. maddesinde, Türk Devletinin Milliyetçi olduğu açıkca belirtilmiştir. Biz "Milliyetçilik" ilkesinin Anayasa'ya açıkca konulmasını ve tarifinin yapılmasını faydalı buluyoruz.

MADDE : 3

Biz, Anayasa'nın 3. maddesine: "Türkiye Cumhuriyetinin bayrağı, şanlı tarihinin Büyük Türk Milletine ayrılmaz bir parçası olarak armağan ettiği beyaz ay-yıldızlı al bayraktır. Türk Bayrağının üzerine başka hiçbir işaret konulamaz" hükmünün konulmasını istiyoruz. Bu suretle, Türk Bayrağı, Anayasa ile teminata kavuşmuş olmayacak, Türk Bayrağı ile Anayasa bütünleşmiş ve birleşmiş olacaktır.

Ayrıca bu maddeye, "Türkiye Cumhuriyetinin Millî Marşı, (İstiklâl Marşı) dır" HÜKMÜ KONULMALIDIR.

Bayrağın ve İstiklâl Marşı'nın Anayasa'ya konulması, hür demokratik memleketlerin Anayasalarında muhafaza edilen bir geleneğe de uygun düşmektedir.

MADDE : 11

1971 Anayasa değişikliği ile, "Temel Hak ve Hürriyetlerin özü, sınırlandırılması ve kötüye kullanılmaması" başlığını taşıyan 11.madde değişiklik yapılmıştır. Bu değişikliğe rağmen, Anayasa'nın "İzm"lere, bilhassa "Sosyalizm"e açık olduğunu yorumlayanlar ve savunanlar vardır.

Anayasa'nın neye açık, neye kapalı olduğu- nelere cevaz verdiği, nelere cevaz vermediği açıkca bilinmelidir. Bu suretle ters ve maksatlı yorum ve iddialar ortadan kaldırılmalıdır.

Şu prensiplerin Anayasa'da yer almasını faydalı bulmaktayız:

Anayasa'da yer alan hak ve hürriyetlere dayanarak, insan hak ve hürriyetleri yokedilemez. Hürriyeti yok etme hürriyeti yoktur. Hürriyetler, hürriyetleri tahrip için kullanılamaz.

Anayasa'da yer alan hak ve hürriyetlere dayanarak, dil, ırk, sınıf, din ve mezhep kavgası yapılamaz.

Federal Almanya Anayasasının 5. maddesinin 3. fıkrasında da belirtildiği gibi "Öğretim hürriyeti Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz" Herkes Anayasaya sadakat göstermek mecburiyetindedir.

Anayasa'da "doktrin" yoktur. Anayasa "Sosyalizme" kanalıdır.

Diğer maddelerde, 11. maddeye ister atıf bulunsun, isterse atıf bulunmasın, bu madde, Anayasanın bütün maddelerine şamil bir maddedir.

MADDE : 38

Demokratik Partinin muhalefetine rağmen, 1971 Anayasa değişikliğinde "Kamulaştırmayı" tanzim eden 38.madde değiştirilmiştir. Bu değişiklikle, Anayasa'ya, "Vergi değeri" konulmuş, kamulaştırmada taksit süresi 10 yıldan 20 yıla çıkarılmıştır.

"Vergi değeri" nin Anayasa'ya konulması doğru olmamıştır. Bu suretle kamulaştırmada "gerçek karşılık" ise "Vergi değeri" ni aşamayacaktır. Bir gayrimenkulün "Vergi değeri" hakiki kıymetinden az ise, bu takdirde kamulaştırmada devlet gayrimenkulü hukuki kıymetinden daha az bir bedelle almak imkânına sahip olacaktır. "Vergi değeri" ni yükseltmek ve bu suretle hakiki kıymetin karşılığını elde etmek imkânı mal sahibinin elinden alınmıştır.

Ayrıca kamulaştırmada taksit süresinin 10 yıldan 20 yıla çıkarılmasını da doğru bulmuyoruz.

38. maddede, 1971 de yapılan değişiklikler, mülkiyet ve miras haklarını zedeler mahiyettedir. Bu sebeple 38. maddede yapılan değişikliklerin kaldırılmasını istiyoruz.

MADDE : 47

Anayasa'nın 47. maddesinde "Grev hakkı" bir Anayasa müessesesi olarak düzenlenmiştir. "Grev" in tanındığı yerde "Lokavt" ta bir hak olarak tanınmalıdır. Vaki, Anayasamız "Lokavt" ı yasaklamış değildir. Nitekim, "Lokavt" kanunlarla işverenlere tanınmış bir haktır. Ancak, Anayasa'ya konulmadığı için lokavt, grev gibi bir Anayasa müessesesi değildir. Binaenaleyh "Lokavt"ta Anayasa'ya konulmalıdır.

MADDE : 56

T.B.M.M.'de grubu olan ve seçimlere katılma niteliğini kazanmış bulunan siyasi partiler, devlet yardımından hakkaniyet ve adalet ölçüleri içerisinde faydalanmalıdırlar.

MADDE : 57, 148

Anayasa Mahkemesinde, sivası partilerin kapatılmasına mütedair davalar duruşmalı olmalıdır. Bu konuda ki kararlara karşı kanun yolları da açık olmalıdır.

Anayasa Mahkemesi Kanununun 32 maddesinin 2.fıkrasına göre, siyasi partiler hakkında ki davalara duruşmalı olarak bakılması gerekir iken, Anayasa Mahkemesi almış olduğu bir kararla, Anayasa'nın 148.maddesinin 2.fıkrasını yorumlamış ve bu davalara duruşmasız bakı-

lacağını, dosya üzerinden tetkikat yapılacağını bildirmiştir. Bu sebeple Anayasa'nın 57 ve 148. maddelerine sarahat vermek ve bu yanlış tatbikatı bertaraf etmek gerekmektedir.

MADDE : 60

Askerlik hizmetinde, "bedel usulü" ihdas olunmalıdır. "Bedel usulü" ne imkân verecek bir tarzda 60.madde değiştirilmelidir.

Nüfusumuzun hızlı artışı, ihtivaattan fazla kimselerin askere alınması, devleti büyük malî külfetlere sokmaktadır. Bedel usulü, askerlik ihtiyacının ayarlanmasını sağlayacak, ayrıca devlete yeni bir gelir kaynağı imkânını açacaktır.

MADDE : 63

Tek Meclis sistemine dönülmelidir C.Senatosu ve Millet Meclisi, T.B.M.M. olarak birleştirilmelidir.

Devlet ve Millet olarak, iki meclisli vasama organını muhafaza ve devam ettirmeğe lüzum olmadığını anlamış bulunmaktayız.

Devletimiz federal bir bünveye sahip değildir ki, federe bölgelerin temsili bahis konusu olsun.

Milletimizin bünyesinde aristokrasi, imtiyazlı sınıf ve zümreler mevcut değildir ki, bunların temsili icap etsin.

İki meclisli sistem dublikasyonlara, işlerin uzamasına ve zaman kaybına sebebiyet vermektedir

Kanunların Anayasa'ya uygunluğunun kazaî denetimi de yapıldığına göre, ikinci meclisin "süzgeçlik" görevi de bahis konusu olmamak gerekir.

Önemli yasama faaliyetlerini, iki meclisin birleşik toplantısına nakledecek yerde iki meclisi, tek meclis halinde bir çatı altında toplamak, tarihi gelişime uygun düşecek, ihtiyaçlara daha iyi cevap verecek, yasama organının verimini de artıracaktır.

Tek meclis bünyesinde, millet iradesi dışında (tabii senatörlük ve kontenjan senatörlüğü gibi), seçimsiz gelen kimseler olmamalıdır.

./..

MADDE : 68

Siyasi hakların (seçme ve seçilme hakkının) bazı Türk vatandaşlarından esirgenmesi ve bunun Anayasa'da yer alması, dünyanın hiçbir medenî, hür ve demokratik memleketinde bunların Anayasalarında görülme-
meyen bir garabettir.

Siyasî hakların iadesi konusunda her siyasî parti angaje durumdadır.

Anayasa ve kanun önünde her vatandaşın eşitliğini sağlamak ve kanayan bir yarayı tedavi etmek için artık bu mes'ele halledilmeli, bir tartışma konusu halinden çıkarılmalıdır.

MADDE : 75

Seçilmiş kimsenin seçim tutanağının iptali halinde o kimsenin yerine aynı partinin listesinde yer alan ondan sonraki aday geçirilmeli; bu mümkün değilse ondan boşalan vere başka bir partiden bir adayın Yüksek Seçim Kurulu kararı ile getirilmesi önlenmeli, böyle hallerde yeni seçim yoluna başvurulmalıdır. Bir partinin tüm aday listesinin iptali halinde de, aynı vola gidilmelidir.

MADDE : 84

Meclislerde Başkanlık divanlarının, daimi ve geçici komisyonların teşkili sırasında, buralarda yer alacak üyelerin ne oranda olacağının tesbitinde, sadece siyasi parti gruplarının üye adetlerinin toplamı değil, -siyasi parti gruplarına dahil olmayanlar ve bağımsız üyeler de nazarı dikkate alınarak- meclislerde ki üyelerinin tümünün toplamı nazarı itibare alınmalıdır.

Meclislerde yıllarca yapılan ve bir teamül haline gelen uygulama terk edilmiş, oranların tesbitinde sadece siyasi parti gruplarının adedi gözönünde tutulmaya başlanmıştır. Bu yeni uygulama, bazı siyasi teşekküllerin kuvvetlerinden daha fazla oranda temsil edilmesine imkân vermiştir. Bu yanlış ve haksız tatbikatın önlenmesi lâzımdır.

MADDE : 102

Meclisler dışından Bakan alınması, Anayasa'nın ver vermediği özel maksatlar için kullanılmıştır. Bu konuda kısıtlayıcı hükümlere ihtiyaç vardır.

MADDE : 147

Anayasa Mahkemesi. bir anayasa değişikliğini şekil bakımından iptal ettiği takdirde hukukî durum ne olacaktır? Anayasada bir boşluk mu meydana gelmektedir- Yoksa değişiklikle kaldırılan eski hüküm yeniden geçerli mi olacaktır? Konulan ve fakat iptal edilen hüküm hiç doğmamış mı olacaktır?

Anayasa Mahkemesinin 2/7/1972 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan, E.1970/40, K.1971/73 sayılı ve 19/11/1971 tarihli kararı karşısında bu konulara açıklık vermek lâzımdır Bu suretle Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkilerine berraklık getirilmelidir.

Referandum :

Referandum, yetkili organ ve mercilerin almış oldukları veya alacakları karar ve kaideler hakkında halkın da irade ve istek izharına davet olunmasıdır. Referandum usulü bir halk oylamasıdır. Bugün, hemen hemen, bütün modern demokrasilerde cari olan bir sistemdir.

İster istişarî, ister tasdikî mahiyette olsun mecburi veya ihtiyarî referandum müessesesini kabul etmek gerekmektedir. Anayasa ile belli edilmiş konular da halk oyuna baş vurulmalıdır.

Anayasamıza, "Referandum" dışında, batı demokrasilerinin kabul ettiği, "Halk Vetosu" ve "Halk Teşebbüsü" gibi müesseselerin de konulması düşünülmeli ve gerçekleştirilmelidir.

C.H.P. Genel Başkanı Bülent Ecevit'in Anayasa Değişikliği hakkında açıklaması

19.9.1972

Bugün yapılan C.H.P. T.B.M.M. Grup Genel Kurul toplantısından sonra, Genel Başkan Bülent Ecevit aşağıdaki açıklamayı yapmıştır:

"Anayasa değişiklikleri ile ilgili Partilerarası Komisyon çalışmaları, dün C.H.P. Parti Meclisinde bugün de C.H.P. T.B.M.M. Grubunda görüşüldü. Bu toplantılarda beliren parti kararını açıklıyorum.

18 Temmuz 1972 günlü açıklamamızda da belirtilmiş olduğu gibi C.H.P., Anayasanın özünü ve temel ilkelerini zedeleyici köklü değişiklikler yapılmasına karşıdır. Hele, Anayasa gereği olan özgürlüklerin ve demokrasinin tam işlemediği, kamuoyunun geniş bir tartışma serbestliği içinde oluşturulamadığı bir ortamda böyle köklü değişikliklere girişmeyi çok sakıncalı bulmaktadır. Kaldı ki geçen yıl yapılan Anayasa değişikliklerinin gerektirdiği yasalar henüz çıkarılıp uygulanmamıştır ve bu Anayasa değişikliklerinin uygulamadaki sonuçları daha görülmemiştir.

Partilerarası Komisyon çalışmalarını o zaman ortaya konan bu görüşler açısından değerlendiren C.H.P. yetkili organları, idarenin eylem ve işlemleri üzerinde yargı denetimini düzenleyen 114 nci maddede, üniversite özerkliğini düzenleyen 120 nci maddede ve yargı erki ile ilgili maddelerde yeni değişiklikleri gerekli bulmamışlardır. Bu konularda duyulan ihtiyaçları demokratik ölçülerle karşılamanın, yasalarda yapılacak değişikliklerle mümkün olacağı; Anayasayı yeniden değiştirmenin rejim açısından büyük sakıncalar ortaya çıkaracağı sonucuna varmışlardır.

O arada, olağanüstü mahkeme niteliği taşımayan güvenlik mahkemelerinin de, istenirse, ihtisas mahkemelerine imkân veren yürürlükteki Anayasa hükmü uyarınca kurulmasına hiç bir engel görülmemiştir.

C.H.P., Partilerarası Komisyon gündemindeki maddelerden anoak Meclislerin çalışmasıyla ve parti hesaplarının denetlenmesiyle ilgili olanların müzakeresine devam edilebileceği görüşündedir. ./..

Adalet Partisi ile Demokratik Partinin önerdikleri Anayasa değişikliklerinden büyük bir bölümü ise, C.H.P. yetkili organlarının görüşüne göre, Anayasanın özünü ve temel felsefesini zedeleyici, halkın sosyal ve ekonomik hak ve özgürlüklerini engelleyici yöndedir vesosyal devlet ilkesiyle gelişmektedir.

Anayasamızın milli, demokratik, lâik ve sosyal hukuk devleti anlayışı bakımından, C.H.P., bu türlü Anayasa değişikliklerini kolaylaştırmak değil, önlemeye çalışmak durumundadır. Onun için bunların Partilerarası Komisyon gündemine alınmasını C.H.P. nin reddetmesi kararlaştırılmıştır.

A.P. ve D.P. tarafından ileri sürülen isteklerden bazıları ise, gerekirse, Anayasa değiştirilmeksizin de karşılanabilecek niteliktedir.

İki parti tarafından ileri sürülen istekler arasında, hüküm giymiş eski Demokrat Partililere siyasal haklarını kullanma olanağı sağlayacak bir Anayasa değişikliği de yer almaktadır. Bu konudaki olumlu görüşünü çok önceden karara bağlamış olan C.H.P. nin bu kararında herhangi bir değişiklik söz konusu değildir. Esasen bu yönde bir Anayasa değişikliği yapılmıştır, ancak şekil bakımından Anayasa Mahkemesince bozulmuştur. Öteki partiler bu konuda daha önce varılmış olan Partilerarası mutabakatın gereğini yerine getirmeğe kendilerini hazır hissettikleri zaman, C.H.P. de, üzerine düşen görevi yapacaktır. Bundan kuşku duyulmamalıdır.

İki parti tarafından ileri sürülen Anayasa değişikliklerinden, 1961 Anayasasının yapısı ve temel felsefesi yönünden sakıncalı görülmeyen bazı hususların ise Partilerarası Komisyon gündemine alınmasında C.H.P. açısından bir engel yoktur. Bu hususlar şunlardır:

Siyasal partilere yardımla ilgili olarak 56 ncı madde, Parlâmento dışından alınacak bakanların sayısının sınırlanması ile ilgili olarak 102 ncı madde, Danıştay'ın tüzük incelemelerinin zaman bakımından sınırlanması ile ilgili olarak 107 ncı madde, C.H.P. görüşüne göre, Partilerarası Komisyonunda ele alınabilecek hususlardır.

Siyasi partilerin kapatılma kararının duruşmalı olması için 57 nci maddede, seçim tutanağının iptali halinde yeniden seçim yapılması için 75 nci maddede değişiklik yapılması da önerilmiş bulunuyor. C.H.P. bu hususların sağlanması için Anayasa değişikliğine ihtiyaç bulunmadığı; Mecliste Başkanlık Divanı ve komisyonların seçiminde oranların tesbiti bakımından Anayasanın 84 ncü maddesinde yapılmak istenen değişikliğin ise içtüzük değişikliği ile sağlanabileceği kanısında bulunmakla beraber, gerekirse bu hususların da Partilerarası Komisyonunda görüşülmesinde sakınca bulunmamaktadır.

C.H.P. yetkili kurulları, yukarıda saydığımız hususlarla ilgili Anayasa değişikliği isteklerinin Partilerarası Komisyon gündemine alınmasına itiraz etmemeyi kararlaştırmıştır."

ASGARİ ÜCRET TESBİT KOMİSYONU KARARI

Karar Tarihi : 19/10/1972

Karar Sayısı : 2

1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesi uyarınca, hizmet akdi ile çalışan ve bu Kanun kapsamına giren her türlü işçi ile gemi adamı ve gazetecilerin asgari ücretini saptamakla görevli Asgari Ücret Tesbit Komisyonu, 25/4/1972 tarihinde başladığı çalışmalarını 19/10/1972 tarihine kadar sürdürmüş ve yaptığı 15 toplantı sonucunda aşağıdaki karara varmıştır.

1- Sosyo-ekonomik gelişmişlik ve pahalılık durumlarına göre bütün illerin aşağıda belirtilen dört grupta toplanmasına oybirliğiyle;

<u>I. Grup</u>	<u>II. Grup</u>	<u>III. Grup</u>	<u>IV. Grup</u>
İstanbul	Ankara	Zonguldak	Malatya
	İzmir	Rize	Konya
	Kocaeli	Adana	Kütahya
		İçel	Bilecik
		Eskişehir	Erzurum
		Aydın	Siirt
		Bursa	Nevşehir
		Sakarya	Uşak
		Kayseri	Erzincan
		Kırklareli	Sivas
		Samsun	Tokat
		Manisa	Kırşehir
		Edirne	Çorum
		Balıkesir	Diyarbakır
		Tekirdağ	Burdur
		Trabzon	Denizli
		Hatay	Kastamonu
		Artvin	Sinop
		Antalya	Afyon
		Elâzığ	Çankırı
		Giresun	Niğde
		Muğla	Ordu
		Çanakkale	Maraş
		Amasya	Yozgat
		Gaziantep	Van
		İsparta	Gümüşhane
		Bolu	Erzurum

<u>I. Grup</u>	<u>II. Grup</u>	<u>III. Grup</u>	<u>IV. Grup</u>
			Kars
			Mardin
			Adiyaman
			Bitlis
			Ağrı
			Muş
			Tunceli
			Hakkâri
			Bingöl

2- 16 yaşından büyük işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin :

- I. Gruba giren İstanbul ilinde 25.00 (Yirmibeş) lira,
- II. Gruba giren illerde 23.50 (Yirmiüçelli) lira,
- III. Gruba giren illerde 23.000 (Yirmiüç) lira,
- IV. Gruba giren illerde 22.00 (Yirmiiki) lira,

olarak tesbitine, Başkan Çetin Ziyân, üyelerden Orhan Erol, Doğan Günman, Ertan Ziver Saver ve Ahmet Necip Ünal'ın lehte: Mümin Erkunt, Rafet İbrahimoglu, Ahmet Yoluç, Halûk İltuş'un esasa ve Halit Mısırlıoglu'nun lira kesirlerinin tam sayıya getirilmesine ilişkin karşı oylarıyla ve Başkan'ın bulunduğu tarafın çoğunlukta sayılması nedeniyle oyçokluğuyla:

3- 16 yaşını doldurmamış işçilerin, bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin:

- I. Gruba giren İstanbul ilinde 21.00 (Yirmibir) lira,
- II. Gruba giren illerde 20.00 (Yirmi) lira,
- III. Gruba giren illerde 19 00 (Ondokuz) lira,
- IV. Gruba giren illerde 18.50 (onsekizelli) lira

olarak tesbitine, Başkan Çetin Ziyân, üyelerden Orhan Erol, Doğan Günman, Ertan Ziver Saver, Ahmet Necip Ünal'ın lehte: Mümin Erkunt, Rafet İbrahimoglu, Ahmet Yoluç, Halûk İltuş'un aleyhte oyları ve Halit Mısırlıoglu'nun oy kullanmaması ile oyçokluğuyla;

4- Bu Kararın, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 33 üneü maddesi gereğince Resmi Gazete'de yayınlanmasına oybirliğiyle karar verildi.

TARTIŞMA KONULARI

- 1) Borçlanma: (Taslak ekli)
- 2) Ek geçici 8.madde (Taslak ekli)
- 3) 60. Maddenin B) bendinin kaldırılması

Gerekçe: Bu bend A) bendi ile çelişkili durumdadır.

4) 61. Maddenin bağlanacak aylığın prim ödemem gün sayısı ile ilgilendirilmesini sağlayacak şekilde değiştirilmesi. Buna göre; 360 gün bir sigorta yılı olarak kabul edilecek ve bunun altındaki sayılar için %70 oranı azaltılacaktır. Aslında 25 yılda $25 \times 360 = 9000$ gün prim ödenmesi gerekir ve 9000 gün için % 70 aylık bağlanabilir. Bunun altındaki her 360 gün için de %70 oranı % 1 oranında azaltılabilir.

Gerekçe: Belirli bir süre içinde 9000 gün prim ödeyen sigortalı ile 5000 gün prim ödeyen sigortalıya aynı aylığın bağlanması "sigorta" mantığına uymamaktadır.

5) 61. Maddedeki % 70 lik oranın "son on yıldaki en yüksek ücretli 7 yıl" veya buna benzer bir unsura dayandırılması.

Gerekçe: Böyle bir geliştirme bazı kötüye kullanmaları ortadan kaldırmada yararlı olacak ve aktüaryal hesaplamaların etkinliğini artıracaktır.

6) 6. Maddedeki 50 ve 55 yaş üstü için yaşlılık gelirinin artırılmasına ilişkin hükmün en az 9000 gün prim ödemiş olanların gelir artışından yararlanmasını sağlayacak şekilde değiştirilmesi.

Gerekçe: Yalnızca yaş ile aylık arasında ilişki kurmak "sigorta" mantığına uymamaktadır.

7) Malûllük aylığının, en az üç yılı malûllük durumunun meydana geldiği takvim yılından önce gelen 5 yıl içinde olmak şartıyla, en az 5 sigorta yılını doldurmuş olanlara tanınması. (Zelenka Raporu'ndan)

Gerekçe: Mevcut hüküm önce 5 yıl sigortalı kalmış ve daha sonra uzun süre sigorta ile ilişkisi kesilmiş kimselere aylık bağlanmasını zorunlu kılmaktadır.

8) Alınacak primlerin hesabında günlük kazanç üst sınırının kaldırılması. (M.78)

Gerekçe: Sigorta primleri yarıvergi durumundadır. Primlerin gelirle orantılı şekilde yükselmesi doğaldır.

DIĞER TARTIşMA KONULARI

- a) Primlerin "müterakki" olması,
- b) Bağlanmış aylıkların geçim seviyesindeki değişiklikleri izlemesi ve bunun aktüaryal dengeye etkisi,
- c) Sosyal Sigorta ve Emekli Sandığı arasında geçişler.

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunununa 1186 sayılı Kanunun 21 nci maddesi ile eklenen geçici 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Borçlanma

Geçici Madde 3- Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına tescil edilmiş olup, borçlanma isteginin yapıldığı tarihte sigortalı işde çalışmakta bulunanlar, her ne sebeple olursa olsun Sosyal Sigortalar Kurumuna veya bu Kuruma devredilen çeşitli emekli sandıklarına prim veya kesenek ödememiş oldukları hizmet akdine dayanarak çalıştıkları yerlerde geçen hizmetlerini, aşağıdaki şartlarla borçlandıkları takdirde, bu hizmetler, prim veya kesenek ödeyerek geçmiş olan hizmetlerle birleştirilir.

Ancak, borçlanılan hizmet süresinin, başlangıç tarihi 108 noı maddede belirtilen prim ödeyerek geçen sigortalılık süresinin başlangıç tarihi olarak kabul edilemez.

A) Borçlanma için, örneği Kurumca hazırlanacak belge ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde Kuruma başvurulur.

İşverenler, sigortalıların isteği halinde, bu belgeleri doğru, eksiksiz, okunaklı ve usulüne uygun bir şekilde düzenledikten ve onayladıktan sonra sigortalılara verirler.

Belgelerde yazılı bulunan bilgilerin doğruluğu işyerlerindeki kayıtlar incelenerek veya sair uygun görülen usullerle Kurumca tahkik edilir. İşverenler ve ilgili kuruluşlar, bu tahkik sırasında, lüzum görülecek kayıtları Kuruma ibrazla yükümlüdürler. Kayıt ibrazından kaçınan işverenlerin düzenledikleri belgeler geçerli sayılmaz.

Bu belgelerin gerçeğe uymadığı bir hükümle tesbit edildiği takdirde, gerek bunu düzenliyenler gerekse ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları, %50 fazlası ile ve Kanuni faiziyle birlikte Kuruma ödemekte müştereken ve müteselsilen sorumludurlar.

./..

Bu gibiler hakkında. ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

B) En çok 10 yıllık hizmet süresi borçlandırılır.

C) Aşağıda yazılan hizmetler borçlanılamaz.

a- 1.4.1950 tarihinden önceki hizmetler,

b- 506 sayılı Kanunun 3 ncu maddesinin I nci bendi kapsamına giren hizmetler,

c- 18 yaşından önce geçmiş olan hizmetler,

d- 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde sayılan sandıklara tâbi işyerlerinde geçen hizmetler,

e- Sigorta kanunlarına göre kendilerine toptan ödeme yapılmış olanların bu ödemeye esas alınmış süreleri kapsayan hizmetler,

D) 506 sayılı Kanunla bu Kanunun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar mevzuatına veya 228 sayılı Kanuna veyahut bu Kanunları değiştiren kanunlara göre kendilerine aylık bağlanmış olanlar hizmet borçlanması talebinde bulunamazlar.

E) Borçlanılacak meblağ, sigortalının, bu Kanunun yayımı tarihinden önce prim ödediği son takvim ayında elde ettiği kazanç esas alınarak, Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarının borçlanma istek tarihinde yürürlükte olan sigortalı ve işveren prim oranları toplamı üzerinden hesaplanır ve sigortalıya tebliğ edilir. Borç, tebliğ edildiği tarihi takip eden bir yıl içinde def'aten veya eşit taksitlerle ödenir. Sigortalı borcu ne şekilde ödeyeceğini tebliğ tarihinden itibaren iki ay içinde Kuruma yazı ile bildirmediği veya borcunu ödemeye başlamadığı takdirde borçlanma isteğinden vazgeçmiş sayılır.

Bu suretle borçlanma isteğinden vaz geçenler bir daha borçlanma talebinde bulunamazlar.

Borçlanma suretiyle ödenmiş paralar geri istenemez.

F) Sigortalının (e) fıkrasında belirtilen ödeme süresi sona ermeden tahsis talebinde bulunması veya ölümü halinde, borçlanılan hizmete ait gün sayısının ödenen miktara tekabül eden gün sayısı tahsis işleminde nazara alınır.

./..

Ancak, borçlanma talebinde bulunduktan sonra ölen sigortalının haksahibi kimseleri, anılan bir yıllık süre içinde ödenmesi gereken borcun tamamını veya bakiye borç taksitlerini ölüm tarihinden başlanılarak üç ay içinde def'aten ödedikleri takdirde borçlandırılan hizmetin tamamı nazara alınır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, 1186 sayılı Kanunun geçici 3 ncü maddesi hükümlerine göre 1.4.1950 tarihinden sonraki süreye ait borçlanma belgelerini Kuruma tevdi etmiş olanlardan, bu belgeleri, Kurumca geçerli sayılanların hakları saklıdır. Bu kimseler hakkında bu madde gereğince yeniden işlem yapılamaz.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 1186 sayılı Kanunla değişik geçici 8 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İleri yaştakilere aylık bağlama şartları

Geçici Madde 8- A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan kadın ve 35 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılardan, kadın iseler 55, erkek iseler 60 yaşını doldurmakla beraber 60 ncı maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden Yaşlılık Sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanmayan ve:

a- Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde, 3 ncü maddenin 1 nci bendinin (A, C ve D) fıkralarında belirtilen işlerden gayri işlerde en az 2000 gün çalıştıklarını tevsik eden,

b- Sigortalılık süresince her yıl için en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan

c- En az 5 yıl sigortalı bulunan,

Sigortalılara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

3 ncü maddenin 1 nci bendinin (B, E, F, G, H, İ, J ve K) fıkraları kapsamına giren çalışmalar yukarıdaki (a) fıkrasında belirtilen en az 2000 günlük çalışma süresine katılmaz.

Bu maddede belirtilen eski çalışma süreleri, 1972 yılı sonuna kadar Kuruma verilecek belgelerle tevsik edilir.

İşverenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalıların ilgili işverenden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı bir hükümle tesbit edildiği takdirde, gerek bunu düzenliyenler gerekse ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları %50 fazlasıyla ve kanuni faizi ile birlikte Kuruma ödemekle yükümlüdür. ./..

Bu gibiler hakkında, ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

B) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan sigortalılardan, 50 yaşını doldurup erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve 60 nci maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayan sigortalılara (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

C) Sosyal Sigortalara 86 nci maddeye göre Topluluk Sigortası yoluyla tabi olanlar hakkında yukarıki (A ve B) fıkraları hükümleri uygulanmaz.

11 Eylül 1972

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI SEYFİ DEMİRSOY'UN
FIJ KONGRESİNDE YAPTIĞI KONUŞMA

Türk-İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy bugün çalışmalarına başlayan Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (FIJ) 11'inci Dünya Kongresinde şu konuşmayı yapmıştır:

"Sayın başkan,

Uluslararası Gazeteciler Federasyonu XI. Dünya kongresinin değerli delegeleri,

Saygıdeğer konuklar,

Sizleri Türkiye'de aramızda görmekten duyduğumuz sevinç gerçekten çok büyüktür. Temsil etmekten şeref duyduğum Türk İşçi Hareketi adına, hür dünyanın değerli basın işçilerine "Türkiye'ye hoş geldiniz" diyor, çalışmalarınızın, hepimizin ortak arzusu ve amacı olduğuna inandığım yönde başarılı sonuçlar sağlamasını yürekten diliyorum. Basının içinde bulunduğu koşullar, sanırım böyle bir dileği her zamankinden daha gerekli kılmaktadır.

Gazeteciler sendikalarının, sendikacılık hareketi içindeki yeri ayrı bir önem taşımaktadır. İşçilik sıfatıyla, sendikal hak ve özgürlüklerini korumak zorunda bulunan gazeteciler, ayrıca, mer-
leklerinin bir özelliği olarak, en geniş anlamda basın özgürlüğünü muhafaza görevini de yüklenmişlerdir.

Türk İşçi Hareketi, basın özgürlüğünü bütün diğer özgürlüklerin teminatı olarak görmektedir. Bu yönden basın özgürlüğü, üzerine titrediğimiz konuların başında gelir.

Türkiye, 1946'da çok partili demokratik hayata geçtikten sonra 14 yıl zaman zaman, iktidarların klâsik özgürlükleri kısmak

./..

isteğiyle karşılaşmıştır. 1946'dan 1960'a kadar geçen süre, Türk basını için unutulmaması gereken acı hatıralarla doludur. Ama o dönem, 1960 da özgürlüklerin zaferiyle sona ermiştir.

Bunu, baskı teşebbüslerinin, özgürlükler karşısında daima yenilgiye uğradığını herkese hatırlatmak için söylüyorum.

FIJ Kongresinin yapılacağı yer konusundaki tartışmaları yakından izledik. Eğer bu kongre Türkiye'de yapılmasaydı, üzülecek ve FIJ tarafından yalnız bırakıldığımızı düşünecektik.

Bütün hür ülkeler sendikacıları gibi, uluslararası işçi hareketi dayanışmasının içinde yer alıyor ve kardeş işçi hareketlerine göstermeye çalıştığımız dayanışmanın, bize karşı gösterilmesini istemeye de kendimizi hak sahibi sayıyoruz. Bu yüzden, FIJ'in Haziran ayında yayınladığı bültende çıkan "Niçin İstanbul" başlıklı yazıyı teşekkürle karşılıyoruz.

Kongrenin Türkiyede yapılmasına karşı çıkmış olan üyeniz bazı kuruluşların öne sürdükleri gerekçeleri, herşeyden önce dayanışma açısından üzücü bulduğumu belirtmek isterim.

Türkiye'nin olağanüstü koşullarda bulunduğu ve bu olağanüstü koşulların bir takım kısıtlamalar getirdiği bir gerçektir. Ne var ki, basınla ilgili kısıtlamaları sadece olağanüstü koşullara ve hükümetlerin baskı teşebbüslerine bağlamak herkesi yanlış sonuçlara götürebilir.

İtiraf etmek zorundayız ki, dünyanın her tarafında, siyasal iktidarlar, basına ne kadar dost görünürlerse görünsünler, onu kontrol etmek isteğini, en azından hayallerinde yaşatırlar; ama, klâsik demokrasinin bugünkü gücü, buna kolay kolay imkân vermez. Hür ülkelerde, siyasal iktidarların basını kontrol etmek, baskı altına almak girişimleri başarısızlıkla sonuçlanmaya mahkûmdur.

./..

Bizim sıkıntımızı ve büyük endişemizi ise, basının ekonomik baskı altında tutulmak istenmesi teşkil etmektedir. Türk basınına tehdit eden asıl büyük tehlike de budur.

Bu, sadece Türkiye'nin değil, FIJ'in bütün üyelerinin de ortak endişesidir ve bildiğime göre çalışmalarınızın bir bölümünü, hatta önemli bir bölümünü bu konu teşkil edecektir.

Üyemiz Türkiye Gazeteciler Sendikası, en yetkili kuruluş olarak, size, basınımızın durumu ve sıkıntılarıyla ilgili ayrıntılı bilgiyi vermeye hazır olacaktır. Ben, Türk İşçi Hareketinin bu konudaki görüşlerini, ana hatlarıyla siz dostlarımıza anlatırken, basına dost gözlerle bakmayanlara da duyurma fırsatı bulmuş olacağımı düşünerek, bazı açıklamalar yapmak için izninizi rica ediyorum.

Basına karşı özel yasalar, ya da yasalarda cezaları ağırlaştırılmış özel maddeler getirilmesine karşıyız. Hele bu maddelerin suçun tarifinde yeterince açık olmamasını, basını, Demokles'in kılıcı ile tehdit isteği olarak niteliyoruz.

Basının kendi kendini kontrolünü hür ülkelerde en geçerli yol olarak görüyor ve bütün ülkeler basınlarının etkili bir oto-kontrol sistemine ulaşmasını diliyoruz. Bu arada üzülerek itiraf etmekteyim ki, 1960'dan sonra Türkiyede kurulmuş olan "basının kendi kendini kontrolü" sistemi, büyük ümitler bağlamış olmamıza ve gerçekten çok ileri bir adım olmasına rağmen yürümedi. Burada açık yürekle, bu sistemin yürümeyişinde en büyük kusurun yine basını-mızda, özellikle gazetelerin sahiplerinde bulunduğunu söylemek zorundayım.

Gazetecilerin hapisle cezalandırılmasını ve kalemin demir parmaklıklar arkasına itilmesini asla geçerli bir yol olarak görmüyoruz. Dünyanın neresinde olursa olsun, dürüst gazetecilik yaptığı, gerçekleri yazdığı için hapse atılan gazetecinin yanında olmayı en şerefli görev sayarız. Kutsallığına inandığımız gazetecilik mesleğini kötüye kullanan, kişisel çıkar peşinde koşan, ./..

kamuoyunu yalan haberlerle yanıltan tutuma ise, sanıyorum ki, bizden önce, gazeteciler sendikaları ve FİJ karşı çıkacaktır.

Son zamanlarda, üyemiz Türkiye Gazeteciler Sendikasının Türkiye'de öncülüğünü yaptığı basın affını Türk-İş olarak destekliyoruz. Ancak, yarın başka gazeteciler cezaevine girecekse, basın affı bizim inancımıza göre palyatif bir tedbir olmaktan öteye geçemiyeciktir. O yüzden, basından hapis cezalarının kaldırılarak, gazete sahipleri tarafından ödenmesi kaydıyla, para cezası hükmünün getirilmesini asıl geçerli yol olarak saymaktayız. Bu amaca yönelmiş bütün girişimlerini destekleyeceğimizi üyemiz Türkiye Gazeteciler Sendikasına bildirmiş bulunuyoruz.

Şimdi bizi en fazla düşündüren konuya değinmek isterim.

Biz, basının belirli çevrelerin ekonomik baskısı altında tutulmasını basın özgürlüğünün çağımızdaki kısıtlanma şekli olarak görüyoruz. Türkiyede de maalesef bu yolda bir teşebbüsle karşı karşıyayız. Ekonomik baskı basınıımızı etkilemekte ve basın özgürlüğü asıl bu şekilde tehlikeye düşürülmüş bulunmaktadır.

Sanayi ve ticaret çevrelerinin, ilân ve reklâm yoluyla basına yaptıkları baskının etkili olduğunu ve Türkiyede tek yönlü bir basının oluşturulmak istendiğini açıkça söylüyorum. Bu, Türk İşçi Hareketi olarak bizim büyük endişemizi teşkil etmektedir. Bu yüzden de çalışmalarınızı izlerken, özellikle bu konu üzerinde hassasiyetle duracağız. Bizim ve bütün hür ülkeler basınının sorunu olan bu konuda, eğer bundan sonraki çalışmalarımıza ışık tutacak kararlar alırsanız, bunu teşekkürle karşılayacağız.

Özellikle, gelişmekte olan ülkelerde, hem ülke ekonomisine el koymak arzusunda olan sermaye çevreleri, hem de demokrasiyi ancak kendi istekleri ölçüsünde var sayma eğiliminde olan siyasal iktidarlar, basını baskı altında tutma hevesindedirler. Bu durum, basın özgürlüğü için yapılacak bir mücadelenin tehlikelerini göze

./..

almak yerine, kazanç sağlamayı kendi çıkarlarına uygun bulan gazete sahiplerini, tiraj arttırabilmek için rengârenk, süslü gazetelerle okuyucunun karşısına çıkmaya itmektedir. Bu arada fikir gazeteciliği kaybolmakta, başarılarını modern baskı metodlarının olanaklarına dayamış bir gazetecilik gelişmektedir. Bu çeşit metodların kullanılması ise, az gelişmiş ülkeler basınına, ham madde ithalatına bağlı bırakmakta ve siyasal iktidarlar, dış ticarete koydukları kısıtlamalarla bu gazeteleri her zaman zor duruma düşürme olanağına sahip bulunmaktadırlar. Bu, hem iktidarlar, hem de gazete sahipleri tarafından bilindiği için, adeta gazete sahipleriyle iktidarlar arasında bir gizli ittifak kurulmaktadır. Bu ittifakın bedelini daima basın özgürlüğünden fedakârlık yapılması teşkil etmektedir.

Basını bekleyen bir diğer tehlike de kartel ve tröstlerin meydana gelmesidir. Büyük sermayenin basın âlemindeki hakimiyeti, küçük sermayeli gazetelerin giderek yok olmasına, basının tamamen belirli kişilerin elinde toplanmasına yol açacaktır. Büyük sermaye sahiplerinin elindeki basın ise, ister istemez yine büyük sermayenin görüşlerini yansıtacaktır. Gazete sahibi yönetimi tek başına elinde bulunduruyorsa, gazeteci ne kadar tarafsız kalma kararında olursa olsun, yine de büyük sermayenin görüşlerini yansıtma yolundaki gazete politikasına uymak zorunda kalacak, yahut da işinden ayrılacaktır. Her iki şekil de gazeteci için, zor koşulları teşkil etmektedir.

Gazete işverenleriyle, gazeteciler arasındaki ilişkileri düzenleyen Basın İş Kanunumuz diğer birçok ileri hükümlerinin yanında, gazetenin politikasında meslek şerefini zedeleyen bir değişikliğin olması halinde, gazeteciye bütün tazminatlarını alarak gazeteden ayrılabilme hakkını da sağlamıştır. Ama bu hak, uygulamadaki zorlukları yüzünden de kullanılamamaktadır. Çünkü, Türk Basınının önemli bir diğer sorunu da işsizlik tehlikesidir.

Ciddi bir istihdam politikasının tesbit edilememiş olması yüzünden, gazetecilik mesleğine giriş başıboş bırakılmış ve ./..

işverenlerin de teşvikleriyle, bu başıboşluktan yararlanan yüzlerce genç, birkaç aylık staj döneminden, hatta çoğunlukla bu dönemi dahi geçirmeden, gazeteci olarak ortaya çıkmışlardır. Gazetecinin toplumumuzda gördüğü itibar ve mesleğin cazibesi basın işkolunda amatörlerin, ya da çok düşük, âdeta sembolik ücretlerle çalışmayı kabul eden yarı profesyonellerin süratle artmasına yol açmıştır. Haber ve fotoğraf ajanscılığının hızla gelişmesi de gazete sahiplerinin, gazetelerindeki haberci kadrolarını, bu amatörlerle doldurmalarını mümkün kılmıştır.

İşverenlerin ve hatta siyasal iktidarların tercih ettikleri bu durum, basınımızın gerçek anlamda gazetecilik yapmasını güçleştirmiş, doğruluğu şüpheli haberler, gazete sütunlarında rahatça yer almaya başlamıştır. Bunun sonucunda toplumun gazetecilere gösterdiği itibar ve inanç da sarsılmıştır. Fikir ve haber gazeteciliğinin geri plâna itilmesinin nedenlerinden biri de budur. Tabii bu durum, magazin gazeteciliğini, fikir gazeteciliğine tercih eden sermaye çevreleri ile siyasal iktidarların da işine gelmiştir.

Bu soruna nasıl bir çare bulunabilir?

Bu, üyemiz Türkiye Gazeteciler Sendikasının üzerinde önemle durduğu sorulardan birisidir. Türk İşçi Hareketi olarak, ısrarla savunduğumuz, "işçinin yönetime katılması" sisteminin basın işkolunda geliştirilmesi, sorunların çoğunun çözümü yolundaki çarelerden biri olabilecektir.

Değerli başkan,

FIJ'in saygıdeğer yöneticileri,

11'inci kongrenin değerli delegeleri,

Sizlere basınımızın, Türk İşçi Hareketini ciddi olarak meşgul eden durumunu ve başlıca sorunlarını ana hatlarıyla sunmaya çalıştım. Bunlardan birçoğu, sanırım ki, sadece bizim değil, hür dünya basınının ortak sorunudur.

./..

Bu sorunların çözümü için FIJ'in arayıp bulacağı çarelerin uygulanmasında bütün işçi hareketlerinin yardımcı olacaklarını ümid ediyorum.

Gerçek bir basın özgürlüğü, kamuoylarının haber alabilme, gerçekleri öğrenebilme haklarını kullanabilmelerini sağlayacak tek yoldur. Bu nedenle, konu sadece gazetecileri ilgilendiren bir konu elmanın ötesinde, hür dünya halklarının meselesi olmaktadır.

İşte bu yüzdendir ki, FIJ'in 11'nci kongresini her zamankinden daha büyük bir dikkatle izleyecek ve sorunlara çözüm getirmesi yolundaki yürekten dileğimizi kongre süresince tekrarlayacağız. İşçi Hareketi olarak inanmaktayız ki, bir ülkede sosyal adalete dayalı gerçek bir kalkınmanın olabilmesi ancak hür ve demokratik rejim içinde mümkündür. Hürriyet ve demokrasinin ilk şartı da basın özgürlüğüdür.

Gerçek bir basın özgürlüğüne kavuşabilmenin güçlüğünü, her türlü siyasal ve ekonomik baskıdan arınmış bir basına kavuşmanın ancak ciddi bir mücadele ile mümkün olacağını da bilmekteyiz. Bu yoldaki mücadeleyi sadece basın işçilerinden beklemenin haksızlık olacağını düşünüyor ve İşçi Hareketi olarak, basına yardımcı olma kararımızı huzurunuzda tekrarlıyoruz.

Basını sevmeyenler, gerçek fikir ve basın özgürlüğünü çıkarlarına uygun bulmayanlar yani demokrasiye inanmayanlar her ülkede vardır. Bunlar bazı ülkelerde zaman zaman geçici bir süre için etkili de olabilirler. Ama daha önce de söylediğim gibi, özgürlükler, hele fikir özgürlüğü daima zafere ulaşacaktır. Çünkü, sosyal refahı özleyen, sosyal adaleti tek kurtuluş çaresi olarak gören büyük halk kitlelerini yok farzetmek çağımızda kimsenin haddi değildir. Sizlerin de bu görüşümüze katıldığınız inancıyla, bu gerçeği bir kere daha, bütün dostlarımıza olduğu kadar, bize dost olmayanlara da duyurmak istiyorum. ./..

Değerli basın işçileri,

Açık yürekle, inançlarımızı, düşüncelerimizi ve durumumuzu anlatmaya çalıştım. Bizi anladığınızı ümidediyorum.

Sizleri Türkiyede görmüş olmanın sevincini bir kere daha tekrarlıyor, burada bulunmamalarından üzüntü duyduğumuz üyelerinize selâmlarımızı iletmenizi rica ediyorum.

Gerçek bir basın özgürlüğünün sağlanması yolundaki çalışmalarınızın başarılı olması dileğiyle saygılarımı sunuyorum."

Toplantı Kurulunun Sayın Üyeleri,

T Ü R K - İ Ş
Y Ö N E T İ M K U R U L U

9 ncü DÖNEM 7 ncü

Toplantısına Sunulan

5 ncü

M A L İ R A P O R

15 KASIM 1972

A n k a r a

Yönetim Kurulunun Sayın Üyeleri,

Dokuzuncu dönem hesaplarımız 1.4.1970 tarihi itibariyle açılmış olup, 31.10.1972 tarihine kadar geçen 31 aylık dönemi kapsayan Mali Raporumuz ekleriyle birlikte izahlı olarak bilgilerinize ve tetkiklerinize arz edimmiştir.

Önceki raporlarımızda olduğu gibi bu defada yine muhasebe planımızdaki hesap sıralarına göre gerekli izahat verilmiş bulunmaktadır.

9.Dönem hesaplarımız açıldığında Tahsil 10575, tediye 14721, Mahsup 1771 numaralı fişlerle başlamış ve 31.10.1972 tarihinde işbu rapor için hesaplar çıkarıldığında tahsil 12525, tediye 18099, mahsup 2408 numaraya ulaşarak 31 aylık zamanda 1951 adet tahsil, 3379 adet tediye, 638 adet mahsup fişi kullanılmıştır.

Bu fişlere dayalı hesaplarımızda;

1 - KASA HESABI :

9.Döneme başlangıçta 8.774.36 ₺ olarak açılan kasamızda;

25.240.511.12 ₺ giriş,

25.194.860.71 ₺ çıkış yapılarak hesap çıkarımında

kasa mevcudumuz olarak 45.650.41 ₺ bulunmaktadır.

2 - AİDATLAR HESABI :

Konfederasyonumuz esas gelirlerini aidatlarımız teşkil etmektedir Kongrede bu dönem aidat gelirleri 600.000 üye hesabıyla ayda 450.000.-₺ olarak hesaplanmış ve bütçemiz onaylanmıştır.

Raporumuzda Ek-1 nolu listede sunduğumuz aidat tablosu tetkik edildiğinde görülecektir ki; kongreden bu güne kadar aidat vecibesini yerine getirmeyen sendikalarla birlikte ödemeleri muntazaman yapmayanlarda bulunmaktadır.

Diğer taraftan aidat vecibelerini muntazaman yerine getiren ve mali sıkıntılarımızı anlayışla karşılayarak daima yardımcı olan sendikalarımıza bu vesile ile teşekkür etmek isteriz.

Teşkilattan muntazaman aidat tahsili edilmiş ve Yönetim Kurulumuzca alınmış olan iki karar gereği hakkı yerine getirilmiş olsaydı kasamıza 2,5 ile 3 milyon lira girmiş olacaktı. Nitekim raporumuzun tetkikinde anlaşılabileceği gibi Türk-İş'in bugün içinde bulunduğu sıkıntı ve ihtiyacı ise bu miktar aşmasında değişmektedir.

teşkilattan muntazaman aidat tahsilini

Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) nun 1970-1971 yılları tamamı ile 1972 yılının ilk altı aylık aidatı yatırılmış olup, 1972 nin ikinci altı aylık dönem aidatımız ise mali imkansızlıklarla henüz ödenememiştir. Diğer aidatlarımızda yine zamanında ödenememiş ve gecikmeler vukuubulmuştur,

Milli Prodüktivite Merkezine (MPM) 1970 yılına ait gelirlerin % 2 nisbetindeki aidatımız zamanında yatırılmamış ve cezalı olarak ödenmiştir. 1971 yılı gelirlerimizin % 2 si ise 1972 yılının Haziran ve Ekim aylarında yatırılması gerekirken mali imkansızlıklarımızın devam etmesi nedeniyle yatırılmamış, cezalı pozisyon 1972 yılı içinde doğmuştur.

Avrupa İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı İstişare Komitesi (OECD-TUAC) ile münasebetler geliştirilmiş, toplantısına Avrupa temsilcimiz katılmış ve üyelik durumumuz tescil edilmiştir. 1971 yılı üyelik aidatı yatırılmış olmasına rağmen 1972 yılı aidatı henüz ödenememiştir.

3 - GELİRLER HESABI :

Konfederasyonumuz aidat gelirleri dışında kalan gelirler gurubudur. Bu gurupta teşkilatımızdan alınan teberrular, cari hesaplarımızın faizleri, kolej eğitimi için ceza paraları fonundan alınan fonları, merkez binamızın kiraya verilen kısımlarından alınan kira gelirleri toplanmaktadır.

Yönetim Kurulumuzun 4/5 Ocak 1972 tarihli İstanbulda yapılan toplantısında alınan karar gereğince bir defaya mahsus olmak üzere üye başına 3 lira verilmesi kararlaştırılmıştır. Ancak 15. Mayıs 1972 tarihli raporumuzda belirtilen teşkilatların dışında tahsilat yapılmamış ve 664.400.-TL halâ hesaplarımıza intikal etmemiştir. (Ek-3)

Türk-İş Avrupa Temsilciliğinin kurulmasında da olduğu gibi son defa Kıbrıs Türk İşçi Sendikaları Birliği (Türk-Sen) ne yardım ile Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (FİJ) nun İstanbulda yapılan kongre masraflarını T.G.S. nin mali imkanları müsait olmaması dolayısıyla Türk-İş tarafından karşılanması Yönetim Kurulumuzca bir aylık aidat tutarı teberrunun yapılması kararını maalesef teşkilatın çoğunluğu yerine getirmemiştir. (Ek-4)

Nitekim gazeteciler kongresine teşkilattan 46.190.-TL toplanmış olunmasına rağmen masrafları 147.431.00 TL dir. Mali sıkıntı içinde olduğumuz bir devrede 100 bin lira Türk-İş kendi dar imkanlarıyla katkıda bulunmuştur.

4 - PROJE AVANSI HESABI :

1962 yılında eğitim ve teşkilatlanma amacıyla başlatılan uluslararası işbirliği 1972 şubat ayında sona ermiş bulunmaktadır.

5 - BANKALAR HESABI :

31.10.1972 sonu itibariyle bankalar mevcudu 4.333.067.81 ₺ görülmekte isede bu meblağın 4.318.804.21 ₺ sı Deprem yardımı hesabının, 3.900.50 ₺ sı da Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Yardımı olarak bulunmakta ve Türk-İş'e ait olan mevduat ise 10.363.10 ₺ bulunmaktadır.

6 - BÖLGE CARİ HESABI :

Türk-İş Bölge Temsilcilikleri ile Avrupa İrtibat Büromuzun masraflarını karşılamak üzere gönderilen avansın takip edildiği hesap gurusudur. Geçen defaki Yönetim Kurulu tavsiyelerinin ışığı altında bölgeler arası dengenin kurulmasına ve masrafların kısılmasına çalışılmakta, gereken ikazlar yapılmaktadır.

7 - MUVAKKAT HESAPLAR :

Türk-İş'in karşılaştığı mali güçlükleri bertaraf etmek için zaman zaman teşkilatımızdan alınan borçlarla, merkez binamız inşaatı ile ilgili uzun vadeye bağlı borçlarımız ve teşkilattaki alacaklarımızın bulunduğu hesaptır. Bu hesap içinde Deprem Yardım hesabı ile Hava Kuvvetleri Güçlendirme yardımı ve Kıbrıs Türk-Sen'e yardım hesabıda dahil bulunmaktadır. Hesap dökümü aşağıya çıkarılmıştır.

Borçlular hesabı (Alacaklarımız)

Bank-İş Sendikası	25.080.-
Basın-İş Sendikası	83.506.45
Totsis Sendikası	5.000.-
Toptar-İş Sendikası	4.000.-
Kauçuk-İş Sendikası	248.453.30
Şinasi Çelikkol	2.000.-
Sait Gür	500.-
Turgut Çınar	300.-
Mehmet Yenigelen	500.-
Neşe Erel	3.700.- Seyehat avansı
Ağaç-İş Sendikası	15.200.-
Akşam Gazetesi	5.018.040.11
İbrahim Denizcier	10.930.03 Seyehat avansı

Melih Dölen	1.000.-		
Mehmet Çelemoğlu	200.-		
Metin Özbek	3.683.60		
Metal-İş Federas.	11.000.-		
Yapı-İş Send.	164.600.-		
Ekmel Onbulak	3.600.-		
Önder Aker	10.830.71	Seyahat avansı	
Yücel Özkök	2.878.84	"	"
Orhan Sorguç	2.687.81	"	"
Şerafettin Akova	2.687.81	"	"
Enver Turgut	2.687.81	"	"
AAFLI(Davit Kaplan)	333.-		
Fahri Kalafatçı	10.000.-	İş avansı	
Seyfi Demirsoy	4.489.85	Seyahat avansı	
Cavit Yalçın	2.397.20	"	"
Mustafa Akgül	2.397.20	"	"
Yekun	<u>5.642.683.72</u>	TL.	

Borçlular hesabımızda Akşam Gazetesine yapılan ödemelerde bulunmak-
tadır. Gazetenin Türk-İş'e maliyeti 5.018.040.11 TL ye baliğ olmuştur.
Basın-İş Sendikasına devirden sonra açılmış bulunan davalar dolayısıyla
Basın-İş adına ödemeler yapılmış olup bu hesapta Basın-İş Sendikasına borç
kaydedilmiştir. Bu şekilde yapılan ödemede 83.506.45 TL tutmaktadır. Böylece
Akşam gazetesi için Türk-İş kasasından yapılan ödemeler yekunu 5.101.546.50
TL yi bulmuştur.

Basın-İş Sendikasının gazeteyi devraldıktan sonra mukavele hükümlerini
yerine getirmemesi nedeniyle Basın-İş'e borç kaydederek muamele yapmak zo-
runda kaldığımızı, Basın-İş Yöneticilerinin tutumu böylesine devam ettiği
takdirde Akşam gazetesiyle ilgili dahada ödeme yapmak zorunda kalınılacak-
tır. Temennimiz bundan sonrası için buna meydan vermemeleridir.

Alacaklılar hesabı: (Borçlarımız)

Merkez binamızın 20 yıl vadeli inşaat borcundan dolayı Vakıflar Bankasına faizler hariç 1.550.000.- ₺ ile, S.S.Kurumuna faizli 1.086.694.- ₺ den başka borçlarımız şunlardır.

DYF-İş Federasyonuna	91.075.-
DYF-İş Ankara Sendikasına	50.000.-
Şeker-İş Sendikasına	68.665.-
Metal-İş Ankara Sendikası	200.000.-
Genel-İş Sendikasına	50.000.-
Teksif Sendikasına	100.000.-
Tekgıda-İş Sendikasına	10.000.-
Maden Federasyonuna	10.000.-
Sağlık-İş Sendikasına	10.000.-
ICFTU	5.709.10
T.G.S.	35.456.55
Öğretmenler Bankası	778.98
Sadullah Akar	770.87
Kıbrıs Türk-Şen	54.750.75
Hava Kuvvetleri Yard.Hs.	3.900.50
Deprem Yardım Hesabı	4.318.804.16
Toplam	7.646.604.91 ₺ dir.

Bu hesapta görünen deprem yardım hesabı ile Hava Kuvvetleri yardım hesabındaki meblağlar bankalarda mevcut olup bloke durumundadır.

Kıbrıs Türk İşçi Sendikaları Birlikleri adına ve Uluslararası Gazeteciler sendikası kongre masraflarını karşılamak üzere yapılan teberrular ek 4 nolu listede belirtilmiştir.

Muvakkat hesaplar içinde görülen borçlular-alacaklılar içinde ayrıca ücret avansları, elektrik su için yatırılan depozitolar bulunmaktadır.

Ayrıca Kızılcahamam otel işletmesinden dolayı Oleyis Sendikasına kefaletten dolayı S.S.Kurumuna bir milyon borca karşılık 200.000.-₺ ödenmiş bulunmaktadır.

8 - EMANETLER HESABI :

Personele ödenen ücretlerden tevkif edilmiş ve ilgili dairelerine süresi içinde yatırılan vergi, sigorta, mali denge vergisi gibi kanuni kesintilerin takip edildiği hesap gurubudur.

9 - MERKEZ MASRAFLARI :

Konfederasyonumuz merkez personeli ücretleri, PTT, neşriyat, kirtasiye, dergi, vasıta masrafları, binanın elektirik-su-bakım giderleri ile eğitim veseminer -kongre giderlerinin toplandığı hesap gurubudur.

10 - BÖLGE MASRAFLARI :

Bölge temsilciliklerinin ve Avrupa İrtibat büromuzun ücret, yol-luk, kira, posta, kirtasiye, vasıta, ısıtma ve aydınlatma ile diğer masraflarının kaydedildiği hesap gurubudur. Bölgeler itibariyle gider durumları şöyledir.

İstanbul 1. Bölge Temsilciliği	648.841.07
Eskişehir 2. "	288.780.55=
İzmir 3. "	380.692.59
Adana 4. "	394.473.59
Sivas 5. "	232.740.49
Samsun 6. "	300.478.91
Diyarbakır "	338.371.21
Avrupa İdtibat Bürosu	568.684.92
Toplam.....	3.153.063.27 ₺ dir.

11 - YOLLUKLAR HESABI :

Konfederasyon merkez kademelerine ödenen yolluklar hesabıdır. İera Kurulu, personel, Denetim kurulu , dış yolluklar ve Türk-İş tarafından görevlendirilen kadro dışı görevlilere ödenen yolluklardır.

12 - SENDİKACILIK KOLEJİ HESABI:

Nisan 1966 da faaliyete geçen Türk-İş sendikacılık Koleji 26 dönemde 642 kursiyeri eğiterek çeşitli konularda bilgi sahibi etmiştir.

İlk intikal devrelerini atlatarak gelişme dönemine girmiş bulunan sendikacılık kolejini geçen süre içinde bir binaya sahip kılma imkanı bulunamamıştır. Bira fabrikasına ait bir binada faaliyet gösteren kolej binanın fabrikaca geri alınması nedeniyle Ağustos 1972 den itibaren faaliyetine ara vermiştir. Eşyalarının bir kısmı merkeze nakledilmiş, bir kısmı ise fabrikada muhafaza altına alınmıştır.

13 - SABİT TESİSLER HESABI :

Merkez binamızla, İstanbul Bölge Temsilciliğine ait daireye ilaveten bu dönem içinde İzmir Bölge Temsilciliği için Alsancakta Emlak Kredi Bankasına ait dairelerden biri satın alınmış ve Türk-İş mülkiyetine geçirilmiştir. Diğer bölgeler için daire satınalma fırsatı olmamıştır.

14 - DEMİRBAŞLAR HESABI :

Türk-İş merkez ve temsilciliklerinde bulunan ve hizmet ihtiyacını karşılayan büro malzemeleri ve demirbaş malzemenin kayıtlı olduğu hesaptır. Bu dönemimiz içinde önemli bir yatırım yapılmamış olması ihtiyaçlarımızın geçmiş yıllarda karşılanmasından ileri gelmiştir.

15.ve 16 nolu hesaplar kapatılmış ve ilgili diğer hesaplara intikal ettirilmiştir.

Değerli Yönetim Kurulu Üyeleri,

Hesaplarımızla ilgili izahatlarımız hesap numaralarına göre bilgilerinize sunulmuştur. Hesaplarımız ve dökümanlar incelendiğinde görülecektir ki aidat müessesesi henüz istenildiği gibi çalışmamaktadır. Aidatların ay be ay Türk-İş'e intikal durumları ek 2 nolu listemizde belirtilmiştir. Görüldüğü gibi aylar arası ödemelerde anormal farklılıklar bulunmaktadır. Aidatların bazı aylar çok yüksek olması mali sıkıntılarımızın giderilmesi için gerektiğinde bir kaç ayın aidatının alınmış olmasındandır. Aidatlar peşin alındığı gibi sıkışık hallerde teşkilattan borç dahi alındığı borç listesi tetkik edildiğinde anlaşılabacaktır. Hedefimiz Türk-İş'i kendi mali kaynakları ile idare edilir bir hale getirmektir. Kongre sonrası durum düzelmeye başlamış ve hatta yapılan tasarruflar neticesi kısa süre içinde İzmir Bölge Temsilciliğimize bir daire dahi satın alınabilmektedir.

Ancak; planlanmış bütçe dışında Akşam Gazetesinin alınması ve tahminlerin üzerinde bir harcama ve zorlama Türk-İş'i mali bakımdan güç bir duruma düşürmüştür. Bu nedenle aidatların peşin alınmasına ve teşkilattan borç temin edilmesine gidilmek zorunda kalınmıştır. Hatta İstanbul bölge temsilcilik binasının dahi ipotek edilmesi durumu hasıl olmuştur.

Yönetim Kurulumuz aldığı bir kararla Türk-İş'i güç durumdan kurtarmak amacıyla meslekten olan Basın-İş Sendikasına Akşam Gazetesini devretmiş ve devir sırasında gazete ile ilgili bir kısım hesaplar yine Türk-İş tarafından ödenmiştir. Gazete, Basın-İş sendikasına aktif ve pasif'i ile birlikte devredilmiş olmasına rağmen gazete ile ilgili pürüzler hala giderilmiş değildir. Evvelce çıkarılan işçilerin tazminat alacaklarını Basın-İş ödemediğinden alacaklılar Basın-İş yerine Türk-İş'i taraf almakta ve dava etmektedir. Davalarda kaybedilmekte icra ücreti vekalet masrafları ilavesiyle ödenecek miktar % 50 artmaktadır. Borçlular hesabında görülen Basın-İş hesabı 83.506.45 T.L. bu nevi ödemeler tutarındadır. Basın-İş sendikasına borç kaydedilen bu meblağın ne şekilde tahsil edileceği konusu henüz karara bağlanmamıştır.

Önceki sunduğumuz raporların hepsinde malisıkışıklığımızı dile getirmiş ve güç şartlar içinde olduğumuzu arz etmiştik.

Hesaplarımızın tetkikinde görüleceği gibi aidatların tamamının tahsili ve bundan böylede muntazam ödenmesi ve yine teşkilatımızın tümünün Yönetim Kurulumuzun üye başına 3.00 Lira ile bir aylık aidat tutarını teberru etmelerini kararına riayet etmeleri halinde Türk-İş mali güce kavuşacaktır. Hususlar yerine getirildiği taktirde kısa vadeli borçlarımızın tamamını ödeyeceğimiz gibi uzun vadeli borçlarımızdan dahi ödeme yapmak imkanımız doğacaktır.

Türk-İş Yönetim Kurulu kararlarını bazı üye teşkilatlarımızın uygulamasına rağmen bazılarının uygulamamasının sebebini anlamak güçtür. Kararlar tam yerine getirilmesse mana ve değer tesiri de azalıyor. Tatbikatta tam netice alınmadığı için Yönetim Kurulumuz. Bu kararı beklenileni getirmemiştir. Diğer taraftan mali vecibelerini yerine getirmedikleri istikametinde teşkilata yaptığımız ziyaretler bizim için en sıkıcı olanıdır. Takip ve devamlı taleplerle netice almakta yarar görmüyoruz. Falan teşkilat vecibesini yapsın biz ondan sonra yapalım gibi davranışları da ciddiyetle bağdaştıramıyoruz.

Türk-İş'in durumunu en yakından bilen, sıkıntılarını gören sizlersiniz. Türk-İş Yönetim Kurulu kararlarına mensup olduğunuz teşkilatınız= İcra Kurulu üyelerine meseleyi anlatmak ve önemini belirtmek istikametinde sözünüzün tesirsiz kalacağına innanmıyoruz. Ve kararın uygulanmaması için sebep bulamıyoruz. Bu yolda gayretin tam içersine girildiği kanısını taşımıyoruz. Bu kanaata vardığımız için bizleri bağışlayın.

Diğer taraftan bazı teşkilatlarımız bu kararı uygulamamak için olacak, kuruldan kurula işi aktarmaktadırlar icra kurulu, yönetim kuruluna, yönetim kurulu genel kurula, bu tip meseleyi havale ederse daha sorumluluk taşıyacak kararlar nasıl yerine geleceği hususu hepimizi düşündürmelidir.

Türk-İş bu günde mali sıkıntı içindedir. Kararlarınızın teşkilat tarafından uygulanmaması yüzünden.

Ödemeler zamanında yapılmadığı için mali itibarımıza gölge düşmektedir. Teşkilatımızın bir kısmının mali vecibelerini yerine getirmemesinden dolayı bu sıkıntılar, zorluklar devam edegelmektedir. Teşkilatları dolaşmak suretiyle zamanımız israf oluyor, işlerimiz aksıyor. Yönetim Kurulu Kararları ya uygulanmalı veya alınmamalıdır.

Alacaklılara karşı faturaları ödemekte güçlükler ve zorluklar içindeyiz. Son zamanlarda teşkilattan daima para isteyen bir mevkiye düştüğümüzü istemiyerek belirtiriz.

PTT ücretleri ödenmediği için telefonlarımızdan kesileni olmuştur, geçen yılın daha yakıt parası ödenmemiştir. Vakıflar Bankasına, Sosyal Sigortalar Kurumuna merkez binası taksitlerinin ödenmesinin zamanı gelmiştir, ödemede gecikildiği takdirde ödeme ıttı planı hükümsüz kalacak ve bakiye borcun toptan ödenmesi zorunluğa doğacaktır.

1971 yılına ait M.P.M. aidatı ödenmediği için faizli ödemek durumu hasıl olmuştur. ICFTU aidatı da ödenmemiştir. Bölge temsilcilikleri avansları da zamanında gönderilememekte ve aksamalar devam etmektedir.

İstanbulda vukuu bulan Türk-İs otomobilinin ölümle sonuçlanan kaza neticesi 85.000.-T.L. tazminat zamanında ödenmediği için 99.000.-T.L. ye yükselmiş, dahada gecikme olursa 110.000.-T.L.yi aşacağı benzetilmektedir.

Akşam Gazetesinden alacaklı gazetecilerin icraya intikal eden ve kesinleşen 100.000.-T.L. de ödenmemiştir.

Kıbrıs İşçi Sendikaları Birliğine gönderilecek para dışında, otomobil bakım, tamir, benzinciye, feul-oulciye, PTT, kırtasiyecisi, makbaacı, kılışçı, doğramacı Fahri Kalafat'a, bina bakımı, gibi elemezen altında 161.650.-T.L. yı bulan ödenecek faturalar bulunmaktadır. Bunların içinde yılı gecen faturalar da vardır.

Alacaklıların haklı gidip gelmeleri bizleri tedirgin ettiği kadar para alamamaları da onları üzüyor. Türk-İş'in parası olmaz mı gibi zözlere muhatap oluyor ve inandıramıyoruz. Adeta hesap ve hatta yemin etmek zorunda kalıyoruz. İkna edebilmek için bir kısım Yönetim Kurulu Üyesi arkadaşlarımız bu gibi vakalara şahit olmuşlardır.

Hizmetler durmuyor, tasarruf da bir dereceye kadar yapabiliyoruz.

Yönetim Kurulumuzun aldığı teberru kararları mutlak ve istisnasız bütün üye teşekküller tarafından yerine getirilirse, aidatlar da muntazaman ödenirse borçların tasfiyesi mümkün olur. Aidatların ödenmemesi ve Yönetim Kurulu kararlarının yerine getirilmemesinin sebeplerinin tespitinde fayda görüyoruz. Kurulumuz arasından üç veya beş kişilik bir komite seçilmek suretiyle aralarına teknik uzman da alarak araştırmada bulunmalıdır ve üye sayılarını tespitle de komisyon görevlendirilmelidir. Bu üye teşekküllerin mürakebesi içinde ilk adım teşkil eder.

Sırası gelmiş iken, bütün teşekkülleri denetliyen organ kurulmalı ve bu organ içinde yeminli teknisyen ve mali müşavirler yer almalıdır. Varsa, başı bozukluğun ve sorumsuzluğun önü alınmalıdır, aksi taktirde denetlemenin ihmal edilmesi, gelişti güzel yapılması veya teknik bilgisi olmayan siçimle meydana gelen yalnız denetim kurullarına terk edilmiş olmasını yeterli bulmuyoruz.

Görevini suistimal edenin ipliği pazara çıkarılmalı cezasını mutlak görmeli ve böylesine bir mekanizma kurulmalıdır. Ancak sendikalar efkariumumiyenin ve üyelerinin büyük itibarını kazanır, şüphencilik kalkar bu yasalardan daha güçlü bir teminat olur biz bunu bir müddet daha ihmal edersek mekanizmayı kurmakta büyük zorluklarla karşılaşırız.

Milletleri, cemiyetleri yıkan, zayıf düşüren yolsuzluklar suistimaller ve vurdumduymazlıktır. Her yara zamanında tedavi görürse iyileşir, aksi taktirde kangiran olursa tedavi yolu yoktur, biz elden ayaktan olmak istemiyorsak, murakebeye son derece önem vermeliyiz.

Yüksek müsamahanıza sığınarak bir başka noktaya da değinmek isteriz.

Türk-İş'in üye sayısında yıllardır önemli bir artış olmuyor, sebebi gayet basittir. Türk-İş'e daha az para ödemek için üye kuruluşlar üye sayısını düşük gösteriyor. Üye kuruluşlarımızın Türk-İş'e bildirdikleri üye sayısı ile genel kurul raporlarındaki üye sayısı arasında büyük farklılık vardır. Hakiki sayıyı tespit bakımından yazışmalar fayda vermiyor Diğer taraftan aylarca yıllarca aidatını ödemeyen veya aksatan üye kuruluşlarımız hakkında da tesirli bir işlem yapılamamaktadır.

Türk-İş aidatı 1973 yılı b.ından itibaren direkt olarak işçinin bordrosundan kesilmeli ve Türk-İş'in banka hesaplarına o işyeri göndermelidir. Bu tatbikatı bir kaç üye kuruluşumuz üzerinde denemeyi düşündükse de işlem münferit kalacağından genel manada bir neticeye ulaşılmış olmiyacaktır.

Türk-İş'e dahil bütün üye kuruluşlar için uygulamaya geçilmesinde fayda umuyoruz. Bu suretle hakiki üye sayımız ortaya çıkacak ve aidatı gönderdin, göndermedin, az gönderdin gibi proplem olmiyacaktır. Bu Türk Sendikacılığı için çok ileri bir adım olacaktır. Daha çok dökümanter malumat edineceğiz, gelirlerimiz artacak, üye kuruluşlarımızın kasasından Türk-İş'e para transferi olmiyacak, hakiki sendikalı işçi sayısının tespiti karşılıklı kontrol altına alınmış olacaktır.

Bu tatbikatın başlangıcında işçiden kesilen aidatın işyerinden Türk-İş'e intikali muhasebeleştirme sistemi bakımından zorlukları olacaksada zamanla çok normal yola gireceği şüphesizdir.

Yukarıda arz ve izah ettiğimiz görüşümüze müzakere edilerek bir karara varılmasını icra kurulumuza ısk tutulmasını temenni ediyoruz. Reformları Devletten beklerken bizde kendi bünyemiz içinde ciddi operasyonlar yapmak durumundayız.

Yönetim kurulu kararları istisnasız bütün teşkilatlar tarafından uygulanmalıdır, aidatlar muntazaman ödenmelidir, her teşkilat denetleme organının dışında denetlenmesini yapacak bir mekanizma kurmalıdır, işçinin Türk-İş'e ödediği aidat işyeri bordrosundan kesilerek direkt olarak Türk-İş'in bir bankada göstereceği hesaba havalesi işyeri tarafından sağlanmalıdır. Bu tatbikat bütün üye kuruluşlar için aynı zamanda uygulanmalıdır,

Önümüzde engeller vardır fakat bu engeller yıkılmayacak yok edilmeyecek cinsten değildir yeterki zaman kaybetmiyelim.

Bir Milletin bir cemiyetin gücü, varlığı parasıyla ölçülür. Sayın Kurulunuzun alacağı kararlarında Türk-İş'i ve Türk sendikacılığını güçlendirir yönde olması dileği ile saygılar sunarız.

İcra Kurulu

31 EKİM 1972 TARİHİ İTİBARIYLA ÇIKARILAN
MUVAKKAT MİZAN

1

Hs.No	Hesabın adı	Y e k u n		B a k i y e	
		Borç	Alacak	Borç	Alacak
1	KASA HESABI	25.240511.12	25.194860.71	45650.41	--
2	AİDATLAR HS.	312762.76	11.368713.61	303262.76	11.359213.61
3	GELİRLER HS.	613232.70	5.664230.13	4500.--	5.055497.43
4	PROJE AVANS HS.	--	962349.07	--	962349.07
5	BANKALAR HS.	8.780820.41	4.447752.60	4.333067.81	--
6	BÖLGE CARİ HS.	1.326606.10	1.244083.14	90116.04	7593.08
7	MUVAKKAT HS?	12.404459.74	14.036574.73	6.015903.92	7.648018.91
8	EMANETLER HS.	1.984046.57	2.047244.10	--	63197.53
9	MERKEZ MASRAFI	6.331683.69	86301.49	6.245382.20	--
10	BÖLGE MASRAFI	3.162099.13	9035.86	3.153063.27	--
11	YOLLUKLAR HS.	418433.22	1286.04	417147.18	--
12	KOLEJ MASRAFI	1.344485.37	3657.--	1.340828.37	--
13	SABİT TESİSLER	8.894611.19	--	8.894611.19	--
14	DEMİRBAŞLAR HS.	1.274372.67	1030.--	1.273342.67	--
15	AVRUPA BÜROSU HS.	228181.23	228181.23	--	--
16	İŞTİRAKLER HS.	1.000000.--	1.000000.--	--	--
17	KONGRE DEVRİ (FONLAR)	--	7.021006.19	--	7.021006.19
	YEKUN.....	73.316305.90	73.316305.90	32.116875.82	32.116875.82

No	HESAP ADI	toplamlar		Bakiyeler	
		Borç	Alacak	Borç	Alacak
210	Sendikal aidatlar	9.500.-	11368.71		11359.21
211	İCFTU Aidatı	230.345.02	.-	230.345.02	.-
212	MPM Aidatı	72.079.12	.-	72.079.12	.-
213	OECD Aidatı	838.62	.-	838.62	.-
2-AİDATLAR HESABI		312.762.76	11.368.71	303.262.76	11359.21
300	Teberrular	607.232.70	3.953.23	.-	3.346.00
301	Faiz ve İkramiye	.-	14.037.09	.-	14.037.09
302	Ceza paraları fonu	.-	750.000.-	.-	750.000.-
303	Kiralar 3-4-5 Kat	.-	711.250.-	.-	711.250.-
304	Pasaj Kirası	.-	189.580.-	.-	189.580.-
305	Salon Kirası	1.000.-	41.950.-	.-	40.950.-
306	Kooperatif geliri	5.000.-	500.-	4.500.-	.-
307	Diğer Gelirler	.-	3.674.10	.-	3.674.10
3-GELİRLER HESABI		613.232.70	5.664.23	4.500.-	5.055.49
400	Proje Avansı	.-	962.349.07	.-	962.347.07
401	OECD Avansı	.-	.-	.-	.-
4-PROJE AVANSI		.-	962.349.07	.-	962.347.07
500	Ziraat Bankası	422.55	.-	422.55	.-
501	İş Bankası	2.078.344.35	2.074.350.24	3.994.11	.-
502	Denizcilik Bankası	190.62	190.62	.-	.-
503	Vakıflar Bankası	116.20	116.20	.-	.-
504	Şeker Bank	836.557.36	835.000.-	1.557.36	.-
505	Diş Ticaret Bnk.	1.065.311.08	1.064.400.-	911.08	.-
506	Öğretmenler Bnk.Mrkz	148.931.82	148.931.82	.-	.-
507	Sümer Bank	288.127.82	284.227.32	3.900.50	.-
508	Öğretmenler Bankası	26.250.-	22.772.-	3.478.-	.-
509	Öğretmenler Yardım	4.336.568.61	17.764.40	4.318.804.21	.-
5-BANKALAR HESABI		8.780.820.41	4.447.752.60	4.333.067.81	.-

...../.....

01 İstanbul Avansı	209.056.75	216.649.83	.-	7.593.08
02 Eskişehir "	58.596.52	56.596.52	2.000.-	.-
03 İzmir "	101.575.76	99.575.76	2.000.-	.-
04 Adana "	77.103.18	75.103.18	2.000.-	.-
05 Sivas "	49.681.24	49.331.24	350.-	.-
06 Samsun "	111.290.42	109.290.42	2.000.-	.-
07 Diyarbakır "	76.918.63	74.918.63	2.000.-	.-
08 Almanya "	642.383.60	562.617.56	79.766.04	.-

6-BÖLGELER CARİ NSB. 1.326.606.10 1.244.083.14 90.116.04 7.593.08

01 Borçlular hsb	6.840.039.61	1.197.355.89	5.642.683.72	.-
02 Alacaklılar Hsb	4.892.072.37	12.538.677.28	.-	7.646,604,91
03 Ücret Avansı	425.251.56	291.101.56	134.150.-	.-
04 Depozitolar	9.060.20	2.270.-	6.790.20	.-
05 Tasarruf Bonosu	32.280.-	.-	32.280.-	.-
06 Teminatlar	5.756.-	7.170.-	.-	1.414.-
07 Kefalet hsb	200.000.-	.-	200.000.-	.-

7-MUVAKKAT HESAPLAR 12.404.459.74 14.036.574.73 6.015.903.92 7648.018.91

800 Vergiler	933.819.17	958.813.98	.-	24.994.81
801 Mali Denge Vergisi	80.189.-	82.272.-	.-	2.083.-
802 Sigorta Primi	874.001.54	902.061.26	.-	28.059.72
803 Sendika aidatı	22.314.-	28.824.-	.-	6.510.-
804 İcra kesintisi	73.722.86	75.272.86	.-	1.550.-

8-EMANET PARALAR HSB. 1.984.046.57 2.047.244.10 .- 63.197.53

900 Merkez ücretler	3.712.836.46	17.889.94	3.694.946.52	.-
901 PTT Masrafı	275.700.79	334.20	275.366.59	.-
902 Negriat-Kırtasiye	440.449.09	.-	440.449.09	.-
903 Nakil vasıtası	314.722.32	4.900.-	309.822.32	.-
904 Dergi Masrafı	159.211.70	13.390.86	145.820.84	.-
905 Bina Bakım Msf.	136.824.45	.-	136.824.45	.-
906 Bina yakıt Msf.	236.908.60	78.-	236.830.60	.-
907 Elektrik-Su Msrf.	141.416.22	7.933.99	133.482.23	.-
908 Bina Sigortası	29.279.64	851.25	28.428.39	.-
909 Eğitim-Seminer	127.992.02	40.923.25	87.068.77	.-
910 Mütteferrik Masraf.	409.812.72	.-	409.812.72	.-
911 Genel Kurul Masrafı	231.720.07	.-	231.720.07	.-
912 Sosyal yardımlar	114.809.61	.-	114.809.61	.-

9-MERKEZ MASRAFLARI 6.331.683.69 86.301.49 6.245.382.20

..../...

1010	İstanbul	Ücretler	431.148.16	.-	431.148.16	.-
1011	"	Yolluklar	42.834.50	.-	42.834.50	.-
1012	"	Kiralar	.-	.-	.-	.-
1013	"	PTT.Msrf.	42.976.21	.-	42.976.21	.-
1014	"	Kirts.Nesr.	20.668.50	.-	20.668.50	.-
1015	"	Isit.Aydn.	4.007.11	.-	4.007.11	.-
1016	"	Vasita	39.378.61	2.000.-	37.378.61	.-
1017	"	Müteferrik	19.192.05	.-	19.192.05	.-
1018	"	Bina	47.617.80	.-	47.617.80	.-
1019	"	Sigorta	2.523.13	.-	2.523.13	.-
İstanbul Masrafı			650.841.07	2.000.-	648.841.07	.-
1020	Eskişehir	Ücretler	233.873.73	457.70	233.416.03	.-
1021	"	Yolluklar	7.022.-	.-	7.022.-	.-
1022	"	Kiralar	28.675.-	.-	28.675.-	.-
1023	"	PTT.Msrf.	9.323.70	.-	9.323.70	.-
1024	"	Kirt.Nesr.	4.596.45	.-	4.596.45	.-
1025	"	Isıtma-Aydn	420.07	.-	420.07	.-
1026	"	Vasita	536.-	.-	536.-	.-
1027	"	Müteferrik	4.791.30	.-	4.791.30	.-
Eskişehir Masrafları			289.238.25	457.70	288.780.55	.-
1030	İzmir	Ücretler	279.853.30	1.813.31	278.039.99	.-
1031	"	Yolluklar	9.460.-	.-	9.460.-	.-
1032	"	Kiralar	6.000.-	.-	6.000.-	.-
1033	"	PTT.Msrf.	20.477.85	.-	20.477.85	.-
1034	"	Kirts.Nesr.	11.243.90	.-	11.243.90	.-
1035	"	Isıtma-Ayd.	3.241.80	.-	3.241.80	.-
1036	"	Vasita	19.060.30	.-	19.060.30	.-
1037	"	Müteferrik	19.760.96	.-	19.760.96	.-
1038	"	Bina	13.407.79	.-	13.407.79	.-
İzmir Masrafları			382.505.90	1.813.31	380.692.59	.-
1040	Adana	Ücretler	293.111.65	1.659.-	291.452.65	.-
1041	"	Yolluklar	14.831.50	.-	14.831.50	.-
1042	"	Kiralar	39.000.-	.-	39.000.-	.-
1043	"	PTT.Msrf.	15.450.63	.-	15.450.63	.-
1044	"	Kirtasiye-Nesr.	1.21.-	.-	1.289.-	.-
1045	"	Isıtma-Aydınlat.	1.866.40	.-	1.866.40	.-
1046	"	Vasita	27.936.-	800.-	27.136.-	.-
1047	"	Müteferrik	3.447.35	.-	3.445.37	.-
Adana Masrafları			396.932.53	2.459.-	394.473.53	.-

.... /

1050	Sivas	Ücretler	181.876.75	518.50	181.358.25
1051	"	Yolluklar	14.026.75	.-	14.026.75
1052	"	Kiralar	17.040.75	.-	17.040.75
1053	"	PTT.Msrf.	11.128.35	.-	11.128.35
1054	"	Kırtasiye.Nşr.	3.070.80	.-	3.070.80
1055	"	Isıtma-Aydınl.	2.947.36	.-	2.947.36
1056	"	Vasıta	12.50	.-	12.50
1057	"	Müteferrik	3.155.73	.-	3.155.73

Sivas Masrafları	233.258.99	518.50	232.740.49
------------------	------------	--------	------------

1060	Samsun	Ücretler	197.925.25	599.76	197.325.49
1061	"	Yolluklar	8.824.-	.-	8.824.-
1062	"	Kiralar	36.375.-	.-	36.375.-
1063	"	PTT.Msrf	19.310.49	.-	19.310.45
1064	"	Kırtasiye.Nşr.	15.922.95	.-	15.922.95
1065	"	Isıtma.Aydınl.	1.862.53	.-	1.862.53
1066	"	Vasıta	13.114.25	.-	13.114.25
1067	"	Müteferrik	7.744.20	.-	7.744.20

Samsun Masrafları	301.078.67	599.76	300.478.91
-------------------	------------	--------	------------

1070	D.bakır	Ücretler	243.881.05	1.187.59	242.693.46
1071	"	Yolluklar	30.164.50	.-	30.164.50
1072	"	Kiralar	30.295.40	.-	30.295.40
1073	"	PTT.Masrafı	13.616.56	.-	13.616.56
1074	"	Kırtasiye.Nşr.	4.987.80	.-	4.987.80
1075	"	Isıtma Aydın.	6.603.89	.-	6.603.89
1076	"	Vasıta	4.803.50	.-	4.803.50
1077	"	Müteferrik	5.206.10	.-	5.206.10

D.Bakır Masrafları	339.558.80	1.187.59	338.371.21
--------------------	------------	----------	------------

1080	Almanya	Ücretler	367.788.19	.-	367.788.19
1081	"	Yolluklar	64.086.39	.-	64.086.39
1082	"	Kiralar	25.535.10	.-	25.535.10
1083	"	PTT.Msrf.	46.042.59	.-	46.042.59
1084	"	Kırtasiye.Nşr.	13.661.10	.-	13.661.10
1085	"	Isıtma-Aydı.	387.06	.-	387.06
1086	"	Vasıta	652.56	.-	652.56
1087	"	Müteferrik	29.503.92	.-	29.503.92
1088	"	Demirbaşlar	21.028.01	.-	21.028.01

Almanya Masrafı	568.684.92	.-	568.684.92
-----------------	------------	----	------------

10-BÖLGE MASRAFLARI	3.162.099.13	9.035.86	3.153.063.27
---------------------	--------------	----------	--------------

II00 İcra Kurulu Yolluğu	58.244.50	.-	58.244.50
II01 Personel Yolluğu	78.545.70	507.-	78.038.70
II02 Yönetim K;Yolluğu	3.086.-	.-	3.086.-
II03 Denetim K,Yolluğu	16.351.52	.-	16.351.52
II04 Onur K.Yolluğu	.-	.-	.-
II05 Dış Seyehat Y.	257.473.50	779.04	256.694.46
II06 Diğer Yolluklar	4.762.-	.-	4.762.-

11-YOLLUKLAR HESABI	418.433.22	1.286.04	417.147.18
1200 Personel Ücretleri	369.377.70	.-	369.377.70
I201 Hoca Ücretleri	162.695.40	.-	162.695.40
I202 Hoca Yollukları	40.100.99	.-	40.100.99
I203 Kursiyer Masrafı	642.250.05	.-	638.593.05
I204 Yakıt masrafı	30.027.35	.-	30.027.35
I205 Elektrik-Su Msaf	19.852.05	.-	19.852.05
I206 Kırtasiye-Nşr.	14.826.90	.-	14.826.90
I207 PTT.Masrafı	30.097.48	.-	30.097.48
I208 Vasıta Masrafı	14.057.20	.-	14.057.20
I209 Mütferrik Masraf	21.200.25	.-	21.200.25
12-KOLEJ MASRAFI	1.344.485.37	3.657.-	1.340.828.37

1300 Merkez binası	8.220.511.19	.-	8.220.511.19
I301 İstanbul Binası	481.500.-	.-	481.500.-
I302 İzmir "	192.600.-	.-	192.600.-

I3-SABİT TESİSLER	8.894.611.19	.-	8.894.611.19
I400 Merkez Demirbaşları	707.337.90	580.-	706.757.90
I401 İstanbul "	13.819.70	.-	13.819.70
I402 Eskişehir "	8.570.45	.-	8.570.45
I403 İzmir "	101.981.25	.-	101.981.25
I404 Adana "	7.819.-	.-	7.819.-
I405 Sivas "	2.858.25	450.-	2.408.25
I406 Samsun "	16.940.65	.-	16.940.65
I407 B.Bakır "	16.909.68	.-	16.909.68
I408 Köleç "	340.798.40	.-	340.798.40
I409 Eğitim "	57.337.39	.-	57.337.39

14-DEMİRBAŞLAR HSB.	1.274.372.67	1.030.-	1.273.342.67
---------------------	--------------	---------	--------------

15-İRTİBAT BÜR.MSRF	228.181.23	228.181.23	.-
---------------------	------------	------------	----

16-İŞTİRAKLER HSB.	1.000.000.-	1.000.000.-	.-
--------------------	-------------	-------------	----

Ek - 1

31 EKİM 1972 TARİHİ İTİBARIYLA ÇIKARILAN
AİDAT CETVELİ

Teşkilatın adı	Üyesi	Ödediği	Borçlu ay	Borç miktarı
Ağaç-İş	3000	93.000.-	1 ay	3.000.-
Ar-İş	2010	7.537.50	26 ay	39.195.-
Basın-İş	2100	31.035.36	26 ay	40.950.-
Besin-İş	3500	54.450.-	5 ay	13.125.-
Çimse-İş	15000	342.550.-	-	.-
Deri-İş	5100	96.205.-	-	.-
Dokgemi-İş	6660	130.000.-	6 ay	30.000.-
Genel-İş	26660	584.740.-	-	.-
Ges-İş	10000	19.500.-	27 ay	202.500.-
Harb-İş	24000	457.391.25	-	.-
Hava-İş	3562	73.247.-	-	.-
Haber-İş	1500	28.575.-	-	.-
Kauçuk-İş	1000	.-	30 ay	22.500.-
Koop-İş	4300	97.825.-	-	.-
Kristal-İş	3356	64.446.-	3 ay	7.551.-
Likat-İş	7000	155.750.-	-	.-
Petrol-İş	19500	485.250.-	-	.-
Sağlık-İş	11400	206.920.-	8 ay	68.400.-
Selüloz-İş	9500	142.455.25	-	.-
Su-İş	5024	104.354.-	-	.-
Şeker-İş	12340	294.760.-	-	.-
Tarım-İş	8000	173.010.-	2 ay	12.000.-
Teksif	80000	1.800.000.-	-	.-
Tekgıda-İş	90000	1.741.850.-	-	.-
Tezbüro-İş	4770	83.655.-	3 ay	10.672.50
T.G.S.	2000	35.197.50	-	.-
Tümtis.	10100	222.200.-	3 ay	22.725.-
Yapı-İş	6000	16.538.25	29 ay	130.500.-
DYF-İş	30100	698.650.-	-	.-
Maden Fed.	60000	1.347.335.-	-	.-
Metal-İş	30000	325.000.-	16 ay	360.000.-
Tes-İş	33000	552.410.50	12 ay	297.000.-
Oleyis.	10000	41.000.-	25 ay	187.500.-
Ulaş-İş	8000	116.000.-	14 ay	84.000.-
Yol-İş	34250	736.375.-	2 ay	51.375.-
	582822	11.359.213.61		1.582.993.50

1 NİSAN 1970 TARİHİNDEN 30 EKİM 1972 TARİHİNE KADAR
AYLARA GÖRE GELEN AİDAT DURUMU

<u>İlgili ay</u>	<u>Ödeme miktarı</u>
1970 Nisan	294.491.25
" Mayıs	296.855.00
" Haziran	104.022.50
" Temmuz	356.301.00
" Ağustos	202.265.50
" Eylül	370.015.50
" Ekim	211.428.00
" Kasım	389.513.00
" Aralık	205.883.00
1971 Ocak	303.065.50
" Şubat	448.145.50
" Mart	591.546.00
" Nisan	515.731.00
" Mayıs	420.247.25
" Haziran	242.330.25
" Temmuz	734.160.50
" Ağustos	246.236.00
" Eylül	720.709.00
" Ekim	564.511.75
" Kasım	183.706.75
" Aralık	288.100.00
1972 Ocak	143.583.00
" Şubat	149.196.00
" Mart	677.027.50
" Nisan	277.979.36
" Mayıs	309.528.00
" Haziran	413.220.50
" Temmuz	387.448.00
" Ağustos	278.899.00
" Eylül	354.273.00
" Ekim	678.795.00
Yekun..	11.359.213.61

4/5 Ocak 1972 tarihinde Yönetim Kurulu
kararına göre teşkilâtın ödeme cetveli

Teşkilâtın Adı	Ödenmesi kararlaştırıl- an miktar	Ödenen Miktar	Ödenecek Bakiye miktar
Ağaç-İş Sendikası	12.000.-	-	12.000.-
Ar-İş "	6.000.-	600.-	5.400.-
Basın-İş "	15.000.-	15.000.-	-
Besin-İş "	10.500.-	-	10.500.-
Çimse-İş "	45.000.-	45.000.-	-
Deri-İş "	15.000.-	15.000.-	-
Dok Gemi-İş "	18.000.-	18.000.-	-
Genel-İş "	75.000.-	-	75.000.-
Ges-İş "	24.000.-	-	24.000.-
Harb-İş "	72.000.-	72.000.-	-
Hava-İş "	9.000.-	-	9.000.-
Haber-İş "	3.000.-	-	3.000.-
Kauçuk-İş "	6.000.-	-	6.000.-
Koop-İş "	12.000.-	-	12.000.-
Kristal-İş "	10.500.-	-	10.500.-
Likat-İş "	20.000.-	20.000.-	-
Petrol-İş "	54.000.-	54.000.-	-
Sağlık-İş "	30.000.-	30.000.-	-
Sellüloz-İş "	18.000.-	-	18.000.-
Su-İş "	12.000.-	12.000.-	-
Şeker-İş "	39.000.-	39.000.-	-
Tarım-İş "	24.000.-	24.000.-	-
Teksif "	240.000.-	-	240.000.-
Tek Gıda-İş "	270.000.-	270.000.-	-
Tez Büro-İş "	13.500.-	13.500.-	-
TGS "	3.000.-	3.000.-	-
Tümtis "	30.000.-	30.000.-	-
Oleyis "	24.000.-	-	24.000.-
DYP-İş Federasyonu	90.000.-	-	90.000.-
Maden Federasyonu	180.000.-	180.000.-	-
Metal-İş Federasyonu	90.000.-	79.000.-	11.000.-
Tes-İş Federasyonu	99.000.-	40.000.-	59.000.-
Ulaş-İş Federasyonu	24.000.-	24.000.-	-
Yol-İş Federasyonu	105.000.-	50.000.-	55.000.-
Toplam....	1.698.500.-	1.034.100.-	664.400.-

KIBRIS Türk İşçi Sendikaları Birliği Federasyonu (Türk-Sen) ile Uluslararası Gazeteciler Kongresi için Yönetim Kurulu Kararına istinaden bir aylık aidat tutarında teberru ödeyen teşkilatın

ÖDEME LİSTESİ

Teşkilatın adı	Türk-Sen için teberru	FİJ Kongresi için teberru	Toplam
Su-İş Sendikası	1.255.-	2.512.-	3.767.-
Kırystal-İş Sendikası	839.-	1.678.-	2.517.-
Genel-İş Sendikası	10.000.-	10.000.-	20.000.-
Tokat havalisi Maden Snd	156.75	.-	156.75
Dokgemi-İş Sendikası	2.000.-	3.000.-	5.000.-
Teksif Sendikası	30.000.-	20.000.-	50.000.-
Haber-İş Sendikası	500.-	250.-	750.-
Petrol-İş Sendikası	10.000.-	8.750.-	18.750.-
Yekun....	54.750.75	46.190.-	100.940.75

